

AŞK APTALLIĞI

WILHELM GENAZINO

JAGUAR

WILHELM GENAZINO

22 Ocak 1943'te Mannheim'da dünyaya geldi. Almanca, felsefe ve sosyoloji okudu. 1965'e dek gazetecilik yaptı. 1970'ten sonra radyo oyunları, tiyatrolar ve başarılı romanlar yazdı. 1980 ve 1986 yılları arasında, edebiyat dergisi *Lesezeichen*'in editörlüğünü üstlendi. 2001'de çağdaş Alman edebiyatının en önemli eserleri arasında gösterilen *Ein Regenschirm für diesen Tag* (O Gün İçin Bir Şemsiye, Jaguar Kitap, 2014) adlı romanıyla büyük bir başarı kazandı ve 2004'te Almanya'nın en prestijli edebiyat ödülü *Georg Büchner Preis*'e layık görüldü.

ÖZDEN ÖZBERBER

1980 yılında Almanya'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Bugüne değin Goethe, Franz Kafka, Dorris Dörrie, Dorit Rabinyan, Heinrich Böll, Nele Neuhaus, Eşkol Nevo, Daniel Kehlmann, Julya Rabinowich, Joseph von Eichendorff, E.T.A Hoffmann, Sybille Berg, Michaela Holzinger gibi yazarların yapıtlarını dilimize kazandıran Özberber halen çevirmenlik ve editörlük yapmaktadır.

Aşk Aptallığı / Wilhelm Genazino

Kitabın Özgün Adı
Die Liebesblödigkeit

© Wilhelm Genazino, 2005
© Jaguar Kitap, 2018

1. Baskı: Temmuz 2018
ISBN: 978-605-6840-52-4

Almanca Aslından Çeviren
© Özden Özberber

Editör
Tevfik Turan

Düzelti
Cansu Canseven

Sayfa Tasarım
Hakan Güngör

Baskı-Cilt
Ana Basın Yayın San. Tic. A.Ş.
Sertifika No: 20699

Bu kitabın yayın hakları Jaguar Kitap'a aittir. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

JAGUAR KİTAP

Cemal Nadir Sk. No: 16/77 Cağaloğlu / İstanbul
Tel: 0 212 522 94 22
www.jaguarkitap.com
iletisim@jaguarkitap.com
Sertifika No: 27215

AŞK APTALLIĞI

WILHELM GENAZINO

Almanca Aslından Çeviren
Özden Özberber

1

Başparmağını ıslatıp ufak çocuğunun sağ yanağındaki kahverengi lekeyi silen genç bir anneyi izliyorum. Çocuk gözlerini kapıyor ve kafasını sakince annesine doğru uzatıyor. Sonra, aklını kaybetmiş gibi görünen bir kadının peşinden gidiyorum; kadın yarı dolu üç çöp bidonunu kısa aralıklarla art arda deviriyor ve bunu yaparken duyulur bir sesle küfürler savuruyor ama hemen sonra dönüp bidonları gene düzeltiyor. İki ergen bir yürüyen merdivenin alt platformuna tekrar tekrar atlayarak merdiveni durdurmaya çalışıyor ama beriki direniyor ve durmuyor. Gençler buna karşılık merdivenle alay edip yollarına gidiyorlar. Bir kez daha, etrafımda bütün bu olup bitenlerin ilgimi çekip çekmemesi gerektiğini düşünüyorum. Bir vitrine boydan boya, beyaz harflerle şu yazılmış: Bir pizza fiyatına iki pizza. Sandra'yla mı yoksa Judith'yle mi bu restorana gelmeliyim, diye düşünüyorum. Ama Sandra pizza sevmez, Judith de ayakta yemek yenen büfeleri. Yürümeye devam ederken ister istemez pizza reklamını düşünmeye devam ediyorum. O niyet sadece o sırada tesadüfen yanınızda bulunan, aynı sizin gibi aç ve birazcık da vakti olan ve özellikle de pizzacının açık kapısından sokağa kadar yankılanan korkunç gürültülü müziği sorun etmeyecek biriyle gerçekleştirilebilir. Bu koşullar da sanırım asla aynı anda sağlanamaz. Düzmece bir sunum, diye geçiriyorum içimden, kendimle gurur duyarken de pizzacıyı unutuveriyorum. Bir şehir turu otobüsünün ardından, biraz alay ederek, bakıyorum. Şehrimiz görülmeye değer yerleri olduğunu sanıp yaz ayları boyunca caddelerinde iki veya üç

tane çift katlı otobüs dolaştırıyor. İşin garibi de her seferinde otobüslerin üst katında gerçekten dört beş kişinin şuraya buraya oturuyor olup bu oyuna katılması. Yapılan her seferde boş kalan altmış ila yetmiş koltuğun da görülmeye değer bir yerler olduğu iddiasını, aynı benim gibi, sessiz sedasız alaya alması belli ki kimsenin dikkatini çekmiyor. Miyop bir adam yanımdan sürtünürcesine geçerken elindeki bozuk paraları sayıyor. Elindeki küçük ekmeği kemiren bir başka adam, iştahı birden kaçmış olacak ki yarısı yenmiş ekmeği bir pencere eşiğine bırakıyor. Bir büyük mağaza girişinin yanında durmuş, yavru kedi satan, pejmürde görünümlü bir kadına kilitleniyorum. Hayvanlardan ikisini kucağına almış, ayaklarının dibinde duran kolide başkaları da var. Kendisi gibi pejmürde bir başka çocuk, kolinin kapağını kapalı tutuyor. Daha büyük olan iki çocuk engelliymiş gibi yapıyor. İkisi de dillerini çıkarmış, alt dudaklarına dayayarak agular gibi sesler çıkarıyor. Bu oyunu daha fazla sürdüremeyince de kahkahalara boğuluyorlar. Neden bilmiyorum ama bu çocuklar bana lisedeki ilk günümü hatırlatıyor. Ders başlamadan önce bir kadın hekim sınıfa girip muayene olacağımızı söylemişti. Oğlanları alfabe sırasıyla çağırdı, her birinin pantolonundan içeri elini soktu, penislerinin yanından uzatarak hayalarını aradı çünkü hayaların olması gerektiği gibi dışarıya doğru gelişip gelişmediğini ve doğru dürüst, kendileri için öngörülmüş kesecikler-de oturup oturmadıklarını kontrol etmesi gerekiyormuş. İki çocuk (ki bunlardan biri bendim) bayıldı, belki de doktor yoklamasından bu şekilde sıvışmayı ümit ediyorlardı. Gerçekten de bir süreliğine banka uzanmamıza izin verildi, kurtulmuş görünüyorduk. Ama kendimize geldiğimizde kadın bütün sınıfın gözü önünde hayalarımızı kontrol etti, üstelik bu sefer pantolonlar aşağıya indirilmiş olarak. Hafızamın bu sahneyi neden sakladığını soruyorum kendime. Sandra tele-

fonla bana bir görev verdi: Gelirken birkaç şeftali, bir çeyrek İspanyol salamı ve küçük bir beyaz ekmek alacakmışım. Bu akşamı ve geceyi Sandra'yla geçireceğim. Sandra her zamanki gibi yemek yapacak, birlikte yiyeceğiz, biraz sohbet edip biraz da televizyon izledikten sonra erkenden yatacağız.

Sandra otuz dört yaşında, benden bir kafa boyu kısa, gözleri koyu renk, saçları kısa kesimli, vücudu biçimli ve kendisi orta karar bulsa da yeterince kültürlü. Konuşkan biri ama kendini ifade edemediğini düşünüyor; bu konuda çok eğleniyorum. Sandra şef sekreter olarak her gün sekiz-dokuz saat çalışıyor ve dediğine göre işinden şikâyetçi değil. İş yerindeki konumu sayesinde işletmenin (sıhhi cihazlar üreten küçük bir fabrika) çalışanları hakkında neredeyse her şeyi biliyor ve bütün çalışanlar için bağlayıcı kararlar verebiliyor olmaktan hoşlanıyor. Birbirimizi yirmi üç yıldır tanıyoruz ama aralarda kesintiler oldu. İlk karşılaşmamızda henüz çok gençtik ve yine başlarda neredeyse evlenmek üzere olduğumuz bir dönem bile oldu. Ama sonra Sandra'nın çocuk sahibi olmak istediği ortaya çıktı. Bu fikir ayrılığı her ne kadar birbirimize olan eğilimimizi bozmamış olsa da birlikte kalmamızı engelledi. Benim, o zamanlar olduğu gibi, üreme isteğim hâlâ yok. Sandra beni iki yıllık acı çatışmalardan sonra terk etti ve hemen sonra bir elektrik teknisyeniyle evlendi. Evlendikten az bir süre sonra bir oğlu oldu ve altı yıl evli kaldı. Daha evli olduğu zamanlar tekrar görüşmeye başladık ve yeniden (gizli) bir çift olduk. Sandra'nın artık yetişkin olan oğlu bir hemşireyle evli ve Sandra'ya göre annesini çok nadir ziyaret ediyor. Sandra eski eşiyle görüşmüyor, görüşmek de istemiyor.

Bir büyük mağazaya giriyorum ve yürüyen merdivenlerden aşağıdaki gıda bölümüne iniyorum. (Bugün bile, o haya muayenesini hatırladıkça, o zamanlar yaşadığım utancı yaşıyorum. Konu artık önemsiz olsa da utanç hâlâ çok taze.

Utanç bu canlılığını nereden alıyor? Sanki duygular yaşananlardan kopup tek başlarına yaşamaya devam ediyor.) Çeyrek biberli salamla ufak bir ekmek alıyorum. Genç bir tezgâhtar kadından, tam da parlak bir spot lambasının altında duran o güzel kırmızı-sarı şeftalilerden bir kilo istiyorum. Satıcı soruyor: Sarı etli mi yoksa beyaz etli mi istersiniz?

Soruyu anlamıyor, kalakalıyorum. Satıcı kadın sorusunu tekrarlıyor. Meseleyi bir an önce ortadan kaldırmak için işaret parmağımla istediğim şeftalileri gösteriyorum.

Haa, diyor satıcı kadın, yani beyaz etli olanlardan.

Haa, diyorum, bu yeniliklerden hiç haberim yok.

Ama, diyor kadın gülerek, beyaz etli şeftali benim gençliğimden beri var.

Evet, diyorum, *sizin* beyaz etli gençliğinizden beri! Benim artık biraz sararmış gençliğimde bu fark daha bilinmiyordu.

Diğer müşterilerin önünde gençliğini vurgulamam satıcı kadının hoşuna gidiyor. Gülerek şeftalileri kesekâğıdına koyuyor. Kendi cevabımdan, keyifli olduğumu ve geceyi Sandra'yla geçireceğime sevindiğimi fark ediyorum. Yine de neden elâlemin önünde kendi yaşıma dikkat çektiğimi anlamıyorum. Elli iki yaşımla artık elbette genç sayılmam ama yine de uluorta faniliğimi vurgulayacak kadar yaşlı da değilim daha. Böylesi itiraflara neden kapılırım, anlamıyorum. Yine (son zamanlarda pek sık olduğu gibi) kendimi gereksiz yere değersiz gösterdiğimi hissediyorum. Şeftalileri alıp mağazadan çıkıyorum.

Yarım saat sonra, Sandra uzun yıllardır karımmış gibi bir edayla soruyor: Ee, günün nasıl geçti? Gerçeğe uygun bir biçimde, bugün kendimden bekleyebileceğimden daha fazla çalıştığımı söylüyorum. O halde şimdi otur ve dinlen, diyor Sandra. Arkasından mutfağa kadar gidiyorum. Sandra kombinezonla ocağın başında duruyor. Daha doğrusu, sırtında

ince bir yün yelek var. Kendisini kombinezonla çalışırken izlemeyi sevdiğimi biliyor. Sol kulağının hemen altında uzun tek bir tüy var, gün geçtikçe uzuyor ve Sandra bunu almıyor. Daha sonra o tüyü yatakta, beyaz nevresimin üzerinde göreceğim ve bu beni olumsuz etkileyecek. Sandra'da da yaşlılık belirtileri görülüyor. Örneğin artık, eskiden hiç düşünmeden atacağı şeyleri (boş kurabiye kutusu, kullanılmış hediye kâğıdı, hiçbir şey ifade etmeyen tatil kartpostalları gibi) şimdi özenle saklıyor. Sandra taptaze deniz ürünleriyle bir rizotto yapıyor. Açmam için bana bir şişe beyaz şarap verip masaya iki kadeh koyuyor. Daha sonra bana, gey bir iş arkadaşının hayatındaki son fırtınaları anlatıyor. Bu arkadaşı son zamanlarda, kendisinden oldukça genç bir geyle birlikte yaşıyor ve sürekli aldatılıyor. Bu hikâyeleri zayıf bir ilgiyle dinliyorum ama itiraf etmeliyim, beni hayata yönelik bir havaya sokuyorlar ki bunu yalnız olduğum zamanlar kolay kolay başaramıyorum. On dakika sonra ben de geylere ve onların özel hayatları hakkında bu denli çok konuşmadan edemeyişlerine gülüyorum. Yemekten sonra Sandra tatlı tabağını (üzerindeki bir porsiyon cassata ile birlikte) alıp yan odaya geçiyor. Televizyonda çift uluslu evliliklerle ilgili bir film izlemek istiyor. Yanına oturmam için beni çağırıyor. Her ne kadar karma evlilik konusu beni eşcinsel erkeklerin kıskançlıkları kadar az ilgilendirse de filmi gerçekten izliyorum. Ama isteksizliğim işe yaramıyor. Karma evlilikler filminden sonra, Sandra bir de Brezilyalı çocuk çeteleri hakkında bir film izlemek istiyor. Bana fazla geliyor. Yan tarafa, yatak odasına geçeceğimi söylüyorum. Sandra akşamın bu şekilde geçirilmesinden rahatsız değil, uzun süren birlikteliğimiz boyunca âdet edindiğimiz bir şey bu. Aslında, insan alıştığı biriyle bütün bir akşamı nasıl beraber geçirir, hâlâ öğrenmiş değilim. Bu cahilliğimi saklıyor ve Sandra'nın oluşturduğu şemaya uyuyorum.

Sandra diz arkalarımı sevecenlikle okşuyor ve birazdan peşimden geleceğini söylüyor. Beş dakika bile geçmeden, dişlerimi fırçalamış halde yatakta uzanıyorum.

Sandra eski bir apartman katında yaşıyor ve yatak odasının içinde, kapının hemen yanında kocaman bir lavabosu var. Bu, çoğu dairede henüz bir banyonun bile olmadığı zamanlardan kalma bir şey. Sandra bu lavabo görüntüsünden rahatsız ama ev sahibi kaldırılmasına izin vermiyor. Sandra dairelerin kendilerine özgü yanları konusunda pek anlayışlı değil. Mutfak tam oturma odası kadar ısınmadığı, balkon kapısı sıkıştığı ve tuvaletteki sifon çok yavaş aktığı için söyleniyor. Dairelerin tıpkı insanlar gibi kusurlu olduğu ve bu nedenle yetersizliklerini hoşgörüyle karşılamak gerektiği düşüncesi Sandra'ya çok yabancı. Ben kusurlara alışma eğilimindeyim. Nesnelerin ve insanların kusurları arasındaki benzerlikleri sürekli izlemeyi seviyorum. Yatak odasındaki lavaboyu bir ek değer olarak gördüğümü ise Sandra'dan saklamak zorundayım. Sabahları ve akşamları Sandra'yı temizlenirken izleyebiliyorum. Her seferinde vücudunun üstünü usul usul temizlerken alt tarafını sert, hatta darbeli hareketlerle silmesine hayret ediyorum. Temizlenmekte olan kişi bu iki temizlenme işlemi sırasında, izleyenin gözünde iki parçaya ayrılıyor gibi oluyor. Diyebilirim ki üst taraflarını genç bir kadın gibi, altını ise yaşlı bir kadın gibi temizliyor. Ne var ki, bu görüntülerin bir insanı, yani yaş dönemlerini *nasıl olup da* bu kesinlikle ikiye ayırabildiğini de açıklayamıyorum. Yan odada televizyon kapatılıyor. Sandra, henüz uyumadığımdan emin olduktan sonra şöyle bir yıkanıyor. İkimiz de bazen sadece ardından çabuk uyuyabilmek için sevişecek yaştayız. Bir o kadar da Sandra'nın endişelerini savuşturmak için birlikte oluyoruz. Artık arzu edilmemekten korkuyor. Bu nedenle de neredeyse her zaman sevişmeye

istekli. Az sonra iki eliyle, nazikçe, sevişmeye hazır olup olmadığımı yokluyor ve hemen köprü pozisyonunu alıyor. Dizlerimin üzerinde arkasına geçiyorum, Sandra başını yastığa gömüyor. Bir dakika boyunca sorunumuz yok ama bir anda sol bacağıma acı bir kramp girip beni Sandra'dan ayrılmaya zorluyor. Yataktan iniyorum, ağırlığımı kramp giren bacağıma vererek, dizlerimi gere gere yatak odasında bir süre dolanıyorum. Sandra yatağa dümdüz seriliyor. Yarım dakika kadar sonra acı azalıyor ama tam dinmiyor. Sandra beni sessizce izledikten sonra bedenini yeniden köprü şekline sokuyor. Sevişmenin devam edeceği beklentisini böyle apaçık göstermesi beni duygulandırıyor. Ama benim keyfim kaçmış, ayrıca yeniden kramp girmesinden korkuyorum. Bu birkaç an içinde Sandra üzerine geceliğini geçiriyor. Yüzüstü yatağa yatmamı söylüyor. Onu dinliyorum. Sandra yatağın kenarına oturup baldırlarımı ve uyluklarımın arkasını ovuşturuyor. Benim gözümde sevgili olmaktan çıkıp bir hemşireye dönüşüyor Sandra. Gerçekten, kasılma hissi yavaş yavaş kayboluyor.

Bir doktora görünmelisin, diyor Sandra.

Krampa karşı yapacak bir şey yok, diye biliyorum ben.

Konu sadece kramp değil, diyor Sandra, kan değerlerini de kontrol ettirmelisin.

Sandra'nın güme giden sevişme hakkında bir şey söylememesi beni şaşırtıyor. Sanki böyle arızaları uzun zamandır bekliyormuş gibi davranıyor. Yana dönüyorum, Sandra arkama yatıp sırtımı okşuyor. Ağrın var mı, diye soruyor alçak sesle. Hayır. İtiraf etmeliyim ki bence erkekle kadın arasında bu tür halhamur olmaktan daha üstün bir şey yoktur. Hangimizin daha önce uykuya daldığını fark etmiyorum. Üç saat sonra Sandra uyanıyor, yataktan çıkıyor ve mutfaktan bir kurabiye alıp yatağa dönüyor. Yarı uykulu bir halde, yanımda

uzandığını ve kurabiyeyi yavaşça çiğnediğini hissediyorum (bu onun bir alışkanlığı). Çiğneme seslerini bir süre daha dinleyip yeniden uykuya dalıyorum. Rahatsızlıkları, kâbusları olmayan bir gece geçiriyorum. Sabah beş buçuğa doğru, neredeyse günün ağarmasıyla aynı anda, gözlerimi açıyorum. Organım benden önce uyanmış, Sandra'ya sokuluyorum, hemen anlıyor. Yarım dakika sonra birbirimize girmiş haldeyiz. Bir anlığına, hangisine daha çok şükredeceğimi bilemiyorum, krampın kayboluşuna mı, yoksa sabahın bu erken saatindeki coşkumuzun şiddetine mi. Seviştikten sonra Sandra'nın geceliğini poposuna örtüyorum yeniden. Bu yaptığım Sandra'yı her seferinde çok eğlendirir. Sanki, diyor her seferinde, sanki popomu yeniden, düzgün bir şekilde bir çekmeceye kaldırıyormuşsun gibi. Aslında biraz da öyle, diyorum, iyi şeyleri düzgünce saklamalı. Sandra gülerek yataktan çıkıp kahvaltıyı hazırlamaya koyuluyor.

Sandra'yla bir gece geçirdikten sonra sabahın erken saatlerinde eve gitmekten çok hoşlanırım. Her seferinde sanki uzun zamandır eve gitmemişim ve başarılı maceralardan dönüyormuşum gibi hissederim. Kuvvetli bir özgürlük duygum vardır, hatta şiddetinden ötürü biraz gülünçtür bile. Yeşil alanlarda ardıç kuşları var mı diye bakınıyorum. Aslında gerçekten aramıyorum, sadece ardıç kuşu kelimesini birkaç defa düşünesim geliyor. Onun yerine, bir çakıl yığını üstünde güzel bir gelincik çiçeği görüyorum. Kırmızı çiçekleri hafifçe sağa sola sallanıyor. Şehir merkezinden geçerken bir bankanın indirilmiş çelik kepenklerini görünce irkiliyorum. Ticaret ve küreselleşme gibi meselelerle daha fazla ilgilenmem gerektiği konusunda uyarıyorum kendimi. Tanıdıklarımın birçoğu bir banka krizi yaşadığımızı ve bunun normal bir ekonomik krizden çok daha tehlikeli olduğunu söylüyor. İnsanlar şimdi bankalara acıyor; böyle bir durum benim gençli-

ğimde yoktu. Ben eski kafalıyım, hâlâ bankaların işten çıkardığı insanlara acıyorum. Kapalı bankanın girişine birkaç evsiz yerleşmiş. Acaba bunlar işten çıkarılmış banka çalışanları mı? Rüzgârdan korunacakları, kovulmayacakları ve geceleri tamamen zifiri karanlık olmayan böyle yerler arayan insanlar. Yer yer paslanmış kepenklerin yanından geçerken banka krizi artık gene hiç umurumda değil. Evsizler sanki hep burada yatıyormuş gibi yatmaya devam ediyorlar. Boşalan her yerin, hemen ardından gelen bir hayatla doldurulduğu dikkat çekiyor. Evsizlerden biri eliyle köpeğinin tüyleriyle oynuyor, bir başkası ortalığa tütün parçacıkları tükürüyor. Bu görüntülerden, şimdi hatta ta içime kadar işleyen bazı tuhaf susturucu etkiler doğuyor. Bu etkiyi iki çocuğun tiz seslerine yönelerek savuşturuyorum. Şimdi bir anda, bir gün saatimi kaybedebileceğimden korkmam bir tesadüf değildir herhalde. Onu artık kolumda değil, takımımın cebinde anahtarlık, azıcık para, bir mendil ve aslında Sandra'ya ait olan bir yaka iğnesiyle birlikte taşıyorum. Günün birinde, bir şeylerden kaçarken büyük bir ihtimalle mendilimi çıkarmak isteyeceğim ve o sırada saatimi düşüreceğim. Kasvetli yan sokaklardan hızlıca ilerlerken itici mobilya dükkânlarına ve iğrenç ucuzcu marketlere pek yaklaşmamaya çalışıyorum. Kadının biri bir ıtriyatçının önünden geçerken dışarıda sergilenen indirimli ürünleri elliyor. Kadının art arda, önce avantajlı bir paket çocuk kremine, sonra bir banyo eldivenine, bir paket pirinç patlağına, bir paket kurabiyeye, bir külotlu çoraba ve on ikili, üçlü gibi küçük bir mum paketine parmak ucuyla dokunuşunu izliyorum. Kendilerine evde kahvaltı hazırlayamayacak kadar tembel, rahat veya üzgün insanları izliyorum. Asık yüzleriyle bir fincan kahvenin ardında oturmuş, kendi kendilerine içlerindeki acıyı yaşıyorlar. Daha sabahın erken saatlerinde iki, hatta daha fazla sayıda dolu poşet

taşımakta olanlar bayağı görünüyor. Annelerin göğüslerine bağladıkları taşıma sargılarından beyaz sosisler gibi boğumlu bebek bacakları sarkıyor. Kestane ağaçlarından pembe çiçekler dökülüyor. Kendimi özgür hissediyorum; bunu, kendime ve başkalarına hesap vermek zorunda olmayışımdan anlıyorum. Kendi kendimi ne kadar da zarifçe ve neredeyse çaktırmadan kandırdığımı dikkate değer buluyorum. Zira şu anda özgürlük ve sevgi hakkında düşündüklerim aslında tam doğru değil. Bu konuları düşündüğümde sık sık olduğu gibi, bir anlık zayıflık hissediyorum. Bu yüzden bir kafeye girerek bir kapuçino söylüyorum. Hesaplaşmam gereken biri var ve o benim. Hızla yaşlanıyor olmam ve durumumu netleştirme zorunluluğum beni huzursuz ediyor. Durumum derken sadece aşk ilişkilerimi kastediyorum. Tekrar tekrar, gözümün önüne korkunç bir sahne geliyor, yakın zamanda bir hastanede yatıyormuşum ve uzun yıllardır sevdiğim ve birbirlerinden habersiz iki kadın tarafından ziyaret ediliyormuşum. Bu yüzleşme kesinlikle engellenmeli, daha doğrusu, söz konusu bile olmamalı: Bunun için de iki kadından birinden ayrılmam gerek. Hemen bir an sonra, zarif bir düzenlemeyi beceremeyeceğimi anlıyor, kaçamak cümleler üzerinde çalışmaya başlıyorum: İkinizi de sevdiğimi anlamalısınız! Sonra şöyle düşünüyorum: Bu cümle de insanlık hali içinde mümkün. Solumda bir çocuk diyor ki: Anne! Müzik dersine her seferinde geç kalıyorum! Bu böyle gidemez! Anne sadece başını kaldırıp çocuğa bakıyor, çocuk oynamaya devam ediyor. Çocuğun yakınması beni teselli ediyor. Çocukların bile hayatı *böyle* devam edemiyor! Peki ama olduğu gibi devam edebilen hayat nerede? Sağımda bir kadın yeni alınmış bir pijama takımını paketinden çıkarıyor ve pijama üstünü yanındaki adamın göğsüne tutuyor. Adamın, o anda yaşadığı ve dışarıya da yansıttığı utanca rağmen, kadından bu ilgiyi görme-

sine imreniyorum. Judith'i düşünüyorum. Şu anda herhalde tramvayda oturmuş, dış mahallelerden birine gidiyordur. Judith benim için, her ne kadar birçok bakımdan Sandra'nın tamamen zıttı olsa da, Sandra kadar vazgeçilmez birisi. Garson istediğim kapuçinoyu getiriyor ve hesabı hemen alıyor. Judith elli bir yaşında, yani benimle neredeyse aynı yaşta. Onu Sandra gibi uzun zamandan beri tanımıyorum. Judith on yıl kadar önce hırsla ve dur durak bilmeden kariyeri için çalışıyordu, sonra pes etti. Judith başarısız bir konser piyanisti. Kırkıncı doğum gününden az önce, kendisinden daha genç (belki de daha yetenekli) müzisyenler karşısında yaya kaldığını ve taşrada ara sıra çıktığı konserler dışında artık sahne alamayacağını nihai olarak (nihai olarak!) kabullendi. Hesabı böylece kapatışından beri özel dersler vererek geçiniyor. Latince, İngilizce, Fransızca; ayrıca piyano dersleri de veriyor. Günde en az altı saat, bazen yedi veya sekiz saat çalışıyor. İş yeri, (sekiz-on iki yaş arası kız ve erkek çocukları ile iddialı ev hanımları olan) öğrencilerinin evleri. Bu evlerin bazıları birbirinden o kadar uzak ki Judith'in uzun yollar aşması gerekiyor ve akşama bir fabrika işçisi kadar yorgun düşüyor.

Fincanımı bitirip kafeden çıkıyorum. Hemen sonra uzaktan bir tanıdığımı görüyorum, panik danışmanı Dr. Ostwald. O da beni görüp sokağın karşısından el sallıyor, el sallayarak cevap veriyorum. Dr. Ostwald hobi olarak yelkencilik yapıyor, beni de üç hafta kadar önce gene bir yelken turuna davet etmişti. Onu sonsuza dek başımdan savmak için, rahat bir tavırla, iki kadını birden sevdiğimi ve bu yüzden hobilere ayırabilecek vaktimin olmadığını söyledim. Keşke çenemi tutsaydım. Dr. Ostwald cevabımdaki sorun yükünü hemen fark etti ve bir çatışkı yumuşatma tedavisi önerdi. Bu da aslında olağanüstü bir şey değil, Dr. Ostwald'a kalsa bütün insanları tedavi etmek ister. Adımlarımı hızlandırıyorum ama

Dr. Ostwald'ın kendisinden kaçmaya çalıştığımı fark etmesini de istemiyorum. Onun Schillerstrasse'de iyi işleyen bir "sorun muayenehanesi" var. Ona "hayati engellemelerle" (kendi ifadesi) baş edemeyen "panifiye kişiler" (yine kendi ifadesi) geliyormuş. İnsanın gücü kendi hayatını düzene sokmaya yetmez, demişti bana üç hafta kadar önce. Ve, mutsuzken insanın aklına fikir gelmez. Ben imalı bir biçimde susarken o konuşmaya devam etmişti. Önemli olan, daha fazla düzen gerektiren bir durumun ortaya çıkmasını engellemektir. O anda gülesim geldi ama kendime hâkim olabildim. Sorunlarının çözülebilir olduğunu düşünmek insanların en büyük şanssızlığı. Herhalde bu cümleler beni *dürtmek* içindi. Sanırım Dr. Ostwald ondan kurtulmak istediğimi anlamıştı. Her ne kadar işini tamamen gereksiz bulmasam da genelde onunla biraz eğlenmeyi seviyorum. Büyük bir vitrin camını ayna olarak kullanıp Dr. Ostwald'ın ortadan kaybolduğundan emin oluyorum. İlk yıllarda sık sık, Sandra'nın beni Judith'le veya Judith'in Sandra'yla yakalayacağından korkardım. Ancak neden sonra, bu iki kadının tamamen ayrı dünyalarda yaşadığını ve birbirleriyle karşılaşacaklarından endişelenmemem gerektiğini fark ettim. Sandra günlerini ofiste geçirirken Judith, pazarları hariç, her gün otobüsle, trenle yolda oluyor. Artık genç değiliz, yani mutluluğu derneklerde, sinemalarda veya danslı eğlencelerde aramayı çoktan bıraktık. Daha ziyade, sözümona normal hayatlarımızın akışından akşamları yorgun düşmüş oluyor ve evlerimizde dinleniyoruz. Judith veya Sandra çok nadiren bende gecelerler. Bunun özel bir nedeni yok, daha ziyade dairemin –şöyle ifade edeyim– kadınların hassas taleplerine pek uygun olmaması gibi genel bir nedeni var. Ne Sandra ne de Judith kuşkucu tiplerdir. Sandra akşam geç saatlerde telefonla arayıp gerçekten evde olup olmadığımı ya da telefonda başka bir kadının varlığından şüphe uyandıracak garip davranışlara girip girmediğimi kontrol etmeyeli çok uzun zaman oldu.

2

Evde soyunup duş alıyorum. Pantolonu buzdolabının üzerine bırakıyor, gömleği televizyonun üzerine fırlatıyorum. Şimdi herhangi bir kadının çıkıp da pantolonumu, gömleğimi düzenli bir biçimde toplamayışı, benim özgürlüğümün bir parçası. Duştan sonra pantolonun yere düşmüş olduğunu ve koyu renkli ufak bir kumaş yığını halinde, buzdolabının kapısına dayanmış durduğunu görüyorum. Şimdi de herhangi bir kadın belirmiyor, pantolonu kaldırıp bu işi neden benim yapmadığımı sormuyor. Bu sorunun cevabını veremezdim. Belki de pekâlâ verebilirdim. Pantolon şu anda, parçaları garip bir şekilde bir araya getirilmiş/yoğrulmuş/yamanmış hayat hikâyemi anlatmaya başlıyor. Bir süre dinliyorum, sonra canım istemez oluyor. Hayatım beni hayran bırakıyor ama bir süre hayran bıraktıktan sonra, bir anda sıkıyor. Bu hep böyle! Bazen bu hayranlıktan çıkıp sıkılmaya geçişle baş edebiliyorum, bazen edemiyorum. Yerdeki pantolonun hikâyesini Judith'le paylaşabilirdim, Sandra'yla pek değil. Sandra irkilirdi ve irkilmek dışında bir şey gelmezdi aklına. Judith sanata, düşünmeye ve felsefeye meraklıdır. Sık sık bir yerlere oturur ve derin derin, üç gün veya üç yıl önce yaşadığı bir estetik deneyimi üzerine düşünür. Talihsiz çelişkilerime pek de uygun olarak, bana dost birinin (Sandra! Judith!) beni kendi evimde karşılamasının ne kadar güzel olacağını hayal ediyorum. Bu daireye on bir yıl önce taşındığım zamanı hatırlıyorum. Sandra daha ilk akşam beni ziyaret etmiş ve tereddüt etmeden, hemen sevişmek istemişti. Daha sonra, o anda tutku veya haz hissetmediğini

söylemişti, bunu sadece evi sahiplenmesinin bir işareti olarak yapmıştı. Ardından, diye düşünmüştü, bu ev artık onun bölgesi oluyordu. Bu kabulü beni duygulandırıyor ve beni bugün bile Sandra'ya doğru çekiyor. İki kadına karşı sürekli sevgi beslemeyi herkese tavsiye edebilirim. Dünyaya çift demir atmak gibi harika bir etkisi var. İnsan sevgiyle besiye çekilmiş oluyor ve bu da tam olarak benim ihtiyacım olan şey. İki kadını sevmek ne ayıp ne kötücül, ne içgüdüsel ne de müstehcen bir durumdur. Tam tersine, oldukça normaldir (ve normalleştiricidir), bütün hayati ilgilere ciddi bir derinlik kazandırır. Ben bunu sık sık, ebeveynlere karşı duyulan sevgiyle kıyaslıyorum. Kimse bize ya sadece annemizi ya da sadece babamızı sevme iznimizin olduğunu söylememiştir. Aksine, bütün dünya annemizi *ve* babamızı sevmemizi talep eder, üstelik aynı anda ve hep şiddetle ve bir ömür boyu veya daha sonra bile. Hele ikisinden birine karşı sevgimizde bir azalma olsun! Kendi kendime hep, neden bir durumda çifte sevgi mümkünken diğer durumda yasak olduğunu sorarım. Ama cinsel hayatımın çok eşli olarak adlandırılmasının halen hüküm süren anlayışa göre aşağılık bir şey olduğu bilinci benim kafamdan kayboldu yıllar içerisinde. Uzun zaman sadece *bir* kadınla bir arada olduğumda (Sandra seyahatte olduğu veya Judith yalnız kalmak istediği için), ansızın terk edilmişlik ve ortada bırakılmışlık havalarına giriyor, yani bütün tek eşlilerin sürekli yaşadığı acıları yaşıyorum.

Bu üçlü ilişkiyle yine de çekişmeler içinde oluşumun harici ve iç karartıcı bir nedeni var. Er veya geç, üç ev arasında çok eşliliğe yetecek kıvraklığımın, arzumun ve belki de gücümün kalmayacağını belirgin biçimde kabullenmem gerekiyor. Bir süredir, yaşlanmanın getirdiği yenilgiler ve zayıflıklardan payımı almaktayım. Bu da, bir arada yaşayacağım bir kadını seçmem gerektiği anlamına geliyor. Kendimi daha çok

Sandra'ya mı yoksa Judith'e mi yakın hissediyorum? Cevap şu: Keyfim kaçık çünkü hayati bir seçim yapmam gerekiyor. Hemen Sandra'yla Judith'in birbirlerine karşı avantajlarını ve dezavantajlarını sıralamaya başlıyorum. Kadınları kıyaslamanın iğrençlik ve hatta zevksizlik olduğunun farkındayım. Ama bu kıyaslama eğlenceli oluyor! Evimde volta atıyor ve (örneğin) Judith'e içimden, ev dışında çok fazla çalıştığı için neredeyse hiç yemek yapmadığını söylüyor ve (karşılık olarak Judith'ten) evin yemek pişirildiği zaman gitgide kantin gibi kokacağı cevabını alıyorum. Ben de ancak nadiren yemek pişirdiğimden, ara sıra öğle yemeği yemek için bir alışveriş merkezi lokantasında veya küçük bir bistroda buluşuyoruz (Sandra buralara asla gelmez). İki nefes sonra Judith'i ayrıca, sokakta öpülmek istememesiyle de suçluyorum. Sandra ise her zaman ve her yerde, özellikle de sokakta öpülmek ister. Başkalarına karşı da öpülen bir kadın olmak ister o çünkü aleni öpücüğü bir seçimin ve bir tercihin simgesi olarak görür. Oturma odasında, günlerdir kanapenin yanında duran elektrikli süpürgeye basıyorum yanlışlıkla. Plastik sapı kırılıyor. Şimdi yeni bir süpürge almak zorunda kaldığım için öfkeleniyorum ve aynı anda, artık kadınları kıyaslamayı bırakabileceğim için de seviniyorum. Ama bırakmadan hemen önce, bu kadar hızlı bir biçimde yardımsever bir hemşireye dönüştüğü için Sandra'yı bir kere daha övüyorum. Bilincim (şu anda) not dağıtmakta ve Sandra'ya bu başarısı için en yüksek notu veriyor. Gözüm, daha çok yanlışlıkla, çalışma masama kayıyor. Onca işi günlerdir erteleyip durmaktayım. Ben serbest çalışan kıyamet uzmanıyım. Konferanslar vererek, bilimsel toplantılara ve kongrelere katılarak, akademik dergilere makaleler yazarak geçiniyorum. Otellerde sözümona seminerler düzenliyor ve insanları hayret verici öngörülerimle etkiliyorum. Hemen detaylan-

dırmam gerek: Evrensel kıyamet uzmanı değilim, uygarlık kıyamet uzmanıyım, yani yaklaşım olarak köktenci değil, gelişim revizyonistiyim, durup düşünme muhafazakârıyım. Beni dinlemeyi sanırım dünyadan *tamamen* vazgeçmediğim için seviyorlar. Neredeyse her hafta bir iklim faciası kehanetinde bulunan ve Avrupa'yı pek yakında tayfunların yerle bir edeceği tropik bir kıta ilan eden o iç karartıcılardan değilim ben. Bütün ülkeler haritadan silinecek (böyle felaket tellalları sık sık Hollanda ve Danimarka'yı anar) ve yeni hastalıklar geniş kitleleri yeryüzünden silip süpürecek, dediğimi duyan olmayacaktır benim. Bu hâlâ ortada dolaşan ve sürekli tekrarlanmaktan dolayı artık neredeyse belli bir rahatlık veren kıyamet, dünyagörüşsel nevrotiklere uygun bir dehşet senaryosundan ileri bir şey değildir, ki böylelerinin sayısı elbet epey kabarık. Ben daha ziyade gözle görülür hale gelen bir uygarlık kıyametiyle uğraşıyorum, yani farkına varılmadan hayatımıza giren ve soluduğumuz havayı yavaş yavaş kesen deformasyonlardan. Toplumda, olası çöküşünün en yeni sürümüne dair belirli bir talep var. Şu sıra, İsviçre'de bir otelde yapılacak ve iki buçuk gün sürecek bir kıyamet semineri hazırlıyorum. Üç büyük günlük gazetede ciddi ilanlar verecek, (daha önceki seminerlerin katılımcılarına) kişisel davetiyeler gönderecek ve halk eğitim merkezlerinde ve emekli insiyatiflerinde etkinliğimin reklamını yapacağım. En zoruysa, (biri cuma, diğeri cumartesi akşamına olmak üzere) en az iki yeni kıyamet konferansı hazırlamak; bunları yazmak için gereken dramatik havaya girmeyi bekliyorum. Verdiğim konferanslarla şimdiye kadar zengin olmuş değilim. Yüksek bir hayat standardına kavuşamamış veya pahalı hobiler edinememiş olsam da, kıyamet kendi adamının karnını doyuruyor. Çalışma masama oturmak istiyorum ama sonra yatak odasına geçip kaput bezi perdelerin ortasındaki aralıktan balkona

bakıyorum. Balkonda artık neredeyse hiç oturmaz oldum, çoktandır kuşlar tarafından fethedilip neredeyse tamamen oyun ve yuva alanına çevrilmiş durumda orası. Balkonun çevresini dolanan yağmur oluğuna bir güvercin çifti yerleşmiş. Günlerce, hayvanların ufak dal ve solmuş yaprak taşıyıp yuvayı kurmalarını izledim. Yağmurda yuvalarının altından su girmesi ve bedenlerinin alt kısımlarının saatlerce soğuk ve nemli kalması onları rahatsız etmiyor. Güvercinlerle ilgileniyorum çünkü insanlara benziyorlar. Afetlere dayanıklılar, yani (aynı insanlar gibi) doğa veya medeniyetin kendilerine verebileceği zarardan hep bir gıdım daha sert ve dayanıklı davranış biçimleri geliştiriyorlar. Komşum Bayan Schlesinger kendi balkonundaki güvercinlerle savaş halinde. Eskiden, ara sıra dışarıya çıkıp el çırpmakla yetinirdi. Onları tıslayarak ve zavallıca bir şşş-şşş-şşş sesi çıkararak korkuturdu. Şimdilerde, balkon kapısını açıp kuşların üstüne ıslak bezler fırlatıyor. Yağmur oluğundaki çifti kovmadığım için bana karşı şüpheler içinde. Oysa bilmiyor ki güvercinlerle savaşarak onların çaresizliğini gitgide kendi hayatına katıyor olması beni aslında ne kadar da etkiliyor. Diğer bütün kuşlar (şimdi olduğu gibi) arkalarını balkon kapısına dönerek korkuluğun en üst çubuğuna tünüyor. Bir süre ötüp duruyorlar ve sonra o güzel beyaz sıçmıklarını balkonun zeminine püskürttükten sonra çekip gidiyorlar. Bir an için kuş olmaya özeniyorum ve sıçmakla ortadan kaybolmayı tıpkı onlar gibi zarif bir biçimde birleştirmeye özeniyorum. Belki de hemen ardından tuvalete gitmeme bu fantezi yol açıyor. Tam klozete oturuyorum ki aralık pencereden hemen yakınımda olan bir araba kazasının sesini duyuyorum. Büyük patırtı, kaporta göçüyor, camları parçalanıyor, sonra her kazanın ardından gelen abartılı sessizlik. Yolda yürüyenlerin bir kısmının kaçıştığını, bir kısmınınsa kaza yerine doğru koşuştuğunu getiriyorum

gözümün önüne. Verilen bütün kurbanların anlamsızlığını sadece klozetin üzerinde oturan ben anıyorum. Aslında bir tek kendi felaketimi anmaktayım. Bir akşamı Sandra'yla mı yoksa Judith'yle mi geçireceğimi nasıl oldu da bu kadar büyük bir umursamazlıkla düşünür olabildim. Yoldayken, anılarımda ikisi birbirine karışıyor ya da ikisini birbirine eşitliyorum. Sandra ile Münih'te miydim, yoksa Judith'le Hamburg'ta mı, yoksa Sandra ile Hamburg'ta da Judith'le Münih'te mi? Bu felaket duygusunun orta yerinde, iki kadını belleğimde kaynaştırmam bana aynı zamanda mutluluk veriyor. Mutluyken çalışamam. Ben sadece mutsuz bir insanın sürekli çalışabileceğine inananlardandım. Kısa bir süre, bu konuyu (yani kültürün fazla çalışma mutluluğu yüzünden çöküşünü) kıyamet konferansıma dâhil edip etmemeyi düşünüyorum. O sırada telefon çalıyor. Düşünce mekânım olan tuvaletten dışarı fırlıyorum. Arayan, Judith.

Seni çok rahatsız etmeyeceğim, diyor.

Rahatsız etmiyorsun, aksine...

Sadece, hafta sonu için bir teklif yapmak istiyorum.

Neredesin şu anda?

Bollenbach'ta korkunç bir piyano dersini yeni bitirdim, –Judith gülüyor– bilirsin.

Kıyamet de şu sıralar pek sürükleyici değil, diyorum.

Gazetede okudum, Çevre Koruma Birliği pazar günü saat sekizde...

Sekizde, diye araya giriyorum bağırarak.

Sekizde, bülbüllerin ötüşünü dinlemek için Ren'in sulak alanlarına bir gezi düzenliyormuş.

Bülbüllerin şarkıları, diye tekrarlıyorum.

Hiç bülbül dinledin mi, diye soruyor Judith.

Hayır, diyorum, bülbüllerin çoktan yok olduklarını sanıyordum.

Gördün mü? Biz de katılalım o zaman, ne dersin?

Evet, elbette, diyorum.

Çok sevindim, diye sesleniyor Judith. Yarın görüşemeyeceğiz, bugün zaten olmaz, çünkü daha gidecek çok yerim var.

Kendine iyi bak, diyorum, canını çok sıkma!

Tamam, diyor Judith, hoşça kal!

Bülbül dinleme fikri asla Sandra'dan gelemezdi, çünkü gazete okumaz. Judith zaman zaman, hayata biraz pırıltı katmanın ne denli zor olduğundan yakınır. Bu pırıltının birazını da doğayı dinleyerek sağlayabileceğini umar. Sandra'da ise pırıltı özlemi yoktur. Hayatın gerçeklerini düzeltmeler yapmadan kabullenmeye meyillidir. Ona göre bütün insanların tek gizli dileği, can sıkıntısına ulaşan barışçıl bir yol bulmakmış. İnsanlar öyle ya da böyle can sıkıntısına varıyor, der Sandra, ama iç huzuru içinde varamıyorlar. Kendilerini can sıkıntısının kucağına bırakmak yerine onunla savaşıyorlar. Judith'in pırıltıya ihtiyacı olmasını harika buluyorum ve Sandra'yı pırıltısız da yapabildiği için övüyorum. Her türlü kıyamet bana böyle anlarda... Belki Grönland kadar uzak. Henüz saat on bir buçuk olmasına rağmen öğle yemeğini düşünüyorum. Daha doğrusu, öğle yemeği sorununu düşünüyorum. Ben yemek yapmam, en azından sadece kendim için yapmam. Mutfaktan Kapıya Yemek servisinin telefon numarası aylardır çalışma masamın üzerinde duruyor. Ama orayı aramaya cesaret edemiyorum. Muhtemelen benim karşılayamayacağım veya henüz karşılayamayacağım koşulları vardır. Mesela insanın en az altmış yaşında veya engelli veya başka bir hastalık sahibi olması gerekiyordur. Sonra bir de memur gelip yalan söylememiş miyim diye kontrol eder. Yaşlanıp çocuksulaşmaktan ya da bunamaktan korkuyorum ve galiba ikisi de aynı şey. Pencerenin

önüne geçiyorum ve güneşlik perdenin üzerinde oturmuş büyük bir pervane görüyorum. Bir keresinde, parmak ucumla azıcık dokununca ölmüş olduğunu fark ettiydim. Geceleyin son gücünü kullanıp açık pencerelerin birinden girmiş ve burada kimsenin durup dururken hayatına kastetmeyeceğini düşünmüş olmalı. Sonra kendine akıllıca bir ölüm yeri seçmiş (güneşlik) ve kumaşa sıkı sıkı tutunmuş: Sonra da büyük bir olay yaratmadan geçip gidivermiş. Ben de zamanı geldiğinde bir pervane olmak ve dikkat çekmeyen bir güneşlik bulmak isterim. Anlaşılıyor ki bugün çalışamayacağım. Hiç kıyamet havasında değilim, gelecek de umurumda değil. Kıyamet uzmanlığı mesleğine nasıl kaydığımı bile hatırlamıyorum. Bu işe ancak *kaymış* da girmiş olmalıyım, zira başka bir açıklama bulamıyorum. Birçok şeye ayağımın kaymışlığı var, mesela artık neredeyse hatırlayamadığım kadar geçmişte kalmış bir evliliğe bile kayarak girmiştim zamanında. Üniversite eğitimimin sonlarında bir politik mesihçilik seminerine katılmıştım. Olağanüstü bir sunum yapmış, profesörün övgüsünü almıştım. Biraz başarılı olduğumdan bu konuya sadık kaldım, çok geçmeden de karşıma politik kıyamet kavramı çıktı. Bütün hikâye bu zaten. Karşıma çıkan ilk fırsatı son fırsattır sandım. Yine telefon çalıyor. Konuşmak istemiyorum ama belki de bir halk eğitim merkezi, bir sendika, bir kültür derneği veya başka biri seminer istiyordur ve cevap vermemek gibi bir lüksü kaldırabilecek kadar bolluk içinde değilim. Ama arayan sadece Morgenthaler, sanatçı olan. Telefonda bana, ihtiyar tembel fare, diye sesleniyor, irkiliyorum. Her seferinde beni arayan insanları gerçekten tanıyor olmam beni hayrete düşürüyor. Hayır, beni aslında daha akıl almaz bir şey şaşırtıyor: Tanıdıklarımın tanıdıklarım olması.

Café Cactus'tayım, diyor Morgenthaler, gelirsen sana bir şey ısmarlarım.

Hay Allah, diye düşünüyor ve bir mazeret uydurmaya çalışıyorum. Gerçekten bir kafeden aradığını duyabiliyorum.

Nerede bu Café Cactus diye soruyorum, süngüm düşmüş bir halde.

Ebertplatz Meydanı'ndan köprübaşına doğru gidiyorsun, oradan sola dönüyorsun, sonra zaten yeşil neonlu Café Cactus yazısını göreceksin.

Gece kulübü mü orası?

Hayır, diye bağırıyor Morgenthaler, normal bir birahane.

Ha, tamam, oldu.

O zaman, diyor Morgenthaler, çok düşünme de yola çık.

Morgenthaler kapattı bile. Anlaşılan teklifini kabul etmişim. Beni sallantılı saatlerimde güdümlemek bu kadar kolay işte! Çalışmak artık hiç düşünülecek şey değil. Yine de çalışma masama bir daha oturuyorum. En azından hafta sonu kıyamet semineri için ilan metnini halledebilirdim. Ama şevkten, konsantrasyon veya girişkenlikten yoksunum. Geçmişte bu çok daha iyiydi, diye düşünüyorum; hayır, geçmiş kelimesi yerine gerilmiş'i düşünüyorum. Tüm hayatlar nasıl da gerilmişliklerle doluyor! Bir zamanlar çok net olan geçmişin gitgide gerilen perdeler ardında kalması, üstelik böyle bir özgerilimin tam nasıl gerçekleştiğini kimsenin bilmemesi ne kadar dokunaklı. Bu yeni kelimenin verdiği sevinçle konsantrasyonum ve hatta çalışma şevkim bile dönüp geliyor. Şimdi enerji ve rutin bakımından (gerilmişlikten yola çıkarak!) nisbeten az bir çaba yeterli oluyor, hemen üç satırlık çarpıcı bir reklam metni yazdım, altına yer ve zaman bilgilerini yerleştirdim ve olduğu gibi en önemli üç günlük gazeteye fakslayıverdim bile. Kırk beş dakika sonra ceketimi giyip Café Cactus'a doğru yola koyuluyorum. Brönnerstrasse'deki kuyumcu dükkânının yanında, her gün olduğu gibi, flüt çalan genç bir kadın duruyor. Benim gibi şu sıralar melankoliye

yatkın bir insan için yakınlarda sokak müzisyenlerinin olması daima önemli. İki dakika duruyorum, kalan gerilmişliğimi flüt sesine karışıp gitmeye bırakıyorum. Sadece üç sokak ileride, daha temel tutuşları bile bilmeyen bir gitarcı var. İçimden, yaklaşıp kulağına şöyle fısıldamak geliyor: Siz sadece çekirgelere, mayıs böceklerine çalmalısınız. Aslında adamın o kötü gitar çalışı bile beni eğlendiriyor. Melankolik bir insan az önce teselli bulduğu şeylerle alay etmeyi sever. Sokağın karşı tarafında Bausback yürüyor, posta düşmanı. Posta idaresinin kendisine gönderilmiş önemli mektupları ya kaybettiği ya da imha ettiği ve böylece onu hayatının mutluluğundan yoksun bıraktığı kanısında. Bausback posta idaresinin postaları imha ettiğini ispat etmek için sık sık yollara düşüyor ama posta kurumunu suçüstü yakalamak oldukça zor. Posta düşmanı sanki ahbabıymışım gibi dostça elini kaldırıyor bana. Yanıma gelip benimle konuşmamasından memnunum. Aslında, yolda insanların benimle konuşması beni kıyamet uzmanı olarak hiç rahatsız etmiyor. Bunlar çoğu zaman, tedirginliklerini yakalayacak bir ağ arayan alabildiğine tedirgin insanlardır. Şu an tüm dikkatimi tramvay rayları üzerinde çalışan kaynak işçileri çekiyor. Cadde boylu boyunca gri ama şimdi birçok yerinde kaynak makinelerinin soğuk beyaz ışığı parlamakta. Tiksinti raportörü Dr. Blaul ağzını açmadan yanlarından geçiyor ve kaynakçıların o güzel ışığına dikkat etmiyor. Herhalde projelerine dalmış. Dr. Blaul aslında insanbilimci (uzmanlık alanı: Aydınlanma dönemi evlilik ilanlarında mutluluk retoriği) ama insanbilimci olarak işin i'sini bile bulamadığı için modern insanların sorunlarına yönelmiş. Çok şükür ki Dr. Blaul beni ilginç bulmuyor, çünkü ona göre eskimiş sorunlara sahip biriyim (iki kadın ve çıkış yolu yok). Ona göre ben geçmiş bir çağın köhne kalıntılarıyla modern çağa sarkan ve artık sadece müze değeri olan biriyim. Dr.

Blaul, sözleşmeli personelin ve işçilerin ayda en az bir gün tiksinti izni alabilmeleri için mücadele veriyor. Ona göre insanlar birdenbire şirketlerine, iş arkadaşlarına, kendilerine veya her neye karşı olursa olsun tiksinti hissettiklerinde, önceden haber vermeksizin ve gerekçe göstermeksizin, iş yerlerinden bir gün uzak kalma hakkına sahip olmalı. Böyle bir tiksinti günü, hemen kaçacağımız yerde, kendimize yeniden hâkim olma yolunda bize destek olacakmış. Zira, diyor Dr. Blaul, tiksinti insanı önceden uyarmadan yakalar ve hemen "cevaplandırılmalıdır" Ne yazık ki Dr. Blaul, bu planı için (bildiğim kadarıyla) tek bir işletmeyi bile ikna edememiş.

Eichbaum Sokağı'na sapıyorum ve sokağın sonunda gerçekten, CACTUS BAR yazan yeşil neon ışıklı tabelayı görüyorum. Bildiğim bir mekân değil ve beni hiçbir şekilde cezbetmiyor. İki büyük vitrini ve arasında bir cam kapısı var. Bara giriyor, içeride birkaç gerçek ve birkaç yapma kaktüs olduğunu görüp şaşırıyorum. Gerçek olanlar köşelere yaslanmış, yapma olanlar vitrinlere ve iç duvar kenarlarına sıralanmış. Sağda ve solda amatörce yapılmış duvar resimleri var. Gösterdikleri, çöl manzaraları, kahverengi kanyonlar, adam boyu kaktüsler, şelaleler ve patlayan yanardağlar. Bu kadar boğucu havası olan bir yerde gerçek bitkilerin yaşayabilmesine şaşıyorum. Küçük masalardan her birinin üzerinde bir mum yanmakta. Birden arka plandan Morgenthaler'in sesini duyuyorum: Amma geciktin ha!

Gri-mavi dumanlar arasında Morgenthaler'in yüzünü seçiyor ve irkiliyorum. Bir masada oturmuş, bira içip yer fıstığı atıştırıyor. Fıstıkların kabuklarını yere atıyor. Bir garson kadın Morgenthaler'in masasının yanından geçiyor ve Morgenthaler'in ortalığı kirletmesine müdahale etmiyor. Sanırım buraya müşteri geldiği için o kadar minnet içindeler ki gelenlerin birer domuz gibi davranmalarına seslerini çıkarmıyorlar.

Morgenthaler eliyle yanına gelmemi işaret ediyor. Daha fazla cesaretim olsaydı hemen geri dönerdim ama cesaretim yok, daha doğrusu, onu gerçekten zorlu durumlara saklıyorum.

Bildiğim kadarıyla kırmızı şarap içersin sen, değil mi, diye soruyor Morgenthaler.

Başımla onaylıyorum. Morgenthaler masanın üzerindeki birkaç yer fıstığını bana doğru itiyor. Çevredeki insanların şimdi yerleri *benim* kirlettiğimi veya benim de kirlettiğimi düşünmelerine katlanmak zorundayım. Bir kırmızı, diye sesleniyor Morgenthaler ta karşıya. Garson kadın hemen tepki vererek bir kadeh ve bir şişeyle masamıza geliyor. Fıstık kabuklarına basmamaya çalışıyor. Morgenthaler sanat hakkında konuşuyor, pek dinlemiyorum. Bakımsızlığı artık yavaş yavaş korsanvari bir mertebeye çıkmakta. Şimdi de mide ülserinden söz ediyor.

Bol bol soğuk bira içmem gerek, diyor, mideme iyi geliyor.

Gülüyor.

Pratik bir hastalığım var, değil mi, diyor.

Gözlerim yarı karanlık salona alışıyor. Bar tezgâhının üzerinde, içinde iki Japon balığı yüzen küçük bir akvaryum var. Kovboy çizmeli barmen kendi dövmeli kollarını seyrediyor. Mavi blucin ve kareli gömlek giymiş, ellerinde yarısı dolu bira bardaklarıyla etrafta dolanan iki emekli adam görüyorum. Dar ve uzun salonun arka kısmı cansız bir halde. Birkaç koli, bozuk bir oyun makinesi, kurumuş bir kauçuk ağacı, boş şişeler, bir temizlik kovası. Bu arka kısım terk edilmiş bir köpek yuvasını andırıyor. Bir müşteri bir kapıyı açıyor. Haa, tuvalet! Daha sonra tuvalete gitmem gerekirse diye duvarda kapının olduğu yeri ezberlemeye çalışıyorum. Lokale kısa boylu iki Japon kadın giriyor. Doğrudan bar tezgâhına gidip akvaryumun yanına dikiliyorlar. Morgenthaler annesinin birkaç gün önce öldüğünü söylüyor. Nihayet biraz merhamet

hissediyorum ona karşı. Gelecek hafta benden annesinin dairesine gelmemi istiyor.

Annemde senin ihtiyacın olabilecek bir sürü mobilya var, diyor Morgenthaler.

Morgenthaler benim mobilyaya ihtiyacım olmadığını, hatta kendi mobilyalarımın bir kısmından da kurtulmak istediğimi bilir. Onun şimdiden ne kadar sarhoş olduğunu soruyorum kendi kendime.

İstediğini alabilirsin, diyor.

Artık ben de yer fıstıklarını dişlerimle parçalayıp kabuklarını Morgenthaler gibi yere atıyorum. Hatta birkaçını ceketimin cebine sokup onlarla orada oynuyorum. Morgenthaler'in aklını başka taraflara çekmek istiyorum ama nasıl? Şu sıralar resim yapıp yapmadığını sorabilirim ama sonra bu soru bana fazla samimi geliyor. Herhalde ciddi sorunları var. Annesinin emekli maaşı büyük ölçüde onu da doyuruyordu ama bu kaynak şimdi yok olmuş bulunuyor. İhtiyacım olabilecek mobilyalardan bahsetmeye devam ediyor. Masalardan birinde kısa boylu bir Taylandlı kadınla oturan yaşlıca bir işçiyi izliyorum. Adam söylenip duruyor, sigara içiyor, Taylandlı kadın susuyor, yere bakıyor. Mekânın iç gürültüsü yavaş yavaş mahrem bir havaya bürünmeye başlıyor ve şehrin dış gürültüsüne karşı kalkan oluyor. Morgenthaler'den nasıl kurtulacağımı düşünüyorum. El işi kakmalı bir etajer var, diyerek bardağına bakıyor. Sonra da, Bu sabah gerçekten çok korkunç bir olay yaşadım, diyor.

Sabah sabah, diyorum.

Karstadt'ın kafeteryasında, diyor Morgenthaler, çoğu zaman kahvaltı ettiğim yerde. Orada tavandan aşağı büyük bir levha asılı, eminim daha önce görmüşsündür. Levhada şöyle yazıyor: Lütfen yemek tepsinizi toplama arabasına bırakın! Teşekkürler!

Ama senin ayağın takıldı ve tepsinle birlikte orta yere... Eee, diyorum.

Levhada o lafın yerine ne okuduğumu söyleyeyim mi?

Tanrım, söyleme, diye geçiriyorum içimden.

Yanlışlıkla şöyle okumuşum: Lütfen *yeteneğinizi* toplama arabasına bırakın!

Ooo, diyorum.

Evet ya, ooo, diyor; ne dersin buna?

Morgenthaler'in yeteneğini kendisine iade edecek bir cümleye ihtiyacı olduğunu biliyorum ama aklıma böyle bir cümle gelmiyor. Onun yerine, biraz zavallıca, şu cevabı veriyorum: Bunu ciddiye almamalısın!

İyi dedin, diye bağırıyor Morgenthaler.

Elbette, cevabımın zayıf kaçtığını hemen fark etti. Morgenthaler'in bu yaşadığından çarpılmış gibi olduğunu görüyorum. İç dünyasının, sınırları aşarak bilincinin bir parçası olmaya başlamış ve uzun süredir içindeki tahmininin (yani sanatçı olarak önemsizliği) böylece bilincine ulaşmış olması muhtemel. Onu bir şekilde teselli etmeliyim, ama nasıl?

Bir kadeh daha içersin, değil mi, diye soruyor.

Bu soru benim şansım. Kesinlikle olmaz! diyorum, bugün daha çalışmam gerek ve az buz işim yok.

İyisin, diyor, hep çalışabiliyorsun.

Öyle görünüyor sadece, diyorum.

Seni ne zaman görsem çalışman gerekiyor, diyor.

Çok basite indirgiyorsun, diye cevap veriyorum; aslında şöyle demeliydim: Çalışmaya pusu kurup beklemem gerekiyor.

Pusu mu?

Evet, pusu.

İyiymiş, diyor Morgenthaler, bir anda neşelenen bir sesle.

Uzun süre pusuda beklemem gerekiyor, diyorum, ki böylece işle ben birbirimize ısınabilelim.

Morgenthaler'in öne eğilmiş bedeni yeniden canlanıyor; hatta biraz gülüyor.

Bana bir bira daha getirin, diye sesleniyor garson kadına. Anlaşılan, Morgenthaler'in keyfini biraz düzeltebilecek bir laf söylemeyi nihayet becerebildim. Şansımı bir kez daha kullanıp söylediğim o cümlenin gölgesinde sıvışmaya hazırlanıyorum.

Seni önümüzdeki günlerde ararım, diyorum, sonra annenin mobilyalarına bakarız.

İyi olur, diye sesleniyor Morgenthaler arkamdan.

Bir dakika sonra dışarıdayım. Harika bir yaz başı havası hâkim. Her çocuk yüzünde, her ağaç tepesinde kusursuz bir ışık var. Hatta güneş yanımdan geçip giden arabaların içine bile parlayıveriyor ve sürücülerin yüzlerini aydınlatıyor. Tekrar eve dönmek isteyerek hızlı hızlı şehir merkezini geçiyorum. Morgenthaler'i görmek bende, tuhaf bir biçimde, çalışma şevki uyandırdı. Ceketimin cebinden birkaç yer fıstığı çıkarıp yürürken soyuyorum. Çocukken ayakkabılarımın içinde tek bir yer fıstığını yuvarlamayı severdim. O zamanlar fıstıkların ayakkabıların içindeki bu yuvarlanışına fıldırlama diyordum. Fıstık fıldırlama. Bu sözcük geri döndü diye mutluyum! Fıstık ayakkabının içinde birkaç tur attıktan sonra biraz balık, biraz peynir kokusu, yani benim kokumu alırdı. Annem fıstık fıldırlamamı yasaklamıştı. Bütün kokulara karşı savaş açmıştı o ve bu yüzden de çocukların kendi kokularıyla bir bütün olduğunu ve hatta kendi kokularını sevdiğini anlayamıyordu. Bu yasaktan sonra fıstık fıldırlamayı sadece yalnız olduğumda oynar oldum ve oyun böylece azıcık daha tuhaf ama aynı zamanda daha gizemli ve heyecanlı bir hal aldı.

Böyle güzel anılarımın canlanmasına yardım edenin tam da Morgenthaler olmasına şaştım. Bir kere daha, ona yardım

edebilir miyim ve nasıl yardım edebilirim, diye düşünüyorum. Eskiden böyle durumlarda, kriz ve kendini kanıtlama gibi konularda kısa bir kıyamet nutku çekerdim: İnsanın, tartışmasız bir biçimde, üretebildiği sürece kendisine sanatçı demesi çok kolay, demiştim o zamanlar, daha bu nutukları çekerken. Ama sanatçı olma iddiasında olan herkes kalıcılığını ancak, üretimi darboğaza girdiğinde gösterir, anlıyor musun? Bu nedenle, pes etmemelisin! Artık bu gibi çağrılarda bulunamayacak kadar yaşlandım. Hatta tam tersi, bunlara artık inanmıyorum. Bugün artık, bu gibi konuşmalarla birçok orta karar yeteneği dayanmaya zorladığım için kendimi suçluyorum. Bir büyük mağazanın zemin katından geçmekteyim. Buradan kendime bir çift sandalet alabilirim (yaz yaklaşıyor). Ama şu anda çoraplarımda iki küçük delik var ve uluorta ayakkabı denemeyi göze alamam. Sandra bir ara çoraplarımı dikecek ve bu işiyle gene gözümde yükselecektir. Bu sırada yer fıstığı ve zemin katı sözcükleri zihnimde birleşip yerfıstığıkatı sözcüğüne dönüşüyor. Bu güzel anı için teşekkür olarak ceketimin cebinde bir yer fıstığını soyuyor ve yüksekten, insanların kafalarının üzerinden atıyorum. Rahatlamış bir halde, yer fıstığının uçuş rotasını izliyorum. Üstüme üç saniyeliğine, eskilerde kalmış fıstık fıldırlama mutluluğumun bir yansıması düşüyor. Fıstık neredeyse boş olan deri ürünleri reyonuna inerek yere düşüyor, kimse fark etmeden.

3

Üç gün sonra, bir pazar sabahı, Judith'le, bizi Ren Nehri kıyısındaki sulaklara götürecek bir tramvaya biniyoruz. Son durağa kadar gitmemiz, sonra da yirmi dakika yürümemiz gerek.

Burası yeşil, bodur karaçamları, yozlaşmış otlukları, sığ göletleri, yaban erikleri ve biraz karma ormanı olan, hafif engebeli bir arazi. Son durakta, Çevre Koruma Birliği'nin kuş araştırmacıları grubuyla buluşacağız. Tramvayda pencere kenarında oturuyor ve Judith'i izliyorum. Ortalama bir hızla ilerliyoruz. Gürültü yok, herhangi bir anons yok, sarhoşlar yok, reklam panoları da yok. Bu sırada Judith'le aramda bize keyifli olduğumuzu gösteren kısa ve anlamsız konuşmalar geçiyor. Örneğin, birbirleriyle karşılaşan tramvayların vatmanları selamlaşır mı selamlaşmaz mı konusu. Judith selamlaştıklarını düşünüyor; bense, birbirlerine günde elli veya altmış defa selam veremeyeceklerini söyleyerek karşı çıkıyorum. Ama her karşılaşmalarında başlarını da çeviremezler ki, diyor Judith. Bu sorunu çözemiyoruz ve vatman olmadığımıza şükrediyoruz. Arka azı dişlerimden biri iki gündür sallanıyor. Dilimle üzerinde dolanıyor ve böylece gidişini hızlandırıyorum. Bu beni terk eden üçüncü azı dişim olacak, bense gene bu kaybı kabullenecek ve dişçiye gitmeyeceğim çünkü dişçiden korkuyorum. Banliyö sokaklarını ve terk edilmiş villaları geçiyoruz. Son zamanlarda bahçeler hoşuma gidiyor, Tanrım, yaşlanıyorum. İçimden, Judith'i vatmanlarının hayatına karşı olan ilgisinden dolayı övüyorum. Aramızdaki cinsellik uykuya daldığında o bunu

büyük bir ihtimalle omuz silkerek kabullenecektir. Onunla bu konuyu bugüne kadar sadece bir kez konuştum. Sadece dedi ki: Ben asıl, hâlâ bir şeylerin olmasına şaşıyorum; elli bir yaşımda hâlâ bir erkekle yatabileceğimi hiç düşünmezdim. Bu sözüyle konu (şimdilik) kapandı. Bu bakımdan, cinselliğin sönmesi sorunu için Judith galiba daha uygun bir kadın. Şu anda, televizyondan, daha doğrusu, teröristler tarafından öldürülmüş bir siyasetçiyi anlatan bir belgeselden bahsediyor Judith.

Düşünsene, diyor, adamın öleceği günlerde karısı ha bire "kızma birader" oynamış.

İnanılır gibi değil, diyorum.

Adam ensesine birkaç kurşun sıkılıp öldürülmeden önce bir arabanın bagajında neredeyse boğuluyor, karısıysa evde oturmuş zar atıyor.

Bunu kadın kendisi mi anlattı?

Evet. İki saat sonra, yatakta yatarken bile hâlâ o dul kadını düşünüyordum. Sonra tesadüfen radyoda Bach'ın "Kızma Ey Ruhum" adlı kantatı çalındı. Ancak kantatı dinlerken unutabildim dulu ama dinlediğimi de anlamadım. Çünkü "kızma birader" ile "Kızma Ey Ruhum" içerik olarak aslında aynı, değil mi?

Bence aynı, diyorum.

Ancak ertesi sabah, aralarında bir fark olduğu dikkatimi çekti, diyor Judith. "Kızma birader" insanı biraz aşağılıyor çünkü kızgınlığı aptalca bir kitle kaderi olarak gösteriyor.

Kızgınlık da böyle bir şey zaten, diyorum.

Doğru, diyor Judith, ama Bach insanı kendi o aptalca kızgınlığı içinde yeniden ayağa kaldırıyor.

Nasıl yani?

Çünkü Bach ruh sözcüğünü kullanıyor, diyor Judith, ruhtan bahseden kişi de "kızma birader" oynayan ahmaklaşmış

insanları kastetmez çünkü böyleleri tavuklar veya dul karılar gibi vakit öldürmeden edemeyenlerdir. Kızgın bireye haysiyetini geri veren sözcük sadece ruhtur.

Şu anda hangi kadınla yaşlanmak istediğime karar vermek zorunda olsaydım bir dakika bile tereddüt etmezdim. Tramvay yolu boyunca sağlı ve sollu uzanmış kolza tarlalarını seyrediyoruz. Güneş Judith'in beyaz yüzüne vuruyor. Göğsü sakince inip kalkıyor. On dokuzunda bir delikanlı gibi dekoltesine bakıyorum. Son durak görünüyor. Bir düzineye yakın amatör kuşbilimci bekleşmekte. Baştan başa yaşlı insanlar. Gezi rehberine katılım ücretimizin tahsil makbuzunu gösteriyoruz. Rehber, bastonuyla etrafı işaret ederek bir şeyler anlatıp duran, sırım gibi bir ihtiyar. Grubu sola doğru yürüterek üzerinde ot bürümüş bir patikanın ve terk edilmiş arsaların olduğu bir araziye götürüyor. Ne yazık ki buradaki toprak pek verimli değil, bazı ağaçlar öldü bile, diyor rehber, ama çalılıklarda birçok kuş yaşıyor. Katılımcılardan ikisi dürbün getirmiş. Etrafta cikcikler, vikvikler, cıvıldaşmalar. Kuşbilimci, katılımcıları etrafına topluyor ve fısıldayarak diyor ki: Bu bülbül değil, sarıasma kuşu. Sarıasma kuşunun güzel ve melodik bir ötüşü vardır, duyuyor musunuz? Kuşbilimci susup sol kulağını seslerin geldiği yöne tutuyor. Sarıasma kuşu ötmeye devam ediyor. Kuş yakınımızda olmalı ama onu göremiyoruz. Başka taraftan bir *çilp-çalp, çilp-çalp, çilp-çalp* geliyor. Bu benekli sinekkapan, diyor kuşbilimci. Yol çalılarla o kadar örtülmüş ki artık pek seçilemiyor. Bu iyi bir şey aslında, diyor rehber, bu sayede alana kedi ve köpekler girmiyor. Ama insanlar giriyor, diyor kır saçlı bir kadın eleştirici bir tonda. Bu, birçoklarının sandığı kadar kötü bir şey değil, diyor rehber, zira kuşlar onları yakalayıp yemeyeceğimizi biliyorlar. İlkokuldayken, kuş ötüşlerinin tüylü dostlarımızın konseri olduğunu söyleyen bir öğretmenimizi hatırlı-

yorum. Çocukken bir süre, kuşların ufacık müzik aletlerini kanatlarının altına sıkıştırıp bir ağacın üzerinde orkestra gibi toplaştıklarını düşündüm durdum. Rehber işaret parmağını havaya kaldırıp dudaklarını büzüyor. Bunlar bülbül, diye fısıldıyor. Cıvıldama, inleme, gırlama, gurklama ve vurma sesleri duyuyoruz. Judith gözlerini yere indiriyor (konserde Bach dinlerken yaptığı gibi) ve bana dokunuyor. Soldan *tüvittt*, *tüvittt*, *cipi*, *cipi*, *cipiii*, diye sesler geliyor. Sağdan *cik*, *cik*, *cikkk*, *gakkk*, *gakkk*, çok yakınlardan da *hiip*, *hiip*, *hiip*, *kuoi*, *kuoi*, *kuoi*. Gelen cevaplar gitgide hızlanıyor. Kuş uzmanı başını kaldırıp etrafındakilere fısıldıyor: Bir bülbül bir saat içinde dört yüzden fazla kıta söyleyebilir. Katılımcılar duygulanmış-şaşırmış-etkilenmiş durumda. Yol küçük, vahşi bir çayıra açılıyor. Kuşseverler neşeyle birbirlerinin yüzüne bakıyor. Kuşlar, neredeyse hiç göremiyor olsak da yakınımızda. Judith çayırın ormana doğru uzanan kenarına bırakılmış iki uyku tulumu görüyor. Açıklar ve yan yana duruyorlar. Uyku tulumlarını temelli mi terk edildiğini yoksa sadece geçici olarak mı bırakıldığını konuşuyoruz. Judith bizim gezintimizden haberdar olup bir günlüğüne toz olmuş, iki evsize ait olduklarını tahmin ediyor. Grup ufak bir koruyu geçiyor ve bu sırada aralar açılıyor. Serçeler uyku tulumlarına konup ekmek kırıntılarını topluyor. Yanılmıyorsam Judith artık iyice bülbül havasına girmiş durumda. Yanımdan ayrılıp büyükçe bir çalılığın sarkan dallarının altına sokuluyor. Dikkatim biraz dağılıyor, daha doğrusu bölünüyor. Çayırı geçerken yol boyurca boş piller, bozuk kasetçalarlar ve ufak elektronik parçaları gördüm. Çalılıkların altından Judith'in eli seçiliyor ve beni yanına çağırıyor. Dalların altından eğilerek geçiyorum ve Judith'i otluğun küçük bir kuytusunda oturur vaziyette buluyorum. Judith elini gömleğimin içine sokup fısıldıyor: Gelebiliyor musun? Etrafa bakıyorum, görünen o ki yeterince

yalnızız. Judith külotunu çıkarıp öne eğiliyor. Açık havada pek kolay alt edemediğim utancımla boğuşuyorum. Ama sonra, hafif hafif salınan otların arasında Judith'in beyaz uyluklarının görüntüsü bana yardımcı oluyor. Judith'in poposunun iki kanadını aralayıp iki elimle usulca kaldırmak ve aradaki yarığın cinsel organına ulandığı yeri görmek kelimelerle tarif edilemez bir mutluluk. Judith iki üç kez inliyor ve bunlar bülbüllerin inlemelerinden neredeyse farksız. Judith açık havada sevişmeyi fazla uzatamayacağımı biliyor. Yalnız olmamıza rağmen yine de etrafa bakınıyorum ve bu beni tedirgin ediyor. Judith ve Sandra için hissettiklerim yine birbiriyle kaynaşıyor. Bir an için iki kadınla aynı anda birlikte olduğumu hissediyorum. İkisinin diz arkası çukurlarındaki birkaç varisin mavimsi izleri bile birbirine benziyor. Tam boşaldığım sırada çalılıktan bir düzine serçe havalanıyor. Kuşların düzenli bir biçimde havalanıp yine düzenli bir biçimde bir başka çalılığa inmelerine hayran oluyorum. Duygularımın çözülüp gidişinden utanıyorum ama çok değil. Vücudumda kuvvetle bitkinlik arasındaki bu güzel çelişkiyi sadece Judith ile yaşadığımı iddia etmek isterdim. Ama bu yalan olur. Sandra'yla da aynen şimdi Judith'le olduğu kadar mutluluktan tarumar ve aynı zamanda güçlenmiş oluyorum. Bütün erkeklere iki kadın ve bütün kadınlara iki erkek dilerim, en azından dönem dönem; çünkü iki kadın veya iki erkek, kendimizi hemencecik o yoksunluk yasasına teslim etmeden önce, zavallı hayatlarımızla baş etmek için kullanabileceğimiz asgari bolluktur. Judith slipini giyerken diyor ki: Seni seven, ne güzel ödüllendiriliyor. Kısa bir duraksamadan sonra devam ediyor: Daha birbirimizi ciddi anlamda hiç kırmadık, değil mi?

Hayır, diyorum; bir şey olsun da birbirimize girelim mi istiyorsun?

Tabii ki hayır.

Aramızda didişme olmaması seni kuşkulandırıyor ama?

Evet, diyor Judith, sık sık, gizlice bir şeylerin biriktiğini düşünüyorum.

Onu ben de bazen düşünüyorum ama birbirimizi neden kıralım ki?

Sonrasında bununla nasıl baş ettiğimizi görmek isterdim.

Gülüşerek çalılığın arkasından çıkıyoruz. Diğer kuş araştırmacıları artık oldukça ilerideler. Biraz acele ediyoruz, çok geçmeden de seslerini duyuyoruz.

Üç gün sonra, saat yedi gibi uyanıyorum ve sağ göz kapağımda yine o seğirme var. Bu karıncalanma üç ila dört haftalık aralıklarla çıkageliyor ve her seferinde sonumun geldiğine dair düşünceler içimde bir taşkına dönüşüyor. Çok insan görmüşümdür, göz kapakları bozuk bir panjur gibi, cansız, gözlerinin önünde sallanır. Şimdi benim gözüm de böyle mi olacak? Bir süre sonra, ölüm sahneleri yaşamaktan bile kaçınmaz oluyorum. Kanser olduğumu (elbette son evresinde) ve bir sonraki kışı atlatamayacağımı hayal ediyorum. Daha çocukken, ölümün uzaklardaki bir lekelenme olduğunu, üstelik insanın bu lekeyi kendi kendine atmak zorunda kaldığını biliyordum. Ömür boyu düzgün yıkanmış olman sana bir fayda sağlamadı. Bir sonraki adımlar şunlar olacak: kolonoskopi, bağırsak tıkanıklığı, bağırsak ameliyatı, bağırsak kateteri. Korkularım o kadar dehşetengiz ki sadece düşünmesi bile neredeyse midemi bulandırıyor. Çalışma odamda etrafıma bakıyorum ve mektuplardan, kataloglardan, broşürlerden, programlardan, protokollerden ve artık pek nadiren dosyaladığım dergi ve gazete kesiklerinden oluşan darmadağın yığınlar görüyorum. Öldüğünde tüm bunlar atılacak! Peki ya bu odaya girip hepsini çöp torbalarına kim tıkacak? Sandra mı Judith mi? Hay Allah, yine başlıyoruz. Çok şükür ki pencereyi açmayı akıl ediyorum. Bayan Schlesinger'in buruşturulmuş eski gazetelerle camlarını

sildiğini duyuyorum. Kâğıdın camdaki gıcırtısı camları aynı böyle silen annemi hatırlatıyor. Gençken gözüme pencere silmek hayatın boşluğunun zirvesi olarak görünürdü, şimdi bana çılgınca bir hızla çalışan ölüm korkusu makinemi durdurmak için bir fırsat gibi geliyor. Göz kapağımın titremesi yarım saat sonra hafifliyor. Sonra içimde tuhaf bir çalışma isteği uyanıyor, sanırım bir çeşit minnettarlık biçimi. Masamın üstündeki, biraz önce hayıflandığım yığınların yanı başına oturup çalışmaya başlıyorum. Yeni kıyamet konferansımın özünü, bu sefer nihai yeni bir kıyamet faşizminin üstümüze doğru gelmekte olduğu oluşturacak. Bu kıyamet çabuk gelecektir çünkü insanlara artık eskisi gibi uzun çabalarla kabul ettirilmesi gerekmeyecektir; insanlar buna genel olarak hazır durumda. Halk daha önce hiçbir faşizmi karşılamadığı kadar büyük bir coşkuyla karşılayacaktır onu. Yeni faşizm karşımıza sürekli kitlesel eğlence maskesi altında çıkmaktadır. Daha otuz yıl önce (burasını detaylandıracağım), devletin gittikçe topyekûn –total– (ve totaliter) bir nitelik alan eğlenceyi durdurmamasıyla aynı zamanda, her zaman olduğu gibi, vatandaşlarının iyiliğini düşündüğünü ileri sürmesi arasındaki çelişki dikkatimizi çekmeliydi. Ve hepimizin dikkatini (diye ekleyeceğim); kendisini günde üç ila dört saat televizyona maruz bırakan insanların düşüncesine özgür denemeyeceğini bilmeliydik. Devleti, gitgide sertleşen bir buz kütlesiyle kıyaslayacağım, gerçi her akşam haberlerde önümüzden geçip gittiğini gördüğümüz ama artık anlayamadığımız, kavrayamadığımız ve değer veremediğimiz bir buz kütlesi. Buzun, artık kendine dâhil olmadığını algılayabildiği ne varsa, bıçak gibi keskin kenarlarıyla parçalayıp geçtiğini görebiliyoruz. Seminerimin katılımcılarını her yeni faşizmin belirli mağdur gruplarına karşı yeni önyargılar icat ettiği ve bu önyargıların kitlesel eğlencenin kalkanı ardında, kimse farkına varmadan yerleştirildiği ve

gene kimse fark etmeden uygulanmaya başlandığı konusunda duyarlı olmaya çağıracağım. Eğlence faşizmi daha şimdiden, belirli tabakaları (işsizler, evsizler, çalışmak istemeyenler, yaşlılar, engelliler, mağdurlar, sürekli hastalar) işaretlemiş bulunuyor, bunlar sözümona bir dayanışma söylemi yayan televizyon şovlarıyla işaretleniyor, sonra da yumuşak bir biçimde saf dışı ediliyor. Buz kütlesi faşizmine gelecekte halletmesi gereken bir görev olarak artık sadece, halk içinde bu yargılamada keyif ve cezalandırılmada tatmin bulanların gittikçe büyüyen bir seyirci kitlesine dönüşmesini sağlamak kalıyor. O zaman bu faşist mekanizma da (etkilenmeyenlerin etkilenenleri gönüllü olarak işaretlemesi) artık geriye döndürülemeyecektir. Bir defa dayatılmayagörsün, diyeceğim o ki, faşizmde artık oturmuş olan bir dışlamayı kaldırabilecek bir revizyon yoktur.

Seminerime Sandra'yı mı yoksa Judith'i mi götüreyim, diye düşünüyorum. İki kadın da, sanırım, mesleğimle ve beraberinde getirdiği sorunlarla pek ilgilenmiyor; her ne kadar modern kıyametten bahsettiğimde beni dinliyor olsalar da ilgisizlikleri rahatça gözlemlenebiliyor. Her ikisi için de İsviçre'de iki buçuk günlük kısa bir tatil cazip olurdu. Öte yandan, masrafları düşük tutmak zorunda olduğumdan yanımda kimseyi götürmeyip tek yataklı odada kalmaya karar veriyorum. Otel seçenekleri arasında Interlaken'deki Seeblick* adlı dağ oteli (yamaç konumlu) en uygun ve galiba en pratik olanıydı; burası küçük ve orta boy seminer salonları olan, orta büyüklükte bir kongre oteli. Gösterişsiz, tek yataklı odaları da var, lüks daireleri de. Seminerime şimdiye kadar on iki kişi kaydoldu, dokuz kadın, üç erkek; bu kadar kısa bir süre için iyi bir oran. Yirmiden fazla katılımcı rezervasyonlarını teyit ederse otel yönetimi müşteri getirmiş olduğum için bana bir cömertlik gösterecek: O zaman ücretsiz geceleyebileceğim,

* *Alm.* Göl manzarası. -y.n.

yiyip içebileceğim. Bu mümkün görünüyor. Kıyamete rağbet var ve sanırım şu zamana kadar "iyi" ile "çok iyi" arası bir isim de yaptım. Telefon çalıyor. Konuşmak istemiyorum ama ahizeyi kaldırmak zorundayım, belki yeni bir katılımcıdır. Arayan Judith. Şu anda Nettenheim adında, sanırım önemsiz bir banliyö semtine doğru yolda. Son zamanlarda sıkça yoldan arıyor ve yatıştırılmak istiyor. Özel ders öğretmenliğinden şikâyetçi. Bütün gün ayakta ve (sanırım) köhne evlerde (sanırım) köhne merdivenleri inip çıkıyor ve sürekli olarak öğrencilerinin (ve annelerinin) tuhaflıklarına uyum sağlamak zorunda kalıyor. Günün henüz daha yarısı bitmişken neden bu kadar yorgun olduğunu anlamıyor. Geçmiş yıllarda bu gibi sorunları sadece, akşamları bir araya geldiğimizde, bir kadeh şarap içerken konuşurduk.

En azından daha büyük olan öğrencilerini ve yetişkinleri kendi evine çağırmak istemez misin, diye soruyorum.

Hayır.

Ama bu, işini biraz rahatlatırdı?

Hayır.

Hayır mı?

O kadar çok yabancı insan evimin nasıl bir yer olduğunu görsün istemiyorum. Ayrıca, yabancı birileri gelecek diye evimi toplamak da istemiyorum, diyor Judith.

Ben kendim için bile evimi toplamak istemiyorum, diyorum.

Her akşam yorgun olsam da beni bu kadar bitiren şey sadece yorgunluk değil, diyor Judith. Özel ders öğretmeni olmak istemeyişime rağmen, yine de her gün düzenli olarak bu işi yapıyor olmam.

Judith'i gayet iyi anlıyorum ama uygun ve aynı zamanda (bir şekilde) kurtarıcı bir cevap bulamıyorum. Judith elli bir yaşında; bu yaşta herkes yeni ve değişik bir hayatın öyle ha deyince gelmeyeceğini bilir.

Ama hepimiz bu durumda yaşıyoruz, diyorum.

Ne demek istiyorsun?

Judith'i neşelendirmek için şöyle diyorum: İçinde yaşadığımız şey, çılgınlığın diyalektiği.

Judith nihayet biraz gülüyor. Bu diyalektiği daha önce hiç duymadım, diyor.

Çılgınlığın diyalektiği şöyle işliyor: Hemen hemen hiç kimse bir şey yapmıyor, kimse de bir şey başarmıyor; yine hemen hemen kimse para kazanmıyor ama yine de her şey sürekli devam ediyor.

Judith bir şey söylemiyor.

Diyalektiğin gizemli yanı ise birçok olumsuz ifadeye rağmen sonunda bir olumlama geliyor, kimse de bunu anlayamıyor.

Sen benim kurtarıcımsın, diyor Judith alçak sesle.

İrkiliyorum ve Judith bu küçük dehşetimi görmediği için seviniyorum. Bugün iki saat daha ders vermesi gerektiğini söylüyor, bir saat Latince, bir saat de piyano. Sonra da biraz, kapı kapı dolaşan bir satıcının tiksintisini duyacağım, diyor.

Ama tramvaya oturmuş eve giderken de bir anda memnun olacaksın, diye cevaplıyorum.

Çılgılık diyalektiğinin son aşaması mı oluyor bu?

Aynen, diyorum.

Judith gülüyor. Sesinin tonundan kendini toparlamış olduğunu duyabiliyorum. Telefonda yumuşak, kadife gibi bir sesle veda ediyor.

Elimde boş bir yastık kılıfıyla evi dolaşıp kirli don, atlet, çorap, havlu, bulaşık bezi ve nevresim topluyorum. Sandra, epey oluyor, kirli çamaşırımı kendisine getirmeme izin vermişti (hatta benden bunu talep etmişti). Bu fırsatı pek nadiren değerlendiriyorum çünkü çamaşır getir götür işleri yapıyor olmak biraz gücüme gidiyor. Ama son iki hafta içinde o

kadar çok kirli birikti ki bu özel haktan faydalanmayı seçiyorum. Çıkmadan önce Morgenthaler'in numarasını çeviriyorum. Onunla annesinin evine bakmak için randevulaşayım. Birkaç saniye sonra mahcup durumdayım. Morgenthaler'in de telesekreteri olmuş artık. Tam da Morgenthaler'in, kimsenin bir şey istemediği o adamın. İnanılır gibi değil! Kalben, karşıma telesekreterin çıkmış olmasına minnettarım. Makinenin içimde uyandırdığı öfke, aramayı yarıda kesmeme yol açıyor. Belki de Morgenthaler ölmüştür de, diye düşünüyorum, sadece telesekreteri henüz kapatılmış değildir. Az sonra evden çıkıyorum. Ben elimde dolu çamaşır torbasını taşırken Bayan Schlesinger'in arkamdan baktığına eminim. Yolda, Limes Parkı'nın orada yaşlı bir adam görüyorum. Yavaş yürüyor, sonra neredeyse duruyor, sol bacağını kıvırıp hafifçe kaldırıyor ve biraz yüzünü buruşturuyor. Adamın duruşu birazdan gaz salacak bir ihtiyarınkine benziyor. Bana neredeyse yirmi yıl önce ölmüş olan babamı hatırlatıyor bu adam. Babam evde bile yellenirdi. Uzun yıllar boyunca, babamın aileye karşı horgörüsünü bu şekilde göstermek istediğini düşündüm. Beş yıl önce fikrimi değiştirdim. Şimdi tam tersine, yellenmesinin ailesine adanmışlığının safdilce bir ifadesi, bizim için gördüğü ve (belki) yenilgi olarak algıladığı işinin bir yan sesi olduğunu düşünüyorum. Yellenme, karısı ve çocuklarına adanmışlığının gizli maliyetinin işaretiydi. Bu yüzden kınansaydı anlayamazdı. Bunlar benim kırk yıldan uzun bir süredir unutmak istediğim olaylar. Bugün özel bir gün mü ki böyle anılara kapılmama izin veriyorum? Çünkü normal günlerde böyle detayları kaldıramayacak kadar güçsüzümdür. Ama anıların sertliği dışında, bugünü diğerlerinden ayıran bir şey bulamıyorum. Hemen bir dakika sonra (gözüme çarpan ihtiyar bu sırada gitmiş), bu anıların bedelini ödemek zorundaymışım gibi hissediyorum. Esrarengiz

bir acı boğazımdan yukarı vurarak gözlerime ulaşıyor. Gözyaşlarımı silmekten utandığım için gözlerimi iyice açıyor ve yaşı rüzgârla kurutmaya çalışıyorum. Bir banka oturuyor, çamaşır torbasını yanıma koyup sakinleşiyorum. Oysa hep babamın günün birinde benden daha iyi durumda olmasını istemişimdir. Ona karşı bu şefkatim nereden kaynaklanıyor, bilmem. Ölü birini sevmeye başlamanın insanı neredeyse öldürdüğünü bilmiyordum. Az ilerimdeki bir bankta genç bir adam yatmış uyuyor. Sandaletleri ayaklarından düşmüş, bankın dibindeler. Daha doğrusu, yerde artık tek bir sandalet var, diğeriyle birkaç çocuk futbol oynuyor. Bir süre sonra çocuklar alandan ayrılıyorlar ama gitmeden önce sandaleti bir şutla uzağa gönderiyor ve bu arada kıkırdaşıyorlar. Gerçeklikle olan bağımı yavaş yavaş kaybedip kaybetmediğimi düşünüyorum. Galiba bu kayıp, gizemli bir süreç. Sanırım, gerçeklikle olan bağ, çoğu insanın (benim gibi) sürekli bir yerlere gitmesiyle, bir oraya bir buraya oturmasıyla, bir bu kişiyle bir diğer kişiyle konuşmasıyla ve bu sırada her günün dünle ve önceki günle aynı olduğunu ve yarın da öyle olacağını düşünmesiyle aynı şey. Tekrar kavramını yavaş yavaş kaybeden kişi bu duyguda tutsak kalır, oysa içinden, esrarengiz tutarsızlıklara karşı yakınmaya başlamıştır bile. Diyelim, algılarında bazı yamukluklar veya delikler var, o da bunları kendi kendine düzeltmeye çalışır. Ben bunun için iyi bir örnek teşkil ediyorum. Çünkü çocukların bankta yatan adamın sandaletlerinden birini tekmeleyerek uzağa gönderdiği doğru değil; aksine, çocuklar *her iki* sandaleti düzgün bir şekilde getirip banka bırakmış, ancak bundan sonra gitmişlerdi. Neden doğru olarak gözlemlediğim şeyleri zaman zaman çarpıtıyorum? Bu bozulmaya karşı endişe duymalı mıyım, diye soruyorum kendime, yoksa insanın kendi içinde gerçekliği dönüştürücü bir role girmesi normal mi? Ama

tüm bu olanlar, ben gerçekliği sadece kendim için bozduğum sürece normal görülebilir, yani umarım öyledir. Sadece, bu düzeltmelerimi başkalarına karşı gerçekmiş gibi göstermeye başlarsam dikkat etmeliyim.

Ben böyle düşünürken meydanda bir çocuk ağlamaya başlıyor. Bu sık sık olur zaten. Şurada oturmuş bir iki düşünceyi evirip çeviriyorum, hemen bir çocuk ağlaması aklımı dağıtıyor. Bunun sonucu olarak, o düşünceleri olduğu gibi bırakıyor, benim gerçeklik kaybı korkumla o çocuğun ağlaması arasında bir bağlantı olup olmadığı sorusuna yöneliyorum. Çocuk bu anlarda, bir bayrak yarışındaymış gibi, acımın bayrağını alıp hiçliğe mi götürüyor? Böylece bir acı diğerini kovuyor, bir korku diğerini önemsiz kılıyor ve yine de başarısızlık duygusu herkesin hayatını dolduruyor da dolduruyor. İnsanın evrensel kurtuluşsuzluğunu o denli güçlü hissediyorum ki kalkıp etraftaki birkaç kişiye ve çocuklara, kendileri için ne kadar üzüldüğümü söylemek geliyor içimden. Özellikle, şimdiden yorgun ve bitkin düşmüş olanların dostça ellerini sıkmak istiyorum. Bitkinlerin ne yaşadığını iyi bilirim, çünkü biçim olarak bitkinlikle uzun zamandır ilgilenmekteyim. İçinde yaşadığımız koşullar durmadan bitkinlik üretiyor ama bitkinler için yeterince yer yok. Bitkin olan, damgalanmış bir kişidir. Bize hâkim olan sistemi ve sistemin vaatlerinin gülünçlüğünü yansıtır. Ben bitkinlere gidip rahatsız edilmeden yatabilecekleri dinlenme alanları gösterebilirdim (gösterebilirim). Buraları kendim denedim, böyle yerler birer mücevherdir, saklanılacak birer köşe, kesinlikle gizli birer tüyo. Yaklaşık on beş yıl önce, daha genç sayıldığım ve kariyer yapmak istediğim dönemlerde bir *Bitkinler İçin El Kitabı* yazmak istemiştim, içinde bol gölgeli ağaçların, bilinmeyen yan yolların (sağında, solunda reklam panoları olmayan), sessiz kafelerin (gıygısız, cıstaksız) ve sairenin

yerini gösteren türden bir şehir rehberi. Ne yazık ki kendim bu el kitabını yazamayacak kadar bitkindim. Şu saniyelerde, sarı bir evin penceresinde bir plastik jaluzi, rayından fırlayıp pencere dörtgeninin alt yarı kısmına iniyor. Ancak bu harika görüntü, babamı hatırlayışımın alttan alta titremeye devam etmesinden beni kurtarıyor. Biraz önce ağlayan çocuk şimdi üç tekerli bisikletiyle önümden geçerken bana gülümsüyor. Gözlerimin yaşı kurudu, çamaşır torbamı alıp Sandra'ya doğru yola koyuluyorum.

Kirli çamaşırımla önceden haber vermeden çıkagelişimin onu biraz kızdırabileceğini hesaba katıyorum. Ama kapıyı keyifle açıp elimdeki kirli torbasını alıyor. Tam zamanında geldin, ben de zaten çamaşır yıkıyordum, hem makinede daha yer var, diyor. Sandra çamaşır makinesinin lombozunu bir daha açıp getirdiklerimi içine tıkıyor.

Sen iyi görünmüyorsun, diyor Sandra mutfakta.

Fazla çalıştım, diyorum.

Endişeli misin?

Kıyamet işini daha ne kadar sürdürebileceğimi düşünüp duruyorum.

Ama yeni konferansın hazır, değil mi?

Tanrı'ya şükür, diyorum; sağ dizim acıyor, biraz da karnım ağrıyor.

Bacaklarını yükseğe daya.

Ayakkabılarımı çıkarıyorum, Sandra koltuğun sağ kolçağını iki yastıkla yükseltiyor, bir dakika sonra dümdüz yatar haldeyim.

Doktora gittin mi, diye soruyor Sandra.

Neden?

Baldır kramplarının için. Ve aslında, genel olarak.

Hayır.

Hiç doktora gitmeyecek misin?

Hayır.

Neden?

Ne olacağını çok iyi biliyorum çünkü, diye cevap veriyorum; annemin de önce baldırına kramp giriyordu, sonra varisleri oldu. Doktor ona magnezyum hapıyla varis çorabı yazdı. Bana da magnezyumla çorap verecek. Hapları alırım, çorapları giymem.

Annen gibi mi, diye soruyor Sandra.

Evet.

Ama karnına sancılar giriyor, dizin de iyi durumda değil.

Cevap vermek istiyorum ama sonra Sandra'nın baş yastığının altından geceliğini çıkarışını, sonra çamaşır makinesine sokup yastığın altına temiz bir gecelik koyuşunu izleyip duygulanıyorum.

Ve yataktaki baldır kramplarına da alışmak istiyorsun yani?

Tabii ki hayır, diyorum, ama ne yapabilirim ki?

Sandra bana doğru eğilip fısıldıyor: Kendini böyle salmana izin vermeyeceğim.

Tabii, hayır, diye tekrarlıyorum.

Haftaya bir dâhiliyeciyi arayıp sana randevu alacağım, diyor Sandra.

Doktora gitmek istemiyorum ama itiraz etmeye de cesaret edemiyorum.

Kramplar sadece yatarken oluyor, değil mi?

Evet, diyorum, hatta son zamanlarda uykuda bile.

Ya sonra?

Yataktan fırlayıp bir süre odanın içinde turluyorum.

Hay Allah, diyor Sandra, aklıma gelen bir şey var.

Ne demek istiyorsun?

Dizin iyileşti mi? Ayağa kalkabilir misin?

Evet, deyip kalkıyorum.

Sandra önümden yatak odasına doğru gidiyor. Kapının içinde ters döndürülmüş iki küçük şarap kasası görüyorum, biri sağda biri solda. Her bir kasanın üstüne bir yastık konmuş.

Krampların olduğu sürece ayakta düzüşeceğiz. Kapıda, diyor Sandra.

Hemen anlamayıp soruyorum: Şarap kasaları niçin lazım?

Benim biraz daha yüksekte durmam gerek, diyor Sandra, yoksa bana yanaşamazsın.

Ahaa, diyorum.

Sandra kıkırdıyor. Beni edepsiz mi buluyorsun, diye soruyor.

Bu icadının işe yarayıp yaramayacağını düşünüyorum, diyorum.

Sandra bacaklarını açıp kasalara çıkıyor, sağ ayağıyla sağdaki, sol ayağıyla soldaki kasaya basıyor.

Kapının çerçevesine tutunabilirim, diyor.

Çoktandır biliyordum zaten senin aşk işinde usta bir zanaatkâr olduğunu, diyorum.

Kasalar sağlam duruyor, diyor Sandra, kaymaz.

İşe yarayabilir, diyorum.

Eminim, diyor Sandra, kasalardan iniyor.

Ama doktora gideceğine söz vereceksin, diyor.

Tamam tamam, olur.

Kasalar sadece geçici bir çözüm.

Gülüp mutfağa giriyor.

Benim derdim, diye sesleniyor mutfaktan, kendi hayatım bu kadar iyi düzenlenmiş olduğu halde dış dünyanın öyle olmayışının çelişkisini hissetmem. Evimden çıktığım anda düzensizlikle, kaosla yüz yüze geliyorum. Tanıdığım insanlar da düzgün şartlarda yaşıyor. O halde neden bu kadar çok insanın düzeni genele yayılıp her şeyi düzeltmiyor? Bana bunu açıklayabilir misin?

Ben de mutfağa geçiyorum. Yürürken ayak bileklerimin kıtırdayışlarını duyuyorum. Bu sesleri Sandra'nın duyması işime gelmez. Mutfak masasına kapının yanındaki şarap

kasalarını görebileceğim şekilde oturuyorum. Cinselliğimin yakında sona erebileceği endişesi gözüme şu saniyelerde saçma görünüyor. Sandra bir cevap bekliyor ama şu anda içimden küresel etik sorunlar hakkında düşünmek gelmiyor. Sadece şöyle diyorum: Bu sendeki sorun, sorunların en çetinlerinden biri.

Aklıma böyle heybetli soruların geleceğini bilmezdim hiç, daha doğrusu, şaştım kaldım, diyor Sandra.

Sandra eteğini çıkarıyor. Slipinin üzerine giydiği külotlu çorabına bakıyorum.

Kahve ister misin, diye sorup gülüyor Sandra.

Neden gülüyorsun, diye soruyorum.

Çünkü sorumun cevabını bilemiyorsun, diyor, bu da sık olan bir şey değil.

Ha öyle mi, diyorum.

4

İki hafta sonra, Interlaken'e giden trende yol alırken kendi kendime, içimde, derinlerde bir yerde Sandra'da karar kılmış olduğumu düşünüyorum, bunun da nedeni, nasıl söyleyeyim, cinselliğimiz için bir yaşlılık güvencesi sağlama yolunda bulduğu çözümler. Sandra uzun yıllar boyunca devam etmiş olan erotik yakınlığımızı tam doğru zamanda bir cinsel kankalığa dönüştürdü ki bu da beni tekrar tekrar Sandra'ya yaklaştırıyor. Şarap kasası tekniğini bu arada defalarca kez denedik, sorunsuz yürüyor. Kramplar, varis ağrıları ve diz sancıları olmadan hareket edebiliyorum yine. Bir kompartımanda tek başıma oturmaktayım ve bu sayede kendimi rahatsız edilmeden yaşamsal sorularımı irdelemeğe verebiliyorum. Judith'ten *nasıl* ayrılabileceğim konusunda hâlâ en ufak bir fikrim bile yok. İletişimimiz son günlerde gergindi ve Judith bunu, geleneksel bir biçimde, kıyamet sunumum nedeniyle stresli olmama bağlamıştı. Bir kere, yakın zamanda tatsız bir ihtiyar olacağımı söyledim. Judith bir şey demedi. Belki tedirgin olmuştu, belki de benden böyle sözler duymaya alışkın olmadığı için şaşırmıştı. Eğer şikâyet etseydi şöyle cevap verecektim: Bir anda ortaya çıkan kabalık da yaşlanmanın beraberinde getirdiği nahoş sürprizlerdendir. Ama önceden düşündüğüm bu hazırcevaplık içimde kaldı. Sadece, Judith'ten ayrılışın alışılmadık derecede uzun ve acı verici bir süreç olacağını tahmin ediyorum ve bundan şimdiden korkuyorum bile, hem bu ayrılışı Sandra'dan gizlemem de gerekecek.

Henüz yolun daha üçte birini bile ardımda bırakmamış olmama rağmen sinirlerim tepemde. Belki de rahatsız eden, vagonların arasındaki adam boyu lastik körüklerin ha bire gıcırdamasıdır. Ya da yan kompartımandaki bir bilgisayarın tıkırtısı. Yine, herkes yeni seslere çok rahat alışırken benim uyum sağlama becerimin yetersiz kaldığı duygusuna kapılıyorum. Interlaken'deki seminerime on sekiz kişi kesin kayıt yaptı. Yirmi olsaydı otel yönetimi bana ücretsiz konaklama ve yeme içme sağlayacak, ayrıca yol masraflarımı karşılayacaktı. Oturduğum yerde sırtım bir tuvaletin duvarına yaslanmış halde. Tuvalette işini hallettikten sonra kimin ellerini yıkayıp kimin yıkamadığını duyabiliyorum. Ellerini yıkamayanların oranı yarıdan fazla. Bu yüzden gazeteler zaman zaman Almanların pis domuzlar olduğunu yazar ama bu onların pek de umurunda değildir. Yaklaşık yirmi dakikadır sağ kolumun üst kısmında, omzuma kadar ulaşan bir çeşit felç hissediyorum gene. Bu felçleri Judith'ten de Sandra'dan da saklıyorum. Daha geçende gazetede, tedavisi olmayan ALS (Amyotrofik lateral skleroz) hastalığı hakkında bir şey okudum; bu hastalık omurilikteki sinir hücrelerini parçalıyor ve art arda bütün kasları felç ediyor ama beyne dokunmuyormuş. Yol uzadıkça, yolculuğumun sonunda beni bekleyen tek şeyin stresli bir hafta sonu olacağına ilişkin hoşnutsuzluğum da büyüyor. Özellikle, tanışma denen o sahneden korkuyorum! Aklımı başka taraflara verebilmek için biraz uyumaya çalışıyorum. Dün gece sadece üç buçuk saat uyuyabildim. Bütün geceyi uyuyarak geçirebildiğim zamanlar çoktan geride kaldı. Bugünlerde neredeyse düzenli olarak, sabahları saat iki ile dört arası uyanık oluyorum, üstelik gece yarısı yatmış olsam bile. Freiburg'da kompartımana yaşlı bir kadın girip karşıma oturuyor. Şimdi artık uyumayı hiç düşünemem. Gece uyumadığım saatlerde biraz çalışıyorum veya televizyonu açıp

anlamadığım ve anlayamayacağım birtakım filmlerin kalan kısımlarını izliyorum (geceleri neredeyse hiçbir şey anlamam zaten, benim geceleri yaşamamam gerekirdi). Yine de bu film artıkları içime modern ve zamana uyan biri olduğuma dair bir duygu veriyor, kaldı ki bunu gündüzleri neredeyse hiç beceremem. Ama bu modern olduğum duygusunu gece ortası ne yapayım ki? Yaşlı kadının ceketinden bir güve havalanıp aramızdaki boşluğu geçiyor. Güvenin kendisine ceketimde bir yer arayacağını tahmin ediyorum. Ama yapmıyor, koltukların üzerindeki bombeli plastik kaplamaya konuyor. Dışarıda bir karaca raylara biraz fazla yaklaşmış. Birkaç saniyeliğine heykel gibi donup kalıyor. Dehşetini bu kadar açık seçik gösterebildiği için hayvana imreniyorum. Karacanın gözlerinden aşırı yorgun olduğu anlaşılıyor ve bu bana birkaç saniye sonra Judith'i hatırlatıyor. Yola çıkmadan birkaç gün önce yine yorgunluğu için nedenler arıyordu. Kaskatı ve dehşete kapılmış bir halde (o karaca gibi) bir dolaba yaslanmış, kendine ve bana soruyordu: Neden bu kadar halsizim? Ona yorgunluk için özel bir neden olmadığını, sadece genel bir hal olduğunu söylemiştim: Hayat geçip giderek yorgunluk yaratıyor. Judith bu açıklamadan memnun kalmadı. Gücümü bir yerlerde bırakmış olmalıyım, diye bağırdı. Aynı gün içinde bir teklif aldı: Bir sopranoya piyanoda eşlik edecekti. Eylül ve ekim aylarında altı ayrı küçük şehirde, üstelik ücret garantili. İki gün boyunca karar veremedi. Kendisiyle cebelleşiyordu çünkü bu paraya ihtiyacı vardı; öte yandan, uzun zamandır piyano çalışmamıştı. Küçük şehirlerin seyircileri kendini sanata adamış yaşlı kadınlara merhamet gösterir, dedi Judith alaycı bir tonla, soprano hanım da zirvesini çoktan aşmış. Eğer biraz daha oyuncu biri olsaydım işi alaya alarak acısını çıkarabilirdim. İki geçkin sanatçı altı salon dolusu dul ve emekliyi büyülüyor! Ama Judith eziklik

içinde geçirdiği üç günden sonra teklifi geri çevirdi. Taşra indirimli sanattan daha aşağılayıcı bir şey yoktur. Onun şu eski ahlakçılığı! Gençten bir adam kompartımana girip oturuyor ve seyahat çantasından içinde yiyecek olan iki plastik kutu çıkarıyor. Freiburg'la Basel arasındaki büyük çilek tarlalarında eğilmiş halde bir düzine adam ve kadın görüyorum. Aralarında hasır şapkalarını değiş tokuş ediyor, birbirlerine en güzel çileklerini gösteriyor ve gülüşüyorlar. Ne harika bir görüntü! Mutlu çilek toplayıcıları! Böyle görüntüler artık sadece eski resimlerde veya birkaç saniyeliğine, geçip giden trenlerin pencerelerinde görülüyor. Genç adam ilk plastik kutudan sandviç, diğerinden muz çıkarıyor. Ekmek sabahtan paketlenip geç saatte açılan tüm ekmekler gibi kötü kokmuş. Muz da kötü kokuyor: Sebep aynı. Aşırı hassasiyetim çıkageldi bile, en güzel giysisi olan hepten görünmezlik içinde kompartımanın her köşesine yayılıyor. Oysa ekmeğin de muzun da gerçekten kötü kokup kokmadığından emin değilim. Kokuyu kendi kendime güçlendiriyor, hatta bir şeyleri hor görüp tiksinmek için uyduruyor olabilirim. Belki de bu, anaokulu dönemimin fakirliğinden kalan tattır; herkesin ekmeğini çantasından çıkardığında sınıfın birkaç saniye içinde o çocuk terk edilmişliğinin pis kokusuyla doluverişinin hatırası... Şimdi de aklıma kumanya kelimesi gelmez mi! Babamın savaş sonrası döneminin sonlarına kadar kullandığı o savaş artığı kelime. Genç yolcu muzunu soyuyor. Gayet net: Muz kabuğunun kötü kokusu bana kadar geliyor. Genç adama haddini bildirmeyi düşünüyorum. Ama başka insanların bulunduğu bir yerde muz soymanın yasak olmadığı geliyor aklıma. Beklenen, başkalarının kokuya katlanması. Hayat insanın yapmak istemediklerine veya yapamadıklarına anlayış göstermiyor. Bu yemek kokusuna daha fazla katlanamıyorum, kompartımandan çıkmak zorundayım. Koridora

çıktığımda, *bir* kadınla birlikte yaşadığım zaman aşırı hassasiyetlerimi kaybedeceğimi umuyorum. *Bir* kişinin sürekli varlığı tuhaflıklarıma daha çok hâkim olmamı sağlayacaktır. Tren yavaşça, vahşi bir dere boyunca ilerliyor. Terk edilmişliğimi daha anaokulunda keşfettiğim sıralar böyle vahşi bir derenin kıyılarında yaşamak istiyordum. Bir ağaç evine veya terk edilmiş bir karavana yerleşecek, orman meyveleri ve balıkla beslenecektim. Bütün yaz boyunca odun toplayacak, böylece kışın ateş yakabilecektim. Kıyıda bir kano saklı olacak, binip vahşi dere boyunca oturan diğer münzevileri dolaşacaktım. Çocukluk hayalimi yeniden hatırlarken hissettiğim sıcaklıkla aşırı hassasiyetimin yavaşça çözüldüğü dikkatimden kaçmıyor. Genç adamın muzu bitirdiğini görüyorum; plastik kutuları da ortadan kaybolmuş. İsviçre'ye yaklaşıyoruz. Alman ve İsviçreli gümrük memurları trenin içinde geziniyor ama yolculara kısaca odaklanıp yürümeye devam ediyorlar. İsviçre'ye genç bir insan olarak gidiyor olsaydım daha o zamanlar iyice serpilen aşırı hassasiyetim karşısında herhalde bütün ülke sıfır alırdı. Derli toplu bahçeleri, temiz yolları ve süslü küçük evleri o zamanlar itici bulurdum. Tren istasyonlarında peronlar bile bakımlı görünüyor, fabrika binaları sanki tozları demin alınmış veya yeni yıkanmış gibi. Sandra'ya sorununun çözülmüş olduğu bir ülke olduğunu anlatacağım. Burada, İsviçre'de, tek kişilerin düzen ruhu bütünün düzenine yansıyor. Aynı zamanda buranın topluca kavranabilir bir görüntüye sahip olması hoşuma gidiyor. Hatta İsviçre tünellerine Alman veya İtalyan tünellerinden daha çok güveniyorum. Sanırım İsviçre tünellerinin içinde bir kâğıt bardak, bir pizza kutusu bile yoktur.

Seeblick otelinin lobisinde seminer katılımcısı olduklarını hemen anladığım yedi yolcuya rastlıyorum. Otel kayıt formlarını dolduruyorlar ve o sırada bile belirli bir tedirginlik,

neredeyse huzursuzca bir telaş içindeler. Aralarından dördü hemen bana doğru dönüyor, yani lobiye birinin girdiğini *hissetmiş* olmalılar. Zihinleri cevval insanlar bunlar, entelektüel olarak kıpır kıpır hallerine ya yatıştırıcı ya da hepten huzursuz edici gelecek, hem de iki günün sonunda kendilerine gerginliklerinde haklı olduklarını hissettirecek bir sebep arayışı içindeler. Resepsiyonda kendimi tanıtıyorum. Emekli kimyager Dr. Gerberich'le karısı, orman memuru Suchanek'le karısı, Bad Segeberg'den öğretmenlik semineri yöneticisi Bayan Dr. Kuch'la kocası, Düsseldorf'tan ticaret hukuku avukatı Bayan Dr. Krüger'in selamlarını alıyorum. Neşeli bir sohbet gelişiyor ve birbirimize, büyük bir kararlılıkla, kıyamete rağmen keyifli olduğumuzu ve hatta belirli bir mizah duygusuna sahip olduğumuzu gösteriyoruz. Valizimi boşaltıp içindekileri dolaba yerleştirdikten sonra saat tam 19.00'da, tanışma toplantısı için Burgund Salonu'nda olacağımı ve programları dağıtacağımı söylüyorum.

Odam çok şükür geniş ve sessiz. Sadece klimadan ses geliyor. Masanın başına geçip Sandra'yla Judith'e neredeyse aynı metni içeren birer kartpostal yazıyorum. Masanın solunda altın rengiyle pırıl pırıl, dört kollu bir şamdan, sağında da içinde kopartılmış çiçek taçyaprakları olan yarım daire şeklinde bir cam kap duruyor. Biraz daha dinlenmek istiyorum ama önce tuvalete giriyorum. İdrarım kahverengimsi, neredeyse koyu kızıl. O kadar dehşete kapılıyorum ki sifona basmıyorum. Artık dinlenmeyi düşünmek bile mümkün değil. Tavana gömülmüş spotların dik düşen ışıkları mermer zeminde lekeler oluşturuyor. Kızıl-kahverengi idrarın ne kadar tehlikeli olabileceğini derhal bilmek istiyorum. Klozetin arkasındaki sette bir kablosuz telefon var. Aynanın soluna ve sağına alev gibi titreşen filamanlarıyla kızıl ışık veren lambalar takılmış. Ayna ile lavabo arasındaki bir setin üzerine içinde

yine çiçek yaprakları bulunan başka cam kâseler konmuş. Gıcır gıcır bir tuvaletin içinde kahvemsi-kızıl idrardan daha büyük yalnızlık yoktur. Ancak şimdi, küvetin başucundaki yayvan bir cam vazonun içine yerleştirilmiş beyaz bir nilüfer görüyorum. Taçyapraklarına dokunuyorum, gerçek bir nilüfer. Çiçeğin hemen altında, göz kamaştırıcı parlaklıktaki küvete eğilen altın renkli iki musluk bulunuyor. Işık kaynaklarının çokluğu benim balmumu rengindeki cildimi pek nahoş gösteriyor. Kısaca, seminer katılımcılarıyla buluşmadan önce banyo yapıp yapmayacağımı düşünüyorum. Nilüferin yapraklarına üçüncü kez dokunuyorum. Judith'in çenesinin altında da aynı yumuşaklıkta bir yer var. Judith! Sandra! Şimdi iki kadın da yanımda olsun ve beni kızıl-kahverengi idrarın yeşil-gri grip sümüğünden daha kötü olmadığına ikna etsin istiyorum. Herhalde Judith'le Sandra'yı, birinden veya öbüründen ayrılmak zorunda kalmak yerine, nihayet birbirleriyle tanıştırıp gelecekteki üçlü hayatımıza alıştırmam daha yerinde olur. Hayır, bu mutlak ve kesin bir kıyamet olur ve içinden sağ çıkamam. Tekrar odaya dönüyorum ve ilk kez minibarın ince zırıltısını duyuyorum. Dolabın yanında, camlanmış olarak, İsviçre Demiryolları'nın uluslararası hatlarını öven eski bir seyahat afişi asılı. Minibarı açıyor, birkaç şişenin yerini değiştiriyorum ama zırıltı dinmiyor. Judith'le tanıştığım zamanı hatırlıyorum. Pazar günleri yataktan neredeyse hiç çıkmazdık. Yatağın etrafına gazeteler, kitaplar, şarap, kurabiyeler, aynalar, bardaklar ve iç çamaşırları saçılmış olurdu. Ayrıca içinde üzüm, incir, zeytin olan bir, iki tabak da bulunurdu. Saatlerce yatık vaziyette geçen bir hayatın hoşuma gittiğini keşfediyordum. İki veya üç saat geçtiğinde, nihayet vahşi dere kıyısında saklandığım yere ulaşmış gibi hissederdim. Aşk zaten çocukluğu sürdüren bir oyun, insanın kendi inşa ettiği bir mağarayı hiç terk etmek zorunda

olmaması dileğinin tekrarı değil miydi? O zamanlar, birkaç hafta boyunca, ikimizin aynı anda orgazma ulaşmasını sağlamaya çalıştım ama pek başarılı olamadım. Judith beni yatıştırdı. Ayrı zamanlarda gelen orgazm doğanın şefkatidir, demişti. Erkekle kadın birbirine arzunun olmadığı anlarda korkusuzca bakabilmelerini öğrensin diyedir. Bu açıklama beni o zamanlar sarsmıştı ama bugün pek hoşuma gidiyor. Başka bir sefer demişti ki: Çarşafların üzerindeki meni lekelerine çok hüzünle bakıyorsun. Ben de üzgün değil, aksine mutlu olduğumu ve dilimin tutulduğunu söyledim. Judith inanmadı. Menini kaybettin, demişti, bir erkeğin kaybedeceği daha önemli bir şey yoktur, bu kayıp da seni üzüyor. Bu söylediğin, azıcık menim olsaydı doğru olurdu, dedim. Ama bende daha çok var! Her gün yenileniyor! Tam tersine: Erkekler meni kaybetmek *zorundadır*, yoksa üzülürler. Bir süre kayıp meni konusunu tartışmaya devam ettik, sonra Judith bir anda sordu: Konuşmanın bizi ne kadar yalnızlaştırdığını fark ediyor musun? Bu yorumu da etkiledi beni. Daha önce hiç böyle bir şey duymamıştım. Tanıdığım insanlar tam tersini savunurdu, onlara göre her şey konuşulmalıydı, suskunluk sağlıksızdı vesaire. Yani demek istiyorsun ki, diye cevap verdim o zaman, her şeyi çözümlemeye girişmemeliyiz, özellikle de hemen girişmemeliyiz! En azından, her zaman değil ve hep konuşarak da değil, dedi Judith.

Bir anda, gelecekte artık Judith olmadan idare etmem gerektiği gerçeğiyle derin bir hüzne boğuluyorum. Tam da ondan ayrılmak isteyecek kadar deli miydim (deli miyim) ben? Kendi içimde devrilip aptallığımın havuzları içinde dibe vuruyormuşum gibi hissediyorum. Batışımı daha kolay atlatmak için yatağa oturuyorum. Ter, saatimin kayışını ıslatıp yumuşatıyor. Bir kâğıt mendille yüzümü kuruluyorum. Oysa hayattaki trajik durumlardan hep sıyrılmaya çalışmışımdır.

Ancak şimdi görüyorum ki trajik olandan kaçmanın başta kendisi trajik. Komodinin üzerindeki aynada alnıma birkaç kâğıt parçacığının yapışmış olduğunu görüyorum. Temizlemiyor, onlarla birlikte odanın içinde dolanıp düşünüyorum: Sen bir kâğıt parçası kıyametçisisin, daha fazlası değil. Birazdan seminer katılımcıları aşağılayarak seslenecek bana: Geliyor işte alnı tiftikli filozofumuz. Fecaatte üstüne yok! İki kadın arasındaki bu duygu yıkıntısının altında can vereceğim kesin. Dolabın yanındaki posterde yazılan uluslararası hat programını, yanlışlıkla iki kere, uçkurlararası halt polemiği diye okuyorum. Öyle ya, sen kendini yıllarca iki kadına sevgiyle beslet, sonra da kendi eserin olan sevgi kabızlığında boğul. Içimde yükselen şey: Korku. Odanın her köşesine bir düşman var mı diye bakıyorum ama bulamıyorum. Bir yerlerde bir cihaz ötüyor. Sandra'yı seçme kararından dönmem gerektiği duygusu ağır basıyor. Elimi üçüncü defa açık bavulumun içinde gezdiriyorum. Televizyona doğru gidiyor ve alete alayla tepeden bakıyorum. Oysa ben de sokakta yürürken bir anda duran o yaşlılara benzemeye başladım (onları sıkça izledim). Çünkü durdukları yerde ağrılarına biraz daha kolay katlanabiliyorlar. Oda bir yazı masası, iki koltuk, bir ayaklı lamba, bir etajer, bir de sehpayla dolu olmasına rağmen içimde bir çöldeymişim izlenimi uyanıyor. Normal şartlarda dokunmayacağım bir ipek yastığı alıp yüzüme bastırıyorum. Şu saniyelerde depresyon o denli güçlü ki pembe renkli ipeğin avam zevkine karşı koymadan katlanıyorum. Kendime karşı kan davasını hep şöyle hayal etmişimdir: Sadece bir felaket seni yumuşatabilecektir. Hâlâ fikir yürütmeme kızıyorum. Çocukken öğle saatlerinde eve gelirken önce hep yukarıya, bizim balkona bakardım. O zamanlar, annemin bir gün oradan siyah bir bayrak sallandıracağına inanıyordum. Bu bayrak herkes tarafından beklenen felaketin

nihayet gelmiş olduğunun ve artık eve gitmem gerekmediğinin işareti olacaktı. Şimdi burada, otel odamda çok şükür siyah bir bayrak yok, yoksa onu camdan sallandırabilirdim. Hangisinin daha güçlü olduğunu bilmiyorum: Boş beynimin verdiği bıkkınlık mı, yoksa bu akşamdan duyduğum dehşet mi? Bütün katılımcılarla kısa veya uzun tanışma sohbetleri yapacağım. Bazı katılımcılar bu sohbetleri ufuk açıcı bulacaklar ki gece yarısına kadar benimle konuşmak isteyecekler. Etajerde pencerenin dışına asabileceğim beyaz bir bayrak veya beyaz bir yatak örtüsü arıyorum: Pes ettiğimi göstermek için, sonsuza dek. Ama beyaz bir bayrak veya beyaz bir yatak örtüsü bulamıyor, bir itirafa girişmeden pencereye yaklaşıyorum. Çiçek tarhlarının yanından yürüyen, sonra da üç yaşlı kadının önünde duran bir köpek hoşuma gidiyor hemen. Köpek, kadınlara o denli büyük bir empatiyle bakıyor ki bir anda aklıma hayvanların insanlara ezelden beri acımış oldukları fikri geliyor. Elbette, bunca hayvanın insanlara hep yakın durmalarına sebep olan şey, acıma duygusudur: Onlara yardım etmekti amaçları. Hem de suskunca, hayvanların usulünce; çünkü suskunluk sürekli bir acımayı hem dile getiren hem de katlanılır kılan tek tarzdır. Hayvanlar/insanlar/acıma üzerine aklıma gelenler hoşuma gidiyor. Sen antropolog olmalıydın, diye düşünüyorum, daha iyi olurdu. Koltuklardan birini açık pencereye doğru itiyor, minibardan küçük bir şişe köpüklü şarap çıkarıp oturuyorum. Pencere kenarında ölü bir sinek yatıyor. Sineğin ufak, siyah ve kuru ceset hali harika görünüyor. Katılaşmış, ölü bedeni odanın avam zevkine karşı tavır alıyor, hem de bu işi çok güzel yapıyor. Köpüklü şarap soğuk ve ferahlatıcı, aynı ölü sineğin edepsizliği gibi o da keyfimi yerine getiriyor. Minibardan ikinci bir şişe köpüklü şarap alıyor, pencereye dönüyor ve bir Golem edasıyla dışarıdaki hayvanlara uygun ömürler biçiyorum: Bundan böyle

sinekler on yıl yaşayacaktır, kırlangıçlar elli, ördekler yüz; köpeklerse insanlara hizmetleri nedeniyle ölümsüz olacaktır. Ruh halim değişiyor. İçime mesut bir mutsuzluğun kibri yayılıyor ve gerginlik dolu aşk hayatımla gurur duymaya başlıyorum. Bu keyif değişikliğini anlamasam da memnuniyetle kabulleniyorum. Sonuçta insanı bireyselleştirip zavallı varlığına yine de biraz kendine özgü bir biçim veren, bu gibi duygusal karmaşalardır, diyorum kendi kendime. Şimdi, içimdeki aşk karmaşasının ne Sandra'yla ne de Judith'le geçen tek bir saniyesini bile kaybetmek istemem artık. Hayatımın ve mesleğimin monotonluğuna katlanma gücünü bana veren onlar. Birkaç saniye sonra pencereyi kapatıp ceketimi giyiyorum. Alnımdaki ter kurumuş, kâğıt tiftiklerini temizliyorum. Tuvalette sifonu çekiyorum ve kahvemsi-kızıl idrarımın yok oluşunu tuhaf bir sessizlikle izliyorum. Yarım saat sonra, toparlanmış bir ruh haliyle aşağıya inip kısa ve neşeli bir konuşmayla seminer katılımcılarını selamlıyorum. Sonra insanlarla öyle bir sohbet ediyorum ki ben bile kendimi çekici bulmadan edemiyorum.

Ertesi sabah "Burgund" salonu küçük bir toplantı mekânına dönüştü. At nalı şeklinde dizilmiş masaların üzerlerinde beyaz damask örtüler var. Herkes için bir bardak ve İsviçre'nin berrak dağ suyuyla dolu bir sürahi duruyor, yanında da otelin kurşun kalemiyle not defteri. Hanımlar mükemmel giyimli ve makyajlı. Erkekler, çoğu zaman olduğu gibi, daha ziyade eşlik edermiş izlenimi uyandırıyorlar. Bu seminere katılmalarının sadece kadınların isteğinden kaynaklandığı besbelli. Bana dün akşam, şu sıralar değerler yapısının değişmekte olduğunu söyleyen ve buraya yalnız gelmiş olan ticaret hukuku avukatı kadın sadece üç metre uzağımda oturuyor ve sürekli bana bakıyor. Stuttgart'ta yatırım uzmanlığı yapan ve at nalının sağ tarafına yerleşmiş olan kadın

üzerindekileri çıkardıkça çıkarıyor. Önce saatiyle bileziğini, sonra gözlüğüyle küpelerini. Şu anda ayakkabılarını çıkarıyor, ardından sıra yüzükle saç tokasına geliyor. Ayakkabılar dışında bütün eşya masanın üzerinde. Solda oturan seyahat acentesi müdiresi konferans sırasında dudaklarındaki kırmızı ruju yalaya yalaya yok ediyor. Rujun altından ahududu renkli, yumuşak dudakları ortaya çıkıyor ve bunlar daha önceki kan kırmızısı rujlu dudaklardan çok daha etkileyici; öğleden sonra bunu kendisine belki söylerim. Mükemmel bir kıyamet ruh hali içindeyim ve toplantı salonuna içerikle ilgili dört dörtlük cümleler savuruyorum. Ticaret hukuku avukatı kadının durmadan titrediğini fark ediyorum, bu titreme ellerinden bardağa, oradan da bardağın içindeki suya geçiyor. Seyahat acentesi müdiresi Bayan Vogt salondan çıkıyor ve taze boyanmış dudaklarla geri geliyor, derken gene yalanmaya başlayıveriyor. Emziren bir anne olan diş teknisyeni Bayan Schmittner huzursuzluk yaratmakta. Kocası ise bebeği arabayla koridorlarda dolaştırıp duruyor. Bebek ağlamaya başlayıp baba çabasıyla sakinleşmeyince adam cep telefonuyla Bayan Schmitter'i arayıp bebeği emzirmesi için dışarı çağırıyor, bunu da Bayan Dr. Krüger, ticaret hukuku avukatı olan, kızgın kızgın izliyor.

Kamusal alanda gizliliğin feda edilmesi, faşist düzen düşüncesinin bir ön kademesidir, diyorum sesimi hafifçe yükselterek. Bu vazgeçiş, insanların bireysel özelliklerine veya aykırı biyografik verilerine göre alenen işaretlenebilmesine yol açar ve bu da ayrıca, işaretlenmiş olanların kendi işaretlenmişliklerindeki çelişkili ve tehlikeli yanın farkına varmamaları sonucunu doğurur. Görünüşteki hoşgörüye güvenip kendini ifşa eden birçok engelliyi, eşcinseli, yabancıyı ve diğer farklı insanı düşünün; bunlar kendi kendilerini işaretlemelerini sağlayan, kısa ömürlü bir kabul görme etkisini göz-

lerinde büyütürler, bu arada uzun vadede başlarına açılan tehlikeyi küçümser veya hiç görmezler. İnsanların kendilerini işaretlediği zamanlarda, diyorum, bu edimin işaretlenen kişiye fayda mı yoksa zarar mı getireceğini kimse bilmez. Ancak işaretlendikten *sonra* standartlar öcünü alır. Çünkü sadece, insanların birbirlerine benzediklerinden emin olduğu büyük kitleler içinde, diyorum, bu benzerliğe uymayanlara veya yeterince uymayanlara karşı ayrımcılık gütme ihtiyacı ortaya çıkar. Her yeni faşizm, diyorum, artık geriye çevrilemez hale gelen başarılı bir işaretlemeler sisteminin sonucudur.

Konuşmama gelen alkış kuvvetli. Alkışı dizginlemek için oturuyorum ama işe yaramıyor. Tekrar ayağa kalkıyor, üç yöne doğru eğiliyor, yarım dakika kadar ayakta durup tekrar oturuyorum. Planlandığı gibi öğle arası vereceğimizi duyuruyorum ve benim tezlerimle, genel olarak faşist kıyamet tehlikesini de tartışacağımız öğleden sonra programını hatırlatıyorum. Her zamanki gibi, öğleden sonrasını beklemek istemeyen birkaç katılımcı oluyor. Lobiye kadar arkamdan gelip beni ufak bir masaya yerleşmeye zorluyorlar. Üç katılımcı daha davet beklemeden yanımıza oturup kahve istiyor. Bir garson fincanları dağıtıp arkadan bir kahve demliği getiriyor. Bir garson da kurabiye ve çikolata kâsecikleri bırakıyor. Kahve demliği son derece modern, herhalde tam otomatik bir gereç. Kapağını açmak için çevirmek, kaldırmak, bastırmak yoksa itmek mi gerekiyor? Galiba demliği sapından sıkı sıkı tutmak gerekiyor, yoksa demlik fincana doğru eğilirken kapağı tutmak, uğursuzluğa davetiye çıkarmak mı olur? Katılımcılar yabancı demliklere yönelik korkumu fark edip bana yardımcı oluyorlar. Belki de demlik eğik duruma getirilince her şey kendiliğinden oluyordur, diyor Hannover'den gelen ve motorlu taşıtlar sigorta eksperi olarak serbest çalışan Bay Hochmüller. Ama o da başarısız kalıyor. Hiç değilse artık

faşizm ve kıyametten değil de, abartılı bir çetrefillik içeren teknolojinin getirdiği yıkımdan bahsediyoruz. Bu nedenle, faşizm tezlerimi daha fazla açmak gibi bir ayartıya kapılmıyorum. İçimdeki sorunlardan biri de kehanette bulunmayı seviyor olmam. Şimdi de dünyanın bozuluşunun bozuk cihazlar yüzünden kısa sürede ne dramatik boyutlara ulaşacağı kehanetinde bulunuyorum. Kehanet bağımlılığımın bir parçası da, neredeyse daima, bana hemen hak veren insanların ortasında bulunuyor olmam.

Çoğu modern cihazın, diyorum şimdi, bir süre sonra ya mekaniği ya motoru ya da elektroniği bozuluyor. Mekaniği, motoru veya elektroniği onarmak çoğu zaman çok külfetli, diyorum, bu tamir işlerini yapabilecek olanlar aradan geçen zaman içinde ölmüş oluyor, yerlerine gelen teknisyenler ise sadece en yeni cihazları onarabiliyor, biraz eskimiş olan bozuk aletleri değil. Geriye, küçük teknoloji yıkıntılarından oluşan koca bir mezarlık kalıyor diyorum. Motorlu araç eksperi olan adamın karısı bunu heyecanla dinliyor. Ama gelecek yerine hep geliçek diyor ve ben bundan gizliden gizliye büyük keyif alıyorum. Nihayet yanımızdan seğirtmekte olan bir garson kahve demliğiyle boğuştuğumuzu fark ediyor. Demliği öyle çabuk bastırıp çevirerek bir şeyler yapıyor ki –gerçi kahvelerimize kavuşuyoruz ama– kapağın demlikten nasıl ayrıldığını hâlâ anlamıyoruz. Bozuk cihazlar her yerde öylece duruyor, diyorum, kimse kaldırmıyor, ortalığı toplamanın maliyeti çok büyük. Cihazlar elle işletilir cinsten olsaydı, diyorum ders verircesine, o zaman elle tamir de edilebilirlerdi. Çok iyi, diyor ticaret hukuku avukatı kadın. O zaman, mahvolmuş cihazları kurtarmak isteyenler çıkardı; bunlar da yeniden çalıştırana kadar o aletlerle uğraşırdı. Ama bozuk bir modülü veya kırık bir plastik parçayı ister aletle ister elle kimse onaramaz, diye coşuyorum. O zaman

teknolojik çöp yığıldıkça yığılıyor ve dünyanın bozulması ilerliyor. Çöpün ilanı olan sözcük, Automatic'tir, c ile yazılır ki küresel hasar doğurabilsin. Çünkü Automatic sözcüğünü okuduğumuz her yerde, diyorum, bunun parçası olan bir de çöplük düşünmeliyiz. Automatic denen yıkım sözcüğü çöplüğe işaret eder! Çok şükür ki dinleyicilerim kibar koltuklarda oturmakta, yoksa şimdi ayaklarıma kapanırlardı.

Bayan Dr. Kuch'un ifadesi açık seçik: Gönlümden geçeni dile getiriyorsunuz, diyor ve ardından gönüllü bir bakış fırlatıyor. Konuşa konuşa, hiç niyetlenmediğim, programda olmayan bir yan konferansın içine dalmış buluyorum kendimi. Bayan Dr. Kuch kahve demliğinin mekanizmasını çözdü. Bir süredir kendini bana hizmet etmekle sorumlu hissediyor ve kahvemi tazeliyor. Bu sırada, varlıklı bir Alman emekli grubu lobiye doluşuyor. Anlaşılan, bir geziden dönüyorlar. Emeklilere bakmak içimde huzursuzluk uyandırsa da gelmiş olduklarına şükrediyorum. Bana teknoloji çöpü konferansını çaktırmadan bitirme şansı veriyorlar. Benim küçük kıyamet grubunun rahatı kaçmış gibi görünüyor. Emeklilerden yayılan tedirginliğin neyin nesi olduğu belirsiz. Belki bir örnek giyimlerinden ötürüdür. Neredeyse hepsi açık renkli poplin ceket, açık renkli keten pantolon, açık bej gömlek ve krem rengi ayakkabı veya sandalet giymiş. Tedirginliği tetikleyen belki, yüzlerindeki o memnunca ahmaklıktır, kendilerini sabahtan akşama kadar sağlıklı sanmak zorunda olanların o utanmazca özgüvenleridir. Küçük kıyamet grubum dağılıyor. Sonra görüşürüz, diyor, tekrar tekrar baş sallıyorum. Gelenlerin yaşlılığı gene de belli bir yerde, çok giyilmekten bombeleşmiş ayakkabılarında kendini açığa vuruyor. Şekilleri bozulmuş ayaklar ayakkabılara içeriden kendi şekillerini dayatmış. Özellikle önde, parmak kısmında, derinin bombeleri kenar dikişlerini zorlayarak tepecikler oluşturuyor. Emekliler

gözle görünür bir şekilde yorgun olsalar da etraftaki el ilanlarına, broşürlere ve sefer tarifelerine el atıyorlar ya da menüleri açıyor, resepsiyon çevresindeki levhaların küçük yazılarına eğiliyorlar veya birbirlerine doktor telefonu veriyor, ilaç isimleri aktarıyor, sonra da hemen, bunları yazmak için küçük not kâğıtları aranıyorlar.

5

Ertesi sabah, saat daha yedi olmadan kahvaltı salonuna yollanıyorum. Kahvaltı sırasında konuşmak, yabancı yüzler görmek istemiyor ve mümkünse bir masada tek başıma oturmak istiyorum. Ama sonra, birçok konuğun benimle aynı isteği paylaştığını görüyorum. Kahvaltı salonunda neredeyse bir düzine insan, ister istemez bir araya gelmiş ve yarım saatliğine nereye, nasıl çekilebileceğini bilmiyor. Ben özellikle şanssızım. Gerçi boş olan son masalara doğru ilerliyorum ama hemen ardımdan diş teknisyeni Bayan Schmittner eşi ve çocuğuyla boy gösteriyor. Çocuk Bay Schmittner'in salonda dolaştırdığı bebek arabasında. Aile peşimden gelip masamdaki boş yerlere yerleşiyor. Bayan Schmittner hemen bir muzu ezip çocuğa yediriyor. Bay Schmittner açık büfeden hepimiz için ekmek, tereyağı, peynir ve reçel getiriyor. Bayan Schmittner'e göre dünkü sunumum "son derece önemli"ymiş. Çocuğu yedirirken, daha şimdiden göçmenleri ve engellileri döverek öldüren faşist güruhların benim geleceğe ilişkin vizyonum içerisinde nereye yerleştirilebileceğini bilmek istiyor. Devletin bu durumlara göz yumduğu görüşünde misiniz, diye soruyor. Çocuğun çoraplarından biri arabadan kayıp yere düşüyor. Bayan Schmittner çorabı kaldırıp masaya bırakıyor. Bay Schmittner bize kahve koyup büfeden ne istediğimizi soruyor. Açılmış bir tereyağı kabı çocuk arabasının içine düşüyor. Oğlumuzun adı Ferdinand, artık kimsede bu isim yok, diyor Bayan Schmittner gülümseyerek. Çocuk tereyağı kabını alıp içindekini neredeyse bitirene dek yalıyor. Bayan Schmittner çocuğun yağa bulanmış ağzını

gördüğünde dehşete düşüyor. Tereyağını Ferdinand'ın elinden alınca çocuk ağlamaya başlıyor. Çocuğun tek istediği, tereyağı kabını geri almak. Bayan Schmittner ağlayan Ferdinand'ı kucağına oturtup muz püresi yedirmeye çalışırken bir yandan da Alman korkuları, Alman şiddeti, Alman polisi ve Alman cehaletinden bahsediyor. Çocuk güçlü bir direnç gösteriyor şimdi, annesinin kucağında küçücük bedeniyle öyle geriliyor ki Bayan Schmittner artık mamasını yediremez oluyor. Kahvaltıyı bırakıyor kadın.

Çocuk şimdi ilk uyku evresine giriyor, diyor Bayan Schmittner, önce biraz emzireceğim; döndüğümde burada mısınız daha?

Başımı hem evet hem hayır anlamında sallıyorum. Bayan Schmittner ayağa kalkıp kucağında ağlayan çocukla salondan çıkıyor. Kocası bir tepsi getirip yarısı yenmiş kahvaltıları Schmittner'lerin odasına çıkarmak üzere topluyor. Bir reçel kabının yanında duran, Bay Schmittner'in almayı unuttuğu bebek çorabına bakıyorum. O sırada ticaret hukuku avukatı Bayan Krüger görünüyor. Yanıma oturmak için izin istiyor, ben de çorabı ve iki boş bardağı kenara itiyorum. Bayan Krüger yumuşak bir tonla modern otellerden yakınıyor.

Yeterince personel olmasına rağmen, diyor, her müşteri büfede sıraya girip kahve fincanı elinde salonu bir uçtan bir uca geçmek zorunda kalıyor, olacak iş değil.

Ona katılıyorum; ayrıca dikkatini, tavana monte edilmiş ve çok fazla soğuk hava üfleyen havalandırma cihazına çekerek eleştirisini destekliyorum. Otel eleştirisi aramızda güzel bir hava yaratıyor. Bayan Dr. Krüger kahvesinden ufak yudumlar alıyor ve Düsseldorf'taki bir avukatlık bürosunda yirmi sekiz arkadaşla beraber oturuyorum, diyor.

Duyulabilecek derecede derin bir nefes alıp acısını paylaşır gibi yere bakıyorum. Bayan Dr. Krüger işe sabah sekizde

başlıyor, akşam dokuzdan önce de bürodan çıkmıyor. Evde bile cep telefonunu açık bırakmak zorunda. Bayan Dr. Krüger yakınmıyor ama hayat şartlarını anlatması zaten bir yakınma. Bayan Dr. Krüger bir küçük ekmeğin sadece yarısını yiyor ve sonra yarı çilekeş yarı şehvetli hareketlerle masadan kalkıyor.

Tam ben de kalkmak üzereyken, dün gelen emeklilerden bir adam masama uğrayıp benden beş dakikamı ayırmamı istiyor. Kendini tanıtıyor: Dr. Neuner, Saarbrücken'den anestezi uzmanı.

Bizim doğa inceleme grubunun bir kısmı kıyamet seminerinize katılmak istiyor, diyor Dr. Neuner, bu saatten sonra mümkün mü?

Elbette, diyorum.

Semineriniz hakkında çok iyi şeyler duyduk, diyor Dr. Neuner. Grubumuzda kayıt yaptırmak isteyen on bir kişi var.

Sorun değil, diyorum ve geç kaydolanlar için dünkü konferansımın kısa bir özetini sunmayı teklif ediyorum. Dr. Neuner memnun, haberi hemen kulüp arkadaşlarına vermek istiyor. Seminerinize katılanlar tam da dünkü konferansınızı çok övdüler, diyor Dr. Neuner.

Kısa özeti saat 12.00'de, öğle yemeğinden hemen önce, "Burgund" salonunda vermeyi teklif ediyorum.

Dr. Neuner başıyla onaylıyor ve "Saarbrücken şubesinin en zinde kafalıları" diye nitelendirdiği kulüp arkadaşlarının, seminerin tam fiyatını ödeyecekleri haberini veriyor.

Ama şimdi, saat tam onda, önce ikinci sunumla devam ediyoruz, diyorum.

Dr. Neuner sevinip gülüyor.

Bu bir anda çok fazla kıyamet olmuyor mu, diye soruyorum şakayla.

Çok daha zorlu kurslardan geçtik, diyor Dr. Neuner, gene şakayla.

Konuşurken sağ elimde güçlü bir kaşıntı hissediyorum. Dr. Neuner'i dinlerken sağ elimi kızarana kadar kaşıyorum.

O halde, saat onda görüşmek üzere, diyor Dr. Neuner ayağa kalkarken, mali mevzuları öğle yemeğinden sonra hallederiz.

Tamamdır, işareti yapıyorum.

Kahvaltı salonundan Bayan Schmittner dönmeden önce çıkmam gerek. İkinci konferans başlayana kadar en az bir saat yalnız kalmam şart. Bir hücuma uğramadan kahvaltı salonundan çıkıp lobiyi geçebiliyorum. Tuvalette idrarımın bugün köpüklü olduğunu görüyorum. Beyaz köpüklü bira gibi fışkırıyor klozete. Sonra geriye beyaz baloncuklar kalıyor. Huzursuzlanıyorum ama bu uzun sürmüyor. Aslında on bir yeni katılımcı haberiyle heyecanlı bir sevinç içindeyim. Bu büyüme, seminerimi kıyamet tellallığı kariyerimin en başarılısı haline getiriyor. Otel yönetimi benden artık konaklama ücreti almayacak, üstelik yol masraflarımı da karşılayacak. Ancak dışarıya çıkıp da parkın sakin bir yolunda yürürken sağ elimde egzama çıktığını fark ediyorum. Kaşınıyor; kaşıyor ve böylece egzamayı azdırıyorum. Kendisini gayet iyi yetiştirmiş bir amatör hekimim (bin gazete makalesi, bin televizyon programı!) ve egzamanın yarısının alerjiden, yarısının da ruh sağlığının bozulmasından kaynaklandığını biliyorum. Soğukkanlılıkla koyuyorum teşhisi (gene kaşına kaşına): Kadın sorununu tasarladığından daha çabuk çözmelisin. Tertemiz ve tam İsviçreli bir eczaneye girip nar gibi kızarmış elimi tezgâhın üzerine uzatıyorum. Genç bir eczacı kadın diyor ki: Şu anda size sadece, kaşıntıyı azaltacak bir krem verebilirim. En iyisi, bir cildiyeciye gidin.

Teşekkür edip küçük krem kutusunu alıyorum. Dışarıda elime krem sürüp bir süre, artık kesin olarak Sandra'da karar kılmış gibi yapıyorum. Hayır, Judith'de. Yavaş yavaş yürüyor

ve kreme bulanmış elimi rüzgârda sallıyorum. Yanılmıyorsam kaşınma azaldı bile. Otele giriyor ve elim vıcık vıcık görünmesin diye kremin fazlasını bir kâğıt mendille siliyorum. Saat ona gelmek üzereyken elimdeki sunum dosyasıyla Burgund Salonu'na ulaşıyorum. Salon dolu. Saarbrückenli emekliler pek dizginleyemedikleri bir peşinen onaylama havası içinde yüzüme bakıyor. Yaklaşık otuz dakika boyunca, kesin ve vurgulu cümlelerle, yüksek patlayıcı potansiyele sahip faşist güçlerin eskiden demokratik olan yapılara yuvalanması sürecinden bahsediyorum. Salonda çıt çıkmıyor. İnsanların donakalmış yüzlerine bakıyorum. Galiba, çok önemli bir ifşaata şahit olduklarını hissediyorlar. Yine de otuz dakika sonra, hiç zorlanmadan, siyasi kıyametin bu dar alanından çıkıp bir dönüşüm geçiriyor, bir yozlaşma kötümseri ve gündelik hayat danışmanı oluyorum. Belki de emeklilerin görüntüsüdür bana halsizlik veren. Yardıma ihtiyaçları olduğu ve yardım bekledikleri bence daha yüzlerinden okunmakta. Uzun süre yardıma muhtaç insanlarla birlikte olup bu yardıma muhtaçlıklarını görmezden gelemem. Onun için, onlara kendilerini korumaları gerektiğini söylüyorum. Gergin şehirlerden kaçının! Tehlikeli olmayan yan yollar arayın! Hipermodern sinirliliğin tuzağına düşmeyin! Ve gördüğünüz veya duyduğunuz her şiddet olayını, her ne kadar fuzuli olacak gibi gelse ve suçluların kovuşturulmayacağını bilseniz bile, hemen polise bildirin. Devlet ister istemez, ancak çözülmemiş vakaların sayılarına bakarak bizlerin bu kadar çok kan lekesi içinde yaşamak istemediğimizi anlayacaktır. Anlaşılan dinleyicilerim tarz değiştirdiğimi fark etmiyorlar. Aksine, bu ikinci konferansımın kapanışını özellikle zamana uygun, insancıl ve aydınlatıcı buluyorlar. Daha konuşmam sırasında hayatım boşa harcanmış gibi hissediyorum. Para için emeklilerin duygu dünyalarını karman çorman ediyorsun ve şu sefil

gevezeliğinle çöküşü önceden gören biri rollerine girmekten bile geri durmuyorsun. Konferansımdan sonra kopan alkış büyük ve bayağı uzun. Ayağa kalkıp eğiliyor ve bakışımı pencerenin dışındaki soylu doğanın enginliklerine doğru çeviriyorum. Katılımcılar hemen tartışmaya başlamak istiyor ama programa uygun olarak, bunun öğleden sonra olacağını bildiriyorum. Daha doğrusu, öğle yemeğinden yarım saat önce Saarbrückenli emekliler için dünkü konferansımı özetliyorum. Sonra bitkin düşüyorum ama bu bitkinlik hizmetimden sayılıyor. Saarbrückenli doğa dostlarının birçoğu nakit ödeme yapıyor; üçü çek yazıyor, üçü de ev adreslerine fatura göndermemi istiyor. Bütün ayrıntıları özenle not ediyorum. İşin bu mali kısmı hayatın boşa harcandığı duygusunu güçlendiriyor. Kendime hayat korkusunun kasadarı adını yakıştırıyorum ve bu konferans turizmi işimi bugün, hemen şimdi bırakma fikirleri geçiyor aklımdan. Onun yerine ne halt edeceğimi bilmemenin çaresizliği bakışlarımı bulandırıyor olsa gerek. Orada oturmuş, bardağımdan yudumlar alıp salonun boşalmasını bekliyorum. O sırada eğitimli salon görevlisi olan İsviçreli bir kız geliyor. En fazla yirmisinde, kısa boylu, zayıf, biraz bebeksi, bu arada güzel, nazik, koyu renk gözlü ve güzel dudaklı. Onu beyaz önlüğüyle ve siyah saç bandıyla birlikte hediye paketine sarıp eve götüresim geliyor. Kızın sağ elinde bir şarap şişesi var, şişenin ağzını kadehime doğru eğiyor. Kadehimi doldururken bana bakmıyor. Ancak bundan sonra gözlerini kaldırıyor, kısacık eğiliyor ve salondan çıkıyor. Bu görüntüye şükran duyarak, kadehimi tek bir dikişte bitiriyorum ve kızın boşalmış kadehimi görüp tekrar gelmesini ümit ediyorum. Hafif bir öğlen mahmurluğu ve keyifsizliğin zorlaması altındayım. Yandan vuran güneş ışığı dikkatimi gözlük camlarımdaki tozlara çekiyor. Gözlüğü çıkarıp camlarını bir kâğıt peçeteyle siliyorum. Ticaret

hukuku avukatı kadın yanıma geliyor ve hiçbir şey söylemeden gözlük mendilini uzatıyor. Sizde kalabilir, diyor Bayan Dr. Krüger, bende bir tane daha var. Ah, çok teşekkür ederim, diyor ve oturduğum yerde hafifçe eğiliyorum. Bir süre, Saarbrückenli emeklilerin kendilerine has tuhaflıkları, birbirlerine söyledikleri her şeyi iki veya üç kez tekrarlamaları ilgimi çekiyor. Kapıya doğru bakıyorum, garson kız bir daha gelmiyor. Şarap şişesini tutan küçük, tombul elini hatırlıyorum. O ele dokunma arzusunu hissediyordum. Gençlik günlerimi ve bir kızın eline dokunmanın verdiği, haftalarca süren o tasvire sığmaz memnuniyeti hatırlıyorum şimdi. Derken, daha da eski bir anı geliyor: Çocuk arabasında oturmuştum, annem yağmurda arabayı itiyordu. Üzerime kapanmış yağmurluktan tekrar tekrar, minik elimle bir çıkış bulmaya çalışmış ama bulamamıştım. Elim yağmurluğun astarında kayıp durmuştu, annem düştüğüm bu zorluğu fark etmediği için de bir zaman sonra ağlamaya başlamıştım. Garson kızın elinin bu büyük etkisine şaşıyorum.

Böyle seminerlerde hep yaptığım gibi, katılımcılara anket dağıtıyorum. Katılımcıların seminer hakkındaki memnuniyeti soruluyor. Bu anketlerde dört şıktan birini işaretleyebiliyorlar: Çok memnunum, memnunum, memnun değilim, hiç memnun değilim. Neredeyse hepsi çok memnun. Sadece bir kadın hiç memnun değil ve bir adam memnun değil. Bir gece daha burada kalıp biraz dinlenmeye çalışacağım. Ama pek huzur bulamayacakmışım gibi geliyor. Egzamam yanıyor. Judith'i de Sandra'yı da düşünmüyorum, garson kızı düşünüyorum. Adını bile bilmiyorum. *Hem* Judith'ten *hem* Sandra'dan ayrılıp yeni bir kadınla hayatımın yeni bir dönemine başlamayı ilk defa tasarlıyor değilim. Ve bu fikrin bana layık olmayan büyük bir saçmalıktan ibaret olduğuna kanaat getirişim de ilk defa olmuyor. Garson kız, hayatına aşk namı-

na girecek bütün korkunçlukların henüz uzağında. Ama ikinci dereceden bir saçmalık daha var ki o birinci dereceden saçmalığı saf dışı bırakıp ona baskın çıkıyor. Bu ikinci dereceden saçmalık bana şöyle diyor: Garson kızın eline dokun, seni yatıştıracaktır. Aslında ne yapacağımı bugün dünden ve önceki günden bile daha az bildiğimi hissediyorum. İçimde sorunlarımın çözüp çıkamayacağım bir düğüm olmasına kesinlikle izin vermemem gerekiyor. Her zaman bir çıkış kapısı veya ikinci gerçeklik aradın sen, aşkta da öyle, yani kendine karmaşık yaşam biçimi seçtin, şimdi de bunun bedelini ödeyeceksin, o kadar. İçimdeki çatışkıyla ilgili düşünülebilecek her şeyi zaten fazlasıyla sık olarak düşünmüşüm. Sürekli aynı düşüncelerin ve korkuların tekrarı üstüme dayanılmaz bir yük oluyor. Tam da şimdi bu gereksiz düşüncelerden birini tekrar ediyorum. Her ne kadar bir başka kadının, sorunumu çözemeyeceğini biliyor olsam da üçüncü bir defa, garson kızla acaba... Tanrım, ne biçim bir üçüncü dereceden saçmalık! Yavaş yavaş ruh hastası mı oluyorum, diye soruyorum kendime. Neyse ki içimdeki parçalanmadan kimsenin haberi yok. Bütün katılımcıların salondan çıkmasını bekliyorum. Yaşlanmada sorun şudur: İnsan kendisi hakkında çok fazla yeni şey öğrenir ama bunlar net değildir, karman çormandır. Etraf sessizleşti. Kapıya gidip koridorda biri var mı diye kontrol ediyorum. Neredeyse bütün katılımcılar otelin verdiği kurşun kalemleri ve not defterlerini masalarında bırakmış. Benim kurşun kaleme veya not defterine ihtiyacım yok, yine de bunları toplayıp dosya çantama sokuyorum. Bu ufak hırsızlık eylemi, içime bir çeşit rahatlama veriyor. Sürekli özlediğim bir şeyler olmalı, bir çeşit içsel doyumsuzluk. Yoksa artık aşk aptallaşmasına mı yakalandım? Kimsenin kurşun kalemlerle not defterlerinin kaybıyla benim aramda ilişki kuramaması için toplantı salonundan çıkmam gerek.

Aşk aptallığı kavramı beni heyecanlandırdı bile. Yan mesleklerimden biri de amatör psikologluk ama aşk aptallığı hakkında bugüne kadar ne bir makale okudum ne de bir televizyon programına rastladım. Yan koridorlardan birinde otelin müdürüylü karşılaşıyorum. Duruyor, ücretsiz konakladığımı ve restoran faturası da ödemeyeceğimi fısıldıyor. Memnuniyetimi saklamıyor ve çok naziksiniz, çok teşekkürler, diyorum. Yarına kalırsınız, değil mi? Memnuniyetle, evet, diyorum, sanki bana bu fikri şimdi kendisi vermiş gibi. İçimi alkol ve panik karışımı bir özlem kaplıyor. Oysa neyi özlediğimi bile bilmiyorum. Sandra'ya ve Judith'e duyduğum aşkın, bencillik ve korkudan dolayı bir türlü adlandırmak istemediğim bir *eski* aşka dönüşmüş olması mümkün. O zaman Sandra ve Judith'le artık sadece bir ihtiyar bağlılığı yüzünden beraberim demektir. Bu da paniğimin bir parçası olan düşünmenin harcıâlem adiliği işte... Sadece biraz beklemem gerekiyor, o zaman bu adilik geçecek, hep geçip gittiği gibi. İnsanın içinde benimki kadar güçlü bir acizliğin olabileceğini düşünmezdim. Bendeki özlem belki de olmayan bir şeye dairdir. Bu fantastik nokta, aşk aptallığının temelidir. Aşk aptallığı kavramını sanki aşk aptallığının ne olduğunu biliyormuşçasına kullanıyorum. Odama gidip kurşun kalemlerle not defterlerini bavuluma yerleştiriyorum. Yağmur yağıyor ve anlaşılan bir süredir yağıyor. Pazar gününün geri kalanını otelde geçirmek istemiyorum. Hiçbir şekilde, otelin koridorlarında seminer katılımcılarına rastlamak ve program dışı bir sunum daha yapmak niyetinde değilim. İki elimi de kremleyip pencereden bakıyorum. Birden içimde kendi seminerime katlanmış olduğum için ödüllendirilme isteği uyanıyor. Ve otel için! Ve odam için! Minibarın zırıldaması için! Bu saate kadar tek bir pürüz çıkmadığı için! Biraz sonra, tek bir katılımcıya bile rastlamadan resepsiyona ulaşmayı beceriyo-

rum. Lobide sürülen bavulların tekerleklerinden gelen gıcırtı beni bir an durduruyor, insanlar bu sese anlaşılan hiç sorunsuz alışmış (ama gene ben hariç). Resepsiyondan bir otel şemsiyesi ödünç alıyorum, derken ortadan kayboldum bile. Akşamüzeri hava, (azalmaya başlayan) yağmura rağmen sıcak ve neredeyse bunaltıcı. Islak sokaklar boş ve çoğu dükkân kapalı. Bir ıtriyat mağazası açık; vitrinin önüne dikilip içeriye bakıyor ve mağazanın parlak beyazlığında kucağında küçük bir çocukla duran genç bir kadını izliyorum. Islak bir çatıya, ıslak birkaç kiremite, ıslak iki bacaya, ıslak bir televizyon antenine, ıslak bir çatı oluğunda çiftleşen ıslak iki güvercine bakıyorum. Genç anne marketten çıkıyor ve çocuğuyla iyice yakınımdan geçiyor. Rüzgâr çocuğun saçlarını bir toz bulutçuğu kaldırırcasına, usulca okşuyor. Can sıkıntısından şöyle düşünüyorum: Bebek saçlarını toz bulutçuklarına benzetebiliriz ama toz bulutçuklarını bebek saçlarına benzetemeyiz. Bugün aşk aptallığı diye bir şeyin olmadığını kesin olarak bilmek istiyorum. İçimden bir bara gitmek gelmiyor ama başka seçeneğim olmayacak. Barlar dar, gürültülü ve boş. Dışarıdan barların içine bakıyor ve tezgâhta dışlanmışlar gibi yaslanmış duran adamlar görüyorum. Bir barmen elinde bir sopayla bardan çıkıyor ve alttan tenteyi iterek üzerindeki yağmur suyunun yandan akmasını sağlıyor. Bu neşeli su sesine şükran duyarak giriyorum o bara. Ve hemen tekrar çıkmak istiyorum. Masalardan birinde ticaret hukuku avukatı Bayan Krüger ve diş teknisyeni kadın (kocası ve çocuğu olmadan) oturuyor. Ama artık girmiş bulundum, öyle hemen çıkamam. İki kadına başımla selam veriyor ama masalarına gitmeyip tezgâhta dikiliyorum. Belki böyle kurtulabilirim. Tezgâhın altında çaktırmadan elimdeki kremi siliyorum çünkü ellerimin parlaklığı dikkati çekmemeli. Tezgâhın berisinde gençten birkaç adamla bir kadın duruyor, kalın seslerle

sanat, devrim ve aşk hakkında konuşuyorlar. Kazağının altından kürek kemikleri iyice belli olan kadının hemen yanındayım. Kadın konuşurken başparmağıyla sağ köprücük kemiğinin hemen altını o kadar çok ovuyor ki orada kızarık kabarcıklar oluşmuş. Onların bar tezgâhı sohbetine katılmayı, sonra da tartışmaya aşk aptallığı konusunu sokmayı düşünüyorum. Bu şekilde, besbelli okumuş türden dört insanın aşk aptallığını mümkün görüp görmediğini test edebilirim. Derken bilincim "aşk aptallığı"nı "aşk aptallaşması"na dönüştürüyor. Bu kavramı da hiç duymadım. Yeni sözün hücumuyla kendimi engellenmiş hissediyor, tezgâh sohbetine katılmıyorum. Bilincime bir bakmak istiyorum ama ne şekli var ne yüzü. Bunun yerine, içimdeki amatör psikolog başıma "afazi" sözcüğünü bela ediyor. Aynen! Sessiz ve derinden, afazi hastası oldum çıktım, yani beynimdeki dil merkezinde bir bozukluk söz konusu. Bir an için hiç ümidim kalmıyor. Afazinin yanında köpüklü idrar çocuk oyuncağı kalır. Bir kadeh Merlot söylüyorum. Tezgâhın arkasındaki kadın içinde haşhaşlı küçük ekmek olan bir sepetçik ile bir kâse yeşil zeytin uzatıyor. Masalardaki müşterilere bakıyorum. Küskün kişilikler, çoğu kimse fark etmeden kendi iç dünyalarına göçmüş. Esmer tenli bir adam, kolunun altında küçük bir koliyle bara giriyor. Bayan Schmittner'in hemen karşısında eğilerek selam veriyor. Koliden bir çeşit mucizeler fırçası çıkarıp fırçayı Bayan Schmittner'in sırtından geçiriyor, sonra omuzlarından, kollarından. Bar tezgâhındakiler devrim sohbetlerini bırakıp mucize fırçalı adamı seyre başlıyorlar. Bu, bir çeşit masaj aleti ve adam biraz sonra Bayan Schmittner'e satmak istiyor. Tezgâhtakilerle Bayan Schmittner gülüyorlar. Fırçalı adamın önce bir dolandırıcı olduğunu düşünmüştüm, oysa sadece çaresiz biri. Bardakiler güldükleri sürece birbirlerine yakınlaşmış oluyor. Adam, kahkahaların ortasında fırçasını gene koliye koyup bardan sessiz sedasız ayrılıyor. Haşhaşlı

ekmeği her ısırışımda tezgâha birkaç haşhaş tanesi dökülüyor. Barı işleten kadın, biraz önce fırça satıcısına da bakmış olduğu gibi, bana ayıplayan bakışlarla bakmakta. Tezgâhın üzerine dağılmış haşhaş tanelerini sağ elimin işaret parmağını bastırarak tek tek alarak (kremden nemli parmağıma yapışıyorlar) öbür avucumda toplamaya başlıyorum. Kadın temizlik duygumdan etkileniyor, şimdi gülümsüyor bana. İntizam faaliyetime ancak haşhaşlı ekmeği tamamen bitirip son haşhaş taneciğini de öbür avucumda yerine yerleştirdikten sonra son veriyorum. Temiz bir tezgâh hayatı sağlama yönündeki bu girişimimin nedeni barı işleten kadının bilebileceği bir şey değil. Haşhaş tanelerini topladığım sürece, aşk aptallaşması ve/veya aşk aptallığının var olup olmadığı sorusundan ileri gelen keyifsizliğim kayboluyor, hatta afazi hastası olduğuma dair korkum bile azalıyor. Tezgâhın arkasındaki kadına daha bir minnetle bakıyorum. Kadın elindeki şişeyi kaldırmış, tam kadehimi doldurmak üzereyken onu durdurup hesabı ödüyorum.

Sokağa çıktığımda, kısa bir süre boyunca, bir telefon kulübesine girmiş deli bir kadını izliyorum. Telefonla konuştuğu sırada (gerçekten biriyle görüşüyor mu?) telefon rehberinden durmadan sayfalar yırtıyor ve buruşturup kulübenin zeminine fırlatıyor. Elimdeki haşhaş tanelerini dört bir yöne savuruyorum.

6

Yorgunsun, acıkmışsın, buzdolabın neredeyse tamtakır ve canın alışverişe gitmek istemiyor, diyor Sandra telefonda.

Dördünü de doğru bildin, diye cevap veriyorum.

Gülüyoruz.

Şükür ki buna alışkınım, diyor Sandra; bak sana bir teklifim var, saat altı buçuk gibi dolu bir piknik sepetiyle sana uğrayayım.

Harika, diyorum, ben de masayı kurarım.

Gerçekten yorgunum ama dinlenemeyecek kadar dengesiz bir haldeyim. Bavulumu boşaltıp otelin kurşun kalemleriyle not defterlerini evin içine dağıtıyorum. Ben yokken rüzgâr, komşumun mutfak penceresinin alt dörtgenlerinden birini göçertmiş. Bayan Schlesinger de bu deliği bir parça kartonla kapatmış. Yaşama duygumu bir süre sonra olumsuz etkileyen şey, bu gri karton parçası oluyor. Karton bundan böyle orada kalırsa buranın yavaş yavaş bir fukara mahallesine dönüştüğünü eskisi kadar kolay inkâr edemeyeceğim; zaten bunu doğrulayacak birçok belirti keşfetmiş bulunuyorum. Sonra penceredeki deliğin anlamı birden değişiyor. Kadın sorunumu bir an önce çözme talebine dönüşüyor şimdi. O zaman ben de bu evden ayrılacak ve böyle görüntülerden hepten kurtulacağım. Gelen postanın içinde, Sattlach'taki Protestan Kilise Akademisi'nin gönderdiği, sonbahar başında bir kıyamet semineri yapmamı rica eden bir mektup buluyorum. Kıyametin bu sene bu kadar iyi iş yapacağı hiç aklıma gelmezdi. Elbette, büyük beklentilere girmekten kaçınmam gerek. Hemen gelecek sene, artık hiç kimsenin umurunda

olmayabilir kıyamet. Akademi seminerlerinin bir avantajı, daha yeni İsviçre için yazdığım konferansların aynısını bir daha verebilecek olmam. Bir başka avantajı da katılımcı bulmak için kendim bir şey yapmam gerekmiyor. Bütün organizasyonla akademi ilgileniyor. Tek bir faks bile çekmeyecek, tek bir mektup bile yazmayacağım. Dezavantajı, ücretin nispeten düşük olması. Ama bu da garantili bir kazanç olacak ve ücretimi sadece sekiz kişi bile gelse alabileceğim ki bu sıkça yaşanan bir durum. Seminer sonbaharda olacakmış, oysa insanlar sisli havalarda, yapraklar dökülürken kıyametle ilgilenmeye pek yanaşmaz. Katılımcıların küçük birer çocuk gibi yapışkan olmalarıysa bir diğer dezavantajdır. Birbirlerine (ve ne yazık ki bana da) en sarsıcı, en dramatik deneyimlerini anlatıp dururlar. İnsanı istasyona kadar ve hatta bazen trenin içine kadar takip ederler. Bense sessiz sessiz oturur, hayret ederim. *Her şey* yaşla birlikte azalırken konuşma coşkusu azalmıyor, aksine güçleniyor.

Sofra kurmak eğitici bazı etkileri de beraberinde getiriyor ve bunlar iç dünyamın hâlihazırdaki heyheylerine set çekiyor. Daha beyaz bir masa örtüsü sermek bile içimde hissedilir bir yatışmaya yol açtı. Büyük tabaklarla salata tabaklarını daha çok rastgele koymuştum. Bardakları, mumları ve peçeteleri yerleştirirken kendi parmaklarımı izlediğimi fark ediyorum. Ellerin planlı ve güzelliğin peşinden giden işi sayesinde hayata istikrar gelir. Bir sofra kurarken yarın ve öbürgün de yine sofra kuracağım aklıma gelir. Yüzümde bunun verdiği memnuniyetle, saat altı buçukta Sandra'yı karşılıyorum. Sandra masayı görünce keyiften çığlıklar atıyor. Beni seviyor, yani bu onun yanılgıya hazır olduğu ve şöyle düşündüğü anlamına geliyor: Bu adam hep böyledir. Bluzunu açıp önce göğüslerini, sonra dudaklarını öpmeme bir itirazı yok Sandra'nın. Bir gün kendi göğsümü açacak ve içimdeki tüm gereksiz

karmaşıklığı söküp ilelebet duvara fırlatacağım. Sandra beni bir hafta doyuracak şekilde tıka basa doldurduğu bir piknik sepeti getirmiş. Hiçbir tabak, hiçbir kâse, hiçbir çanak boş kalmıyor. Bir el çabukluğuyla masa ışıl ışıl. Zeytin, enginar, turp, bebek mısır, sivribiber, salam, jambon, peynir, tereyağı, ekmek ve kuruyemişler. Sandra soğuk bir bira, maden suyu ve bir şişe kırmızı şarap getirmeyi bile unutmamış. Tam o sırada, henüz ayyuka çıkmamış çetrefilliğimin bir kenarı lafa karışıp kulağıma fısıldıyor: Dikkat et, şımartılmak beraberinde gönül borcu getirir. Bu direnci sadece *benim* evimde şımartıldığımda yaşarım, Sandra'nın evindeyken ortaya çıkmaz. Bu da bana ümit veriyor. Huzursuzluğumu belli etmemek için seminerde yaşadıklarımı hicvederek anlatıyorum. Saarbrückenli emeklileri çekiştirişim Sandra'yı eğlendiriyor. Küçümsememin hedefinin o emekliler değil, kendi içimdeki fuzuli borçluluk duygusu olduğunu fark eden sadece ben oluyorum. Aslında kendi iç dünyamla hiçbir ilgim kalmasın istiyorum. Başka bir deyişle, eğer mümkün olsaydı iç dünyamı sadece özel vesilelerde yanıma yaklaştırırdım.

Peki ya şimdi ne yapıyorsun, diye soruyor Sandra sonra, masayı toplarken; pestilim çıkmış olsa gerek.

Öyle zaten, diyorum, televizyonda orta karar bir filmin ilk yarım saatini seyredeceğim. Film o kadar kötü olacak ki saat dokuzda yatmamın mazereti olacak.

Bu kadar çetrefil misin sen, diye soruyor Sandra şakayla.

Bu kadar çetrefilim ben, cevabını veriyor ve bu sırada Sandra'nın yüzüne bakıyorum. Her zamanki gibi, Sandra'nın çetrefilliğime inanmadığını düşünüyorum. Bunu azıcık hava atmak için takındığım çocukça bir tavır sanıyor. Sandra kirli çamaşırlarımı, delik çoraplarımı ve bir kere kullandığım halde kirlenivereri masa örtüsünü piknik sepetine yerleştiriyor. Onun hareketlerini izliyorum ve daha bir saat önce ışıl ışıl

parlayan piknik sepetinin çabucak kaba bir çamaşır sepetine dönüşmesine hayran hayran bakıyorum.

Cuma günü beni ofisten almaya gelir misin, diye soruyor Sandra.

Evet.

Geldiğinde çamaşırlarını da alırsın, diyor.

İki gün sonra gittiğim cilt hekimi bana tam düşündüğüm şeyi söylüyor. Egzamamın sebebi, yeni tür çevre zehirleriyle, adamın tabiriyle, ruhsal olarak aşırı yük altında olmammış. Şu sıralar stresli misiniz, diye soruyor. Sustuğum için benim yerime kendisi konuşuyor. Çok fazla mı çalışıyorsunuz, diye soruyor. Zihnimde, iki kadından birine karar vermem gerektiğini veya en azından böyle düşündüğümü söyleyip söylememeyi tartıyorum. Bir alerji testi yaptırmak ister misiniz? Hayır, teşekkürler, diyorum. Sorunlu bir cildiniz olduğunu düşünmüyorum, diyor, yoksa bana çok daha önce gelirdiniz. Bana ellerime günde iki ila üç kere süreceğim bir merhem yazıyor. Eğer merhem bir hafta sonra etki göstermezse lütfen tekrar uğrayın, diyor.

Teşekkür edip muayenehaneden çıkıyorum. Hava bunaltıcı, yapış yapış ve daha bunaltıcı, daha yapış yapış olacak. El kremini temin edip yolda yürürken sürüyorum. Rengi sarı-kahverengi ve biraz iğrenç görünüyor. Moselstrasse ile Siemensstrasse'nin köşesinde karşıdan bütün şehirce tanınan yarı kör bir adam gelmekte. Çatlak olduğu, omzunda bir kedi taşımasından belli. Kedinin boynunda bir kayış var, ucunu adam sağ eliyle kavramış. Aslında bu adama pek katlanamıyorum ama görüntüsü hayatımın zor anlarında bana yardımcı oluyor. Besbelli, kediyi rahatsız bir yer olan omzunda oturmaya zorluyor. Yürürken hayvan tekrar tekrar arkaya kayıyor, o zaman pençeleriyle adamın yakasına tutunuyor. Kedi aşağıya doğru fazlaca kayar gibi olduğunda

adam durup hayvanın yeniden omzuna tırmanmasını bekliyor. Adam kedisiyle birlikte genelde şehir merkezine gider ve dilenmek için bir yerlere oturur. Son zamanlarda adamın iki kör bandıyla gezdiğini görüyorum, her kolunda bir tane. Galiba kör değil de o yüzden körlüğünü vurgulamaya ihtiyacı var. Tam içimden adamla polemiğe girmek üzereyken, onun bu acayip görüntüsünün bana ellerimin kreme bulanmış halini unutturduğunu fark ediyorum. Hatta olduğum yerde durup bir süre ardından bakınca egzamamı da unutuyorum, en azından kısa bir süre için.

Eve girmeden hemen önce Bayan Schlesinger beni merdivenlerde yakalıyor. Kısa ve muğlak cümlelerle, balkonumun yağmur oluğunda bir güvercin çiftinin oturduğuna ve gitmediğine dikkatimi çekiyor.

Aa, diyorum, fark etmemişim!

Evet, diyor Bayan Schlesinger, derhal bir şey yapmanız lazım!

Ben mi? Neden ki? Yani, ne yapayım?

Bir şey yapmazsanız yağmur oluğunuza daha çok güvercin yerleşir.

Yaa, diyorum, öyle mi dersiniz?

Bu çift sizin oluğa yuva kurmuş! Kuluçkaya yatacaklar! Fark etmediniz mi?

Hayır, diyorum.

Buna müsamaha gösteremem.

Peki ne olacak, diye soruyorum.

Soba demiriniz var mı?

Hayır, diye cevaplıyorum.

Ama eski bir süpürge sapı filan gibi bir şeyleriniz vardır?

Sanmıyorum, diyorum, bir bakmam lazım.

Bakın ne diyeceğim, ben size benim soba demirimi vereyim ya da ben kendim halledeyim, diyor Bayan Schlesinger.

Dairesine gidip siyah bir demir çubukla geliyor. Müsaadenizle, diyor Bayan Schlesinger ve yanımdan geçerek daireme giriyor, balkona çıkıyor ve korkuluktan sarkıyor. Üç dört hareketle, birçok ufak daldan ve yaprak parçasından oluşan güvercin yuvasını bozuyor, daha doğrusu, iterek yağmur oluğundan avluya düşürüyor. Yuvanın bertaraf edilmesi on beş saniye sürüyor. Sonrasında, işte oldu, diyor Bayan Schlesinger ve evimden çıkıyor. Galiba ona teşekkür etmem lazım, ama o kadar şaşkınım ki, ağzımdan sadece yarım yamalak bir cümle çıkıyor. Bir sandalyeye oturup dışarıya, balkona bakıyorum. Kısa bir süre sonra, Bayan Schlesinger'in alt bahçeye düşen yuvanın parçalarını süpürüp çöpe attığını duyuyorum. Durmadan kendime, Bayan Schlesinger'e neden engel olmadığımı soruyorum. Gerçekliğin fazla gelmesinden kaynaklanan bir çeşit bitkinlikten muzdaribim. Bayan Schlesinger hiç değilse kırlangıçlara ulaşamaz. Herhalde kırlangıçlar benim bu şaşkınlığımı biliyor, hatta benimle paylaşıyordur. Balkonumun şaşırtıcı derecede yakınından uçup bana göz mü kırpıyorlar? Yarım saat boyunca kırlangıçların uçuşmasıyla yatıştırıyorum kendimi, sonra bir kadeh kırmızı şarap koyuyor ve kadehimi önümden geçen kuşlara kaldırıyorum. Şerefe, demiyorum ama sanki kırlangıçlar masamda oturuyormuş gibi hissetmekteyim.

Saat 18.00'e doğru evden çıkıp Christuskirche yönüne giden metroya biniyorum. Judith her on, on beş günde bir bu kilisede verilen bir konsere gider. Her ne kadar biraz mahcup ve akşam için biraz endişeli olsam da ona katılıyorum. Programda Bach'tan kantatlar ve motetler var. Giriş ücretleri düşük ve yorumun kalitesi hemen her zaman iyi, diyor Judith. Kilisede iki saat boyunca konuşmayan, alışveriş yapmayan, kızarmış patates satın almayan, dondurma yalamayan, araba yıkamayıp telefonla konuşmayan, bira kutusu açmayıp

televizyon izlemeyen, bunun yerine yüksek tavanlı bir salonda sessizce oturan ve gerçek birer insan gibi görünen insanların yanında olmaktan keyif alıyor. Judith yanağıma kaçamak bir öpücük konduruyor ve bilet parasını vermeme izin vermiyor. Bir program broşürü satın alıp kilisenin loş karanlığında kantattan bir cümle okuyorum: "Ah Tanrım, öleceğimizi düşünmeyi öğret ki bize, akıllanalım." Program başladı bile, bense hâlâ, kendimi anlamam için bir gün benim de mi ölümle tehdit edilmem gerektiğini düşünüyorum. Bu sorumu cevaplayamıyor, müzisyenlerin, süslemelerin ve mumların, cam pencerelerin ve orgdaki oymaların dalgınlığını izlemeye koyuluyorum. Bach'ın kantatları beni neredeyse dayanamayacağım şekilde etkiliyor. Göğsüm daralıyor, göz yuvalarım ısınıyor, dudaklarım titriyor ve saçımın dibi terliyor. Müziğin yol açtığı ağlama isteğini bastırmak için hızlı hızlı nefes alıyorum. Tekrar ilerlemiş olan aşk halsizliğimi düşünüyorum, belki de ağlama isteğimin gizli nedeni budur. Sandra'yla seviştiğim şu günlerde menimi alışkın olduğum kadar (belki eskiden alışkın olduğum kadar) uzun tutamamıştım, bu ilk defa oluyordu. Zamanından önce, iradem dışında ve beklediğime aykırı olarak, neredeyse hiç gerilimsiz kaçıp gidivermişti meni, birleşmemizi de sessiz sedasız bitirmişti. Sandra üstüme varıp bir şey sormadı. Aramızda şu ilke vardır: Bir sorun çıktığında sorun sahibi sessizliği bozana kadar üstüne varılmaz. Böyle olaylar ileride daha sık başıma gelirse bedenimin şehvetini yavaş yavaş ve kendi kendine yok ettiği gerçeğini kabullenmem gerekecek. İşte bu da benim en yeni endişem. Bedenim artık sadece çabucak boşalmak isteyecek, daha fazlasını değil. Kadınlar zaten hep, erkeklerin kendileriyle olan işlerini çok hızlı ve sevgisiz bir biçimde bitirdiğinden yakınmaz mı? İşte birden baş sorun, meni bahsinin kapanması oluveriyor! Erkeğin istediği bir şey

değil bu ama kabullenmek zorunda! Ve üzerinde konuşacağı bir şey değil çünkü açıklayamaz! Bir anda dehşete kapılıyorum. Böyle bir adam olmak istemiyorum ben. Sandra'yla yaşadığım şey beni o kadar ürküttü ki bu akşamki birleşmenin olmayacağını şimdiden bilsem rahatlayacağım. Sakin sakin soluyan Judith'in yanında oturuyor ve ellerime bakıyorum. En azından, egzamam azalmış. Judith konserden sonra bir kadeh şarap içmek isteyince hemen kabul ediyorum (aslında konserlerden çıkar çıkmaz evine giderdik). Sokaklardaki hafif akşam rüzgârı bile ısınmış. Binaların arasından bir ekmekçi dükkânından geliyormuşa benzeyen ılık bir hava esiyor. Bira bahçeleri tamamen dolu. Gümbürtüsü arabaların açık pencerelerinden dışarı vuran pop müziği keyfimi kaçırıyor ama dayanıyorum. Bu gecenin uzak hedefi bu sefer şu: Birleşme olmasın, n'olur! Zevksizlik örneği bir kafede bir masa bulabiliyoruz. Odanın merkezinde üzerinden buharlar yükselen bir fıskiye, fıskiyenin sağında ve solunda, dimdik oturmuş birer porselen leopar var. Çevredeki duvarlarda altın çerçeveli aynalar, alçıdan melekler ve sahte barok aplikler. Cam rafların üzerinde bakır kaplar, kahve değirmenleri, yapma çiçekler. Şarap ve maden suyu söylüyoruz; Judith bana program broşüründen Bach'ın bir cümlesini okuyor: "Gayretli olmaya mecburdum, ancak bu kadar gayret gösteren bu kadar ilerler."

Bach'ın sadece gayretli olduğuna inanıyor musun, diye soruyor Judith.

Kesin öyle, diye cevaplıyorum ama Bach aynı zamanda biraz da deliydi, yani histerik, daha doğrusu dengesiz.

Neden?

O kocaman ailesini besleyebilmek için, diyorum, haftalarca kantatlar, motetler yazmak zorundaydı, bunu yaparken gayrete geldiği kadar delirdi de.

Judith gülüyor. Ciddi değilsin, diyor.

Ciddiyim, diyorum; Charles Dickens'ın durumu da buna benzerdi. On çocuğu, bir karısı, bir sevgilisi vardı ve o da iş yüzünden delirdi.

Peki ya Bach'ın kişisel saygınlığı, diye soruyor Judith, o nerede kaldı?

Onu unutmak zorundaydı, diyorum.

Hayır, saygınlığı işinin içindeydi onun, yani dehasında.

Ama biraz önce kendi dehasından bihaber olduğunu sen bana okudun ya, diyorum; kendini sadece gayretli biri sanıyordu ya.

Aynı fikirde olmayışımızın, belki de daha fenası, aynı havada olmayışımızın Judith'in işine gelmediğini fark ediyorum. Şimdi bir de, hissedilen farkı daha da güçlendirecek şekilde, Bach'ın müziğinden bahsetmeye başlıyorum.

Ne zaman Bach dinlesem, diyorum, ağlamaklı oluyorum.

Sen duyarlı birisin işte, diyor Judith.

Tamam da, daha önemli olan bir şey var: Bach'ın histerisinin bir kısmı dinleyicilere geçiyor.

Ah! Bir tek bu sözcük çıkıyor Judith'in ağzından.

O aktı akacak gözyaşlarım bana neredeyse sinemada aşk filmleri seyreden on iki yaşındaki kızların gözyaşlarını hatırlatıyor.

Demek istiyorsun ki Bach'ın sanatı kitsch, öyle mi, diye soruyor Judith.

Yetişkinler için gözyaşı gıdası, diyorum.

Ama bilmem hangi aptalca aşk filmini Bach'ın müziğiyle kıyaslayamazsın ki!

Judith'in canının hafifçe sıkıldığını fark ediyorum. Kadehlerimizi bitiriyor, hesabı ödeyip çıkıyoruz. Onu eve bırakıyorum. Sanki kendiliğinden belli, bugün onunla yukarıya çıkmayacağım. Judith kapının önünde bana kısaca sarılıyor ve kulağımın dibinde iç çekiyor. Şunu der gibi: Müzik üzerine konuşmamalısın.

Her zamanki gibi, cuma akşamüstü saat 17.00 sularında, dökülen bir büfenin tezgâhına dayanmış, ılık bir espresso içiyorum. Sandra benim derin düşüncelere dalmış izlenimi uyandırmamdan hoşlanıyor. Beni dalmış gitmişim gibi hülyalı düşünceler içinde bulup, kendi ifadesiyle, bir çırpıda hayata döndürmeyi seviyor, bunu da o civcivli, konuşkan canlılığıyla yapmak istiyor. Sandra'nın çalıştığı sıhhi cihazlar fabrikasının personel çıkışı buradan otuz beş metre kadar uzakta. Genç anneler bebeklerini gezmeye çıkarmış. Birkaçı gezinti sırasında, bebek arabalarının içinde bez değiştiriyor. Sandra saat 17.00'yi geçer geçmez fabrikadaki ofisinden çıkıyor. Onu hemen fark etmemiş gibi yapıyorum. Bu, oyunumuzun bir parçası. Sandra beni iyice korkutabilsin diye iyice dalgın, neredeyse uyurgezer gibi yerlere bakınıyorum. Varlığımın şu anda yaşadığı bölünmüşlük sorununu (bulunduğum yerde olma/olmama halinin yanardönerliği), içebakışsal özbilinç sorunu olarak adlandırabilirim, belki az sonra konuşurum bunun üzerine. Sandra benden zaman zaman entelektüel gibi konuşmamı ister. Dakikalarca (örneğin) Flaubert'in Proust'a kıyasla tuhaf bir biçimde az takdir gördüğünü anlatabilen bir adamla birlikte olmayı harika buluyor. Benim Flaubert'i de Proust'u da bildiğimi, hatta onlar üzerine yazılanların büyük bir kısmından da haberdar olduğumu düşünüyor. Oysa ben iki yüz sayfa Flaubert/Proust okuduktan sonra bu kitapları elinden bırakanlardanım. Bunu itiraf da ediyorum ama Sandra bilmek istemiyor. İnsanın önce büyük bir zahmetle, pek de temiz olmayan birkaç tikinden (entelektüel bilgiçlik) kurtulduktan sonra bir kadın için bunlara gene aynı şekilde zahmetle alışması tuhaf. Elbette cebimde birçok konu var. Örneğin Martin Heidegger'in Nazilerin ne menem bir şey olduğunu neden hemen çözememiş olduğu (ah ne kadar da kusursuz bir kıyamet tellalı olurdu

çözseydi!) veya Max Weber'in yaratıcı hayatının orta yerinde, durup dururken niçin korkunç bir depresyona yakalanıp bu yüzden yıllarca feleğini şaşırdığı üzerine de konuşabilirim. Sandra'nın su gibi akıp giden bu kültür birikimimin içindeki hakikat payını denetlemesi asla mümkün değil. O sadece, seçtiği adamın bu kadar harika konuşabildiğinden emin olmak (ve bunu kendi kulaklarıyla duymak) istiyor. Bu konferanslarımın şurasına burasına bazen biraz saçmalık katıyorum; Sandra da yutuyor ve ben de bu yüzden onunla aslında içten içe biraz alay ediyorum. Fazla isteyen, aldatılacaktır, diyorum o zaman kendi kendime. Judith'le sadece, en azından büyük ölçüde, kesin bilgi sahibi olduğum şeyleri konuşmam mümkün, ola ki cinsel birleşmeden kaçınmak için Bach'tan laf açayım. Bu bakımdan Judith, sahiciliğe fırsat verdiği için fazladan bir puan kapıyor böyle anlarda.

Sandra cıvıl cıvıl, neşe içinde giriyor koluma. Kendini nasıl hissettiğini soruyorum. Biraz oradan oraya atıladurmuş gibi, biraz fazla ürkeklik filan ama biçimsel olarak keyifliyim; hani, akşam için bir fırça darbesiyle konduruluvermiş gibi, diyor. Derken kıkırdıyor, Sandra'nın bu ifade tarzı hoşuma gidiyor. Şehre doğru yürüyor, bir parkın içinden geçiyoruz; Sandra parkta bana, bir bankta yalnız otururken ayakkabılarını çıkarmaya cesaret edemediğini itiraf ediyor, evsizlerden biri gibi görünmekten korkuyormuş. Sığ bir gölette dikilen birkaç flamingoya bakmak istiyor, hayvanlar Sandra'ya on yaşındayken nasıl hareket etmek istediğini hatırlatırmış: Yumuşak, kesik kesik hareketlerle, yavaş, ölçülü, azametli, deli bir çocuk gibi. Sonra, kalabalık teras kafelerden birinde dondurmalı kahve, sonra da bir resim malzemesi satan bir mağazaya gitmek istiyor.

Resim malzemesi mi, diye soruyorum.

Ay, diyor Sandra, kendimi ele verdim işte.

Susuyorum.

Son zamanlarda resim yapıyorum da, diyor Sandra.

Resim mi yapıyorsun?

Sandra cevap vermiyor. Yan yana yürüyor, başka yönlere bakıyoruz.

Ne resmi?

Kendi genç kız halimin resmini. Annemin, erkek kardeşimin, oğlumun resmini; o zamanlar oturduğumuz evin resmini. Resimlerime muhakkak bakman lazım, şimdiye kadar senden sakladım onları. Sonra bana gelir misin?

Hı-hı, diyorum belli belirsiz.

Teras kafe şükür ki yarı boş. Buradan bile, uzakta birkaç flamingo görülebiliyor. Büfe kısmından Schlager müziği* geliyor. Bir dondurmalı kahve, bir de buzlu Campari söylüyoruz. Sandra iş yerine dair küçük hikâyeler anlatıyor, sonra diyor ki: Bu arada, İsviçre'deki seminerin nasıl geçti? Tek laf etmedin bu konuda.

Ah, diyorum, her zamanki gibiydi.

Her zamanki gibi, diye tekrar ediyor Sandra.

Hı-hı, diyorum.

Kıyametten bir hayli bıktın, değil mi?

Ne yalan söyleyeyim şimdi, diye cevap veriyorum.

Ömrünün sonuna kadar otellere gidip, ee, konferanslar vermeyi istiyor musun?

Korkarım evet, diyorum, seçim yapacak durumda değilim.

Genç bir garson dondurmalı kahveyle Campari'yi getiriyor. Sonra da bir süpürge alıp düşen taçyaprakları bir araya topluyor.

Sonra şöyle diyor Sandra: Ben sana biraz yardım etmek isterim, yani, nasıl diyeyim, içinin rahat etmesine bir katkım olsun isterim.

---

* Genelde akılda kalıcı, melodisi basit, neşeli popüler bir müzik türü. -y.n.

Yardım mı? Sen, bana?

Hemen değil, ama belki ileride.

Susuyorum çünkü Sandra'nın nereye varmak istediğini anlamıyorum. Flamingolardan biri kafedeki masalardan birine yaklaşıyor. Sandra bakmıyor bile.

Benim yardımım aslında kolay. Veya kolay olacak ama senden biraz kendini aşmanı talep ediyor, diyor Sandra.

Flamingoyu yakından seyrediyorum. Pembe tüyleri sanki yıkanmış da durulanmamış sabun gibi görünüyor.

Bana bir keresinde demiştin ki, diyor Sandra, emeklilik katkı paylarını ödememişsin, bu yüzden de pat diye ölüvereceğin güne kadar çalışmak zorundaymışsın. Bundan bir kaçış var veya olabilir: Benimle evlenirsen, ben de senden önce ölürsem, benim birinci sınıf emeklilik maaşım sana miras kalır. O zaman en azından yaşlanınca sorunun olmaz.

Şaşkınım ve şu anda Sandra'nın yüzüne bakmaya cesaret edemiyorum. Daha önce hiç bu kadar yakından flamingo görmemiştim. Gagası kafasına göre fazla büyük. Sandra görüldüğü kadarıyla bir şey söylememi beklemiyor. Devam ediyor: Bunu bir şekilde benimle evlenesin filan diye söylediğimi düşünme. Sana ilerisi için yardım etmek istiyorum, o kadar. Kendimce bir hesabım var tabii, son gününe kadar didinmek zorunda olmadığını bilirsen keyfin de yerine gelecektir. Tabii, beraber oturalım da demiyorum. Sen kendi evinde kalırsın, ben kendi evimde kalırım. Sana söylemek istediklerim bu kadar.

Bardağımdakini bitirip kesik, yavaş hareketlerle gölete dönen flamingonun arkasından bakıyorum.

Hemen karar vermek zorunda değilsin, diyor Sandra kıkırdayarak.

Ben de kıkırdamak istiyorum ama olmuyor.

Biraz şaşkınlığa uğradım veya ezilmiş gibi oldum, diyorum.

Senin yerinde olsam ben de öyle olurdum, diyor Sandra kıkırdamaya devam ederek.

Sandra'nın durumumu bu kadar net bir biçimde görüyor olması beni utandırıyor. Başka bir deyişle, beni mahcup eden, Sandra'dan bunu beklememiş olmam. Gizli bir biçimde muhtaç olan, hali bir anda ayan beyan görülsün istemez. Maddi durumumun hiç de iyi olmadığını itiraf ederim. Yaklaşık yirmi beş yıldır ücretli çalışıyorum, yani sağlık sigortam var gerçi ama neredeyse hiç emeklilik hakkı kazanmış değilim. Gerçekten, çalışamaz hale gelene kadar çalışmak zorundayım. Sonra da doktor ve hastane masraflarının beni tamamen mahvetmemesi için merhametli ve çabuk bir ölüm ummak durumundayım. Bir duygulanma ve pişmanlık dalgasının altında kalıyorum. Sandra'nın teklifini öylece kabul edebilir miyim? Evlilik teklifinde ondan önce davranmamış olmam içimi acıtıyor. Aklıma gelen bir şey yok. Bu şaşkınlık benim için ilke olarak yeni bir şey değil. Ne söyleyeceğimi bilmediğim sık olur. Bu sefer yeni olan şu: Ne söyleyeceğimi *uzunca bir süre boyunca* bilmeyeceğim ve bu uzun süre işte şimdi başlıyor. Tek bildiğim, uzaktaki bir tür acı üstüme doğru geliyor, gelişini görüyorum. Sandra'nın teklifini öylece reddedemem, orası belli. Sandra beni seviyor ve birkaç dakika önce öğrendiğim gibi, buna bir sosyal esirgeme düşüncesi de dâhil. O beni içindeki duygunun maddi yönden kol kanat germe isteğine dönüştüğü noktaya kadar bile seviyor. Bu, bir hayli ağırlığı olan bir şey ve hayatımda ilk defa gerçekleşiyor.

Hâlâ resimlerime bakmak istiyor musun, diye soruyor Sandra.

Evet, tabii, diye cevap veriyorum, dağınık bir kafayla.

Hesabı ödeyip Sandra'nın evine doğru yürüyoruz. Sandra yolda, Tullastrasse'de sanat malzemeleri satan bir mağazaya giriyor. Ben dışarıda beklerken soylu düşüncelere dalıyorum.

Gerçek aşk, öbür kişiyi bütün olarak kabul etmekle başlar, diye düşünüyorum; bu kabul öbür kişinin kısmi unsurlarını (görünüşü, bedeni, parası, zekâsı gibi) kapsamakla kalmaz, gerçek aşk o kişinin bütünlüğünü yakalar. Bu düşüncelerin soyluluğuna daha fazla katlanamayıp hicve sığınıyorum. Yaşı hayli ilerlemiş ve gitgide fikirsiz kalmış kıyamet uzmanı son anda, aşktan gözü kör sekreter tarafından kurtarılıyor. Ama bu esprilerim beni neşelendirmiyor. Sandra'nın teklifi bir bakıma düşüncemi rayından çıkardı. Bugüne kadar hep erkeklerin kadınları kurtardığına inanırdım. Benim durumum bunun tersi: Eğer istersem bir kadın tarafından kurtarılmış veya en azından düşerken yakalanmış olabileceğim.

Sandra hobi dükkânından çıkarken sevine sevine alışveriş poşetinin içine bakıyor. Besbelli, memnun bir hobi sanatçısı. Eve gelince biraz etrafı toplayıp yeni boyalarını yerleştiriyor. Benden mutfakta beklememi istiyor, böylece resimlerini oturma odasında sergileyebilecek. İçime iyi şeyler doğmuyor. İnsanın kendi yaptığı birkaç resim için böyle tantana etmesi, bilinçaltında derin biçimde hissedilen bir eksikliği örtme çabasının işaretidir, diye düşünüyor ama hemen, Sandra'nın yüce gönüllü teklifi karşısında bu düşüncenin gülünçlüğünün farkına varıyorum. Sandra iki kadehe prosecco koyuyor, sonra oturma odasına girip ilk resimlerini görmeme izin veriyor. Dehşetimi olabildiğince saklıyorum. Odada Sandra'nın genç kız olarak kendi portresi, Sandra'nın annesinin portresi, Sandra'nın oğlunun portresi ve Sandra'nın ailesinin o çocukken yaşadığı evin bir resmi var. Hobi sanatı bu, çok renkli, çok tasasız, çok cahilce. Bu gibi resimler bankaların giriş salonlarında ve sağlık dairelerinin koridorlarında sergilenir. Taşra sanatı, amatör sanat, halk eğitim merkezi sanatı bu. Başımı sallayıp kendim bile yorumlayamadığım birtakım sesler çıkarıyorum. Gerçek şu ki, Sandra'dan bu kadar felaket

resimler görmek zorunda kalmak içimi acıtıyor. Son yıllarda Sandra'yla birçok müzede bulunmuştuk. Büyük ressamların eserleri karşısında her zaman keyif ve hayranlık duymuştu. Özellikle Macke, Morandi, Hodler, Beckmann, Modigliani Hopper'ın resimleri hoşuna gitmişti. Hatta Beuys ve Emil Schumacher'e bile yaklaşmaya çalışmıştı. Sandra'nın mutlaka sanattan anlayan biri olmadığını ama neyin sanat neyin heves olduğunu ayırt edebildiğini düşünmüştüm. Derken bu! Sandra resimlerinin bir felaket olduğunu hissetmiyor olmalı. Kadehime yapışıyor ve zihinsel bir meydan okumaya karşı koyabilmek için, hatırı sayılır düşüncelere dalmış biri izlenimine bürünüyorum. Bu, neredeyse her şeyin üstünü örtebileceğim eski entel numaram benim. Sandra kendini kaptırmış, şimdi resim yapıyor oluşunu hepten olağanüstü buluyor. Resimleri yaparken ne düşündüğüne dair bilgiler veriyor ve kendisine önemli biri havalarına girdiğini söylediği için kız kardeşine öfkeleniyor. Sandra'nın cümleleri çocukluk anılarına kaydığında resimlerinin artık önemi kalmıyor. Kadehimi tekrar dolduruyor, yanıma yanaşıyor, konuşurken bana sevgiyle dokunuyor. Resimlerini yaşlanmanın narin birer habercisi olarak alsam bana bir faydası olur mu, diye düşünüyorum. Yaşlanan kişi farkında olmadan virajın dışına savrulur. Sandra'da bu zevk sinirlerine vurmuş. Tabii bu fikir Sandra'nın resimlerine bir kereden fazla bakabilmem için yardımcı olur mu, bilmiyorum. İkinci kadehimi bitirmeden birkaç şey söylüyor, sonra eve gidiyorum.

7

Akşamüzeri, kavranması zor bir günün ciddiyeti kadar daha yaşlanmış olduğumu fark ediyorum. Çalışma odamda oturmuşum, iç çekiyorum. Sandra'nın evlilik teklifiyle duyduğum sevinç ile kötü resimlerinden uğradığım hayal kırıklığımı nasıl bağdaştırayım? Haftalar önce ağaçlardan birinde bir sincabın oradan oraya zıplayışını seyretmiştim. Tekrar tekrar camdan bakıyorum ama sanki yer yarılmış, içine girmiş sincap. Karşı binada bir kadın açık pencerede durmuş, ayakkabılarını temizliyor. Bir süre seyrediyor, sonra kendime çatıyorum: Tanrım, ne var bunda bakılacak? İstediğim, belli bir şey görmek değil, sadece seyrederek sakinleşmek, ama işe yaramıyor. Eve dönen kiracıların cihazlarını açtığını duyuyorum. Benimle aynı katta oturan genç mimar Rolling Stones'un patırtısıyla sakinleşiyor. Üstümde oturan öğretmen kadın Vollenweider'in şekerli ballı arp melodileriyle rahatlıyor. Bense saat 19.00'a doğru televizyonda haberleri açıyorum. Haberler pek ilgimi çekmiyor, sadece haber sunucusu kadınların aleni yaşlanışlarını gözlemek istiyorum. Bu kadınlardan biri birkaç hafta boyunca çalışmamış, sonra tekrar bir anda ekranda belirmişse, bir bakıma içi azıcık daha acılaşmış ama aynı zamanda kendine daha çok benzemiş oluyor, beni teselli eden esrarengiz bir kesişme. Belki de insan uzun bir zaman yavaş yavaş yaşlanıyor ama sonra yaşlanma hızlanıyordur. Haberlerden sonra Judith arıyor ve yakında iki haftalık bir tatil için Mayorka'ya gideceğini söylüyor. Uygun bir kampanya yakaladım, hemen kaptım deyip gülüyor. Judith'in yazın iki hafta yalnız bir yerlere gitmesine

alışkınım. İki hafta boyunca tam anlamıyla şımartılmak onun için önemli. Bütün istediği, uyumak, okumak, yemek yemek, uzanmak, yürüyüşler yapmak ve konuşmamak, alışveriş yapmamak, düşünmemek, randevu ayarlamamak, özel öğrenci görmemek. Tuhaf olan, hemen ardından Judith'in de benim iyiliğim için çabalıyor olması. Şehir merkezinde bir kurs salonu kiralayıp ve kendi hesabıma sürekli olarak kıyamet etkinlikleri yapmamı öneriyor. Şehirde düzenli ve sürekli kıyamet sunumu için yeterince büyük bir pazar olduğu inancında. O zaman otellerdeki o yorucu seminerleri vermek zorunda kalmazsın artık, diyor.

Bu önerisini düşüneceğime söz veriyorum. Bunun yerine ha bire, bana evlenme teklifi yapılmış olmasının yüzümde görünür olup olmadığını düşünüyorum. Teklifin erkeklik duygumu güçlendirip kendini beğenmişliğimi yatıştırdığını kabul ediyorum. Herhalde yüzümden okunmuyordur. Sık sık dikkatimi çekmiştir, beni Sandra'nın veya Judith'in yanında gören başka erkekler gördüklerine inanmazcasına bana karşı hırçın bir tavır alırlar. Şöyle düşündüklerini açık seçik görürüm: Sinirli, yeşil-sarı benizli, ensesi fazla kalın, genel olarak da zarafetten uzak bu adam bu kadar güzel bir kadını nasıl tavlamış? Burnu havada bu adamlara şimdi olsa şunu da söylemek isterdim: Üstelik ben evlenme teklifi *sahibi* bir adamım; sonra, aptal aptal yüzüme bakarlarken eklerdim: Hayır, hayır, ben bir kadına evlenme teklif etmiş değilim, tersine, bu şerefi bana bir kadın verdi. Veya nasıl demeli? Ben evlenilecek bir adamım! Hayır, bu çok kaba saba olur veya yanlış anlaşılır ya da gülünç kaçar. Şu anda bir büyük mağazanın elektrikli aletler bölümünde geziniyorum. Fön makinem son zamanlarda takırtılar çıkarıyor ve bu arada uğultusu biraz hasta gibi yükseliyor. Sıra sıra dizilmiş yüzlerce alete bakıp karar verememek hiç hoş gelmiyor bana. Fön

diye bir şey var mı ki hâlâ? Evim büyük ölçüde cihazsız bir ev. Sadece bir faksım, küçük bir bilgisayarım var; ne yüksek teknoloji ürünü müzik setim ne elektrikli diş fırçam ne çamaşır makinem ne kahve makinem ne telesekreterim hatta ne de elektrikli tıraş makinem var. Şu anda küçük elektrikli el süpürgelerine dikmişim gözlerimi ve Sandra'nın başarısız otoportresini düşünüyorum. O yüce gönüllü emeklilik hediyesi belki bana fazla ağır gelecek. Üzerimde Sandra'nın benim için endişelenmesinin ağırlığını hissediyorum. Bu ağırlık, önemiyle beni etkilese de özgürlüğümü elimden alan bir şey. Artık kendimi hangi kadına veya hangi hayata teslim edeceğimi öyle keyfim istediği gibi düşünemeyeceğim. Bu duygu, başına buyrukluğumun kırılması duygusu ki, bunu kabullenemem.

Şimdi el süpürgelerine kesinkes sırt çevirecek gücüm olmalıydı. Bunun yerine, üzerime garip bir yorgunluk ve bıkkınlık veren hafif bir uyuşukluğa kapılıyorum. Tam bu saniyelerde, kasetçalarların olduğu rafın arkasından Bettina beliriyor. Beni görüyor, yüzü aydınlanıyor, dudakları aralanıyor. Bettina'yla gençliğimin başlarında birkaç yıl evli kalmıştım. Benim yüzüm herhalde aydınlanmamıştır. Hikâyemiz çok gerilerde kalmış olsa da hâlâ boğuşma halindeyim. Bettina'yı görmek içimdeki baş korkuyu canlandırıyor: Anlık bir ruh halimden ötürü hayat için yanlış bir karar vermek. Tam da böyle aceleye gelmiş bir hareket beni o zamanlar mutsuzluğa götürmüştü. Yetmişli yılların genel erotik anarşi ortamında alelacele tanışmış ve maalesef çabucak evlenmiştik. Bettina o yıllarda kız arkadaşlarıyla sık sık kafelere takılır ve beni oralardan arardı. Gelmemi söylerdi. O zamanlar henüz var olan katıksız iyi niyetimle yola çıkar, yirmi dakika kadar sonra Bettina'nın masasında oturuyor olurdum. Ve kız arkadaşlarının beni inceleyip sorguya çekmelerine eşek gibi izin verirdim.

Benim önümde, kendi aralarında, Bettina'ya layık olup olmadığımı, kısa bir zaman sonra ona sırtımı dönüp dönmeyeceğimi ya da Bettina'nın benim için fazla güzel olup olmadığını veya aşk konusunda benim belki gene de fazla tecrübesiz olduğumu konuşurlardı. Hatta bu ekspertiz işine karşı koymadığım için biraz gülerlerdi bana. Ama şimdi Bettina gülerek, mutlu mesut karşımda duruyor, elini uzatıyor.

İyi görünüyorsun, diyorum biraz inceleyerek.

Kesinlikle, diyor Bettina.

Yeni bir işin mi var, diye soruyorum.

Maalesef yok, diyor. Hâlâ Travma Araştırmaları Enstitüsü'nde çalışıyorum; şu sıralar tünel yangınlarından, yıkılan evlerden, gemi kazalarından sağ çıkanlarla röportajlar yapıyorum.

Hay Allah, diyorum, eğlenceli bir iş değil.

Hayır.

Peki, o zaman neden bu kadar neşelisin?

Söyleyeyim, diyor Bettina gülerek, yeniden evleniyorum.

Ooo!

Becereceğimi beklemezdin, değil mi?

Hâlâ basınçlı hava uzmanıyla mı birliktesin?

Aynen!

Tebrikler! Tanışalı ne kadar oldu?

Sonbaharda üç yıl olacak.

Zemin olarak yeterli, diyorum.

Bettina gülüyor.

Banka hesabım eksiye düşmesin diye gene de bir şeyler yapmam gerek, diyor. Travma araştırmasından kazandığım ancak kirayla telefona yetiyor.

Basınçlı hava adamın destek olmuyor mu?

Oluyor olmasına, diyor Bettina, ama tamamen kendisine bağımlı bir kadınla birlikte yaşayamayacağını söylüyor.

Ha ha, diyorum, bu bana tanıdık geliyor.

Tabii tabii, diyor Bettina.

Ee? Ne yapmayı düşünüyorsun?

Bir gazete değişim merkezi kuracağım, diyor Bettina.

Ne?

Eminim kâğıt konteynırlarında gazete arayan insanları görmüşsündür?

Evet.

Ne kadar onur kırıcı bir durum! Ufak bir büro açacağım, insanlar okudukları gazeteleri, dergileri bırakabilecek. Onları da ücret karşılığında emeklilere, sosyal yardım alanlara kiralayacağım.

Aa, diyorum, sahte bir hayranlıkla.

Sanırım, bu fikrim bomba etkisi yapacak, diyor Bettina.

Gayet mümkün, diye yalan söylüyorum.

İnsanlar şöyle düşünecek: Böyle bir büro neden daha önce kurulmadı ki?

Bu iyi niyetli ama pratikte boş fikri (cirosu yok gibi, kârı yok) bu kadın ölüm döşeğinde yatarken bile duysam işte Bettina'nın ümitsiz düşünüşü diyeceğim. Yaklaşık yirmi iki yıl önce de, modern romanları ses bandına kaydedip (ücret karşılığında!) körlere, fakirlere, yaşlılara kiralamak istiyordu. Daha o zamanlar bile, bu fikirde iyi niyetin dışında iler tutar bir yer olmadığını görememişti. Her şey şu adi para yüzünden çuvallıyor! Bu onun en sevdiği isyan cümlesiydi. O zamanlar Bettina'ya paranın hiç de adi değil, hatta tam tersi olduğunu anlatmaya çalışmış, tabii başaramamıştım. Bettina en yeni fikrinin eski projelerine ne kadar benzediğini bile göremiyor. Ona büroyu açmak için nereden para bulacağını soracak oluyorum, ama sonra, otuz yıldan uzun bir zaman önce karı koca kavgalarımızın bu gibi sorular yüzünden başladığını hatırlıyorum.

Ya sen? Hâlâ o eski kıyamet muhabbetini mi satıyorsun memlekete, diyor Bettina sesini yükselterek.

Belki de benim sorusunun içindeki küçümsemeye hemen karşılık vereceğimi düşünüyor. Ama bunun yerine alçak sesle şöyle diyorum: Galiba bu hiç değişmeyecek.

Kulağa pek hoş gelmiyor, diyor Bettina.

Kıyamet hoş bir şey değil, diyorum.

Bettina son birkaç gün içinde geleceğim için endişelenen üçüncü kadın. Anlaşılan, şu sıralar muhtaç biri izlenimi uyandırıyorum. Zihnimde ufak bir huzursuzluk alevleniyor. Şu anda ne söyleyeceğimi bilmiyorum. Burnumuzun dibinden çocuklu bir genç çift geçiyor. O sırada anne çocuğa şöyle diyor: Baba hayır diyorsa ben de hayır diyorum. Bu cevap beni, sanki çocuk *benmişim* gibi yaralıyor. Şimdi Bettina'ya ne diyeceğimi artık hiç bilmez haldeyim. Susan çocuğa bakıyorum. Hayır diyen ebeveynlerini ikna etme şansı yok.

Bettina bağırıyor: Aynı eskisi gibi! Benimle ilgilenmeyi bıraktığını anında hissediyorum!

Bettina'ya susmuş çocuğu gösterip göstermemeyi düşünüyorum ama sadece şöyle diyorum: Özür dilerim!

Can sıkıntısı için sana ihtiyacım yok, diyor Bettina, hoşça kal! Görüşmek üzere!

Bettina'nın peşinden şöyle seslenesim geliyor: İşte bunu yapamazsın, sevgili Bettina, can sıkıntısı büyük bir sanattır!

Bettina dişi bir zafer jestiyle beni orada bırakıyor ve yaya kalabalığı içinde kayboluyor.

Üç gün sonra Judith'i havaalanına götürüyorum. Kontuarlarda yazlık kıyafetler içinde uzun kuyruklar oluşturmuş tatilcileri görünce irkiliyorum. İnsanlar birer karikatüre dönüşmüş olduklarını bilseler acaba kendilerini başka türlü mü gösterirlerdi diye soruyorum gene kendime. Belki de asıl eğlenceleri, alenen tanınabilen kitlesel bir karikatüre dönüşmüş

olmak mı? Judith cesurca, uzun kuyruklardan birinin sonuna katılıyor; ona yolcu alanına kadar eşlik edeceğim. Merhametim başkalarına mı, yoksa kendime mi, tam bilmiyorum. Başkalarına duyulan merhameti, insanın kendine duyduğu merhametten açık seçik ayırmak mümkün değil. Bu merhametler (böyle denebilir mi?) çözülemez bir biçimde birbirine dolanmıştır. Kesin olan tek bir şey var: İnsan aynı zamanda kendine merhamet duymadan başkalarına acıyamaz. Ama merhamet neden bu kadar ayrımcılığa uğruyor? Onsuz edemeyeceğimiz bir sosyal duyumsamadan başka bir şey değil ki. Şu saniyelerde içimde bir basınç dalgası yükseliyor ve belden yukarımı kaplıyor. Bir anlığına, göğüs kafesimin sertleşip daraldığını hissediyorum. Kalp krizi böyle mi başlar? Buradaki duvarlar o kadar düz ki bir yere tutunmam bile mümkün değil. Basınç dalgası kayboluyor ama geride, kimseyle konuşamayacağım, yarım dakikalık bir basınç sancısı kalıyor. Yaşlanmanın bedeli: Gizlilik. Güvenlik kontrollerinden hemen önce Judith beni kucaklayıp öpüyor. Öpüşürken kesin merhamet duyuyorum kendime karşı. Öpüşmenin çekiciliğinin artık azaldığını itiraf etmek istemiyorum kendime. Yaşantılarım beni sessiz sedasız terk ediyor. Judith öpüşürken heyecanımın pek sahici olmadığını fark etmiyor (veya umurunda değil). Yine de biraz sersemleyip duygulanıyorum. Duygulanmam öpüşmenin yaşlı işi olmasından mı kaynaklanıyor, yoksa geçirmiş veya geçirmekte olduğum şeyin kalp krizi olmadığının sevincinden mi? Judith bariyerin ötesinde kayboluyor; bir kadın güvenlik görevlisi üstünü başını yokluyor. Sanki çok gençmişiz gibi birbirimize el sallıyoruz. Judith sonra iki haftalığına kayboluyor.

Şehre dönerken banliyö treninde, felsefe profesörü veya antropolog olsaydım başkalarına duyulan merhametle insanın kendisine duyduğu merhamet arasındaki garip kardeşlik

üzerine birinci sınıf öğrencilerine verecek olduğum yoğun seminerleri gözümün önüne getiriyorum. Ama ne yazık ki, dar havaalanı koridorlarında kimsenin fark etmediği bedava gözlemler yapan bir kıyamet uzmanıyım sadece. O gece rüyamda ölmüş babamı görüyorum. Telefon çalıyor, açıyorum, hattın öbür ucunda onun gerçek hayatta artık hatırlayamadığım sesini duyuyorum. Hırıltılı sesiyle şöyle diyor: *Yardım et, ben ben arkaya düştüm çabuk gel, çabuk. Neredesin, diye araya giriyorum. Sorma, diyor, gelmen lazım ben olmuyor hemen. Ama neredesin, diye tekrar kesiyorum sözünü. Gelmen lazım ... gel ... hadi! Peki, seni nerede bulurum, diye soruyorum. Hemen kalkamıyorum yalnız hemen.* Rüya bitiveriyor, uyanıyorum, dehşet içinde, terden sırılsıklam, çaresiz. Kadın sorununu muhakkak çözmek zorundasın, diye düşünüyorum muhakkak ... hemen, yoksa sen de ölmüş baban gibi geceleri boş boş telefon edip duracaksın. Tuvalete gidiyor, ölmüş babamı anıyorum tuvalette. Akşamları sık sık mutfak masasında oturur, sinek yakalardı. Sinekleri çoğu zaman hemen gene serbest bırakırdı. Ama bazen sineği kapalı avucunun karanlığında o kadar uzun bir zaman tutardı ki tekrar açtığında hayvan sersemlemiş bir halde masaya düşerdi. Sabah mezarlığa gidip annemle babamın mezarına bakmaya karar veriyorum. Mezarı görmeyeli yıllar oldu. Babam öleli yirmi yıldan fazla olsa da hâlâ utanırım onun adına. Kahvaltı ederken, ölmüş bir babanın etkisinin bu denli uzamış olmasına öfkeleniyorum. Utanç o kadar güçleniyor ki mezarlık ziyaretinden vazgeçmeyi düşünüyorum. Oysa hep, babamın durumunun günün birinde benden daha iyi olmasını dilerdim. Bu olmadı, benim durumum net bir biçimde onunkinden daha iyi. Terk edilmiş, belki yıkık dökük bir mezar bulmayı bekliyorum. Ama sonra şaşırıyorum. Mezar sadece ihmal edilmemiş olmakla kalmıyor,

tam tersine, bakımlı ve taze çiçeklerle süslenmiş. Mezar taşı tertemiz, güneşin altında pırıl pırıl. Bu mezara gizlice bakan biri olmalı. Kim olabileceğine dair en ufak bir fikrim yok. Galiba bilmek de istemiyorum, her ne kadar bu meçhul kişinin yaptığı iş içimi rahatlatmış olsa da. Tam sırtımı dönmek üzereyken mezar taşlarının arasında Morgenthaler'in yüzünü görüyorum. Taranmış, tıraş olmuş ve sırtında bir tek ceket var, beyaz gömlek, kravat. Annesinin ölü mobilyaları için aramayı unutmuştum. Özellikle geniş bir aile mezar taşının arkasına saklanacağım, ama beni gördü bile pür neşeyle bana doğru geliyor.

Hey, n'aber, diyor, sana annemin mezarını göstereyim mi?

Morgenthaler üzerinde çiçekler ve tahta bir haç olan yeni bir tümseği gösteriyor.

Onu arayacağıma söz verdiğimi unutmuş anlaşılan. Birkaç adım arkasından gidiyorum, annesinin mezarı başında duruyor. Burada yatıyor işte, diyor, Elfriede Morgenthaler. Annesinin nasıl öldüğünü anlatırken ceket cebindeki telefonu çalıyor. Cihazı çıkarıp hemen konuşmaya başlıyor. Öbür eliyle iç cebinden bir sigara alıp yakıyor. Morgenthaler'in hallerini itici buluyorum, yanından uzaklaşmak istiyorum, ama beni tutuyor. Telefonda ikinci defa tıntırıtın lafını kullanması hoşuma gidiyor. Çoğu insan sadece, umurumda değil, der. Bazıları, çok da tın diyor. Bir tek Morgenthaler var çok da tıntırıtın diyen.

Dur, diyor, yeni bir haber var!

Duruyorum.

Delling fabrikalarına öfkeliler görevlisi oldum, diyor bir hamlede.

Sen mi, diye soruyorum.

Evet ben, diyor.

Vay, diyorum, tebrik ederim.

Seksen aday arasından beni seçtiler!

Vuu, diyorum hayranlık göstererek.

Bir zamanlar sosyal çalışmanlık okumuştum, diyor, sanırım etkili oldu.

Bak sen, diyorum.

Ressamlığı tamamen bırakıp bırakmadığını soracak oluyorum ama adamı utandırmak istemem. Bundan böyle, Delling-Werke'nin hoşnutsuz elemanlarıyla uğraşacakmış, ta ki çalışanlar hoşnutsuzluklarının yersiz olduğunu anlayana kadar. Beraber mezarlığın çıkışına doğru yürüyoruz.

Benden öncekinin başarısı, öfkeli bir kapı görevlisinin doğuda, çevre korunmasıyla ilgilenmesini sağlamak olmuş. Adam şimdi orada su samurlarının temiz nehirlerde yaşaması için mücadele ediyor!

Harika, diyorum.

Öfkelenen insanlara yeni ve anlamlı görevler verilmeli, diyor Morgenthaler.

Aynen.

Ayrıca, iki hafta sonra büyük bir eğlence düzenliyorum.

Öfkeliler görevlisi olduğun için mi?

Bunu kutlamak lazım, diyor Morgenthaler, davetlisin.

Teşekkür ederim, diyorum; kimler geliyor partine?

Şirketten birkaç kişi; hani eski öfkelilerden olup yıllardır haddini aşmamış birileri denebilir, ayrıca eski tanıdıklar da. Hatta eski karını da davet ettim.

Gelecek mi?

Elbette! Ayrıca, tekrar evleniyormuş, biliyor muydun?

Herhalde onun için en iyisi bu olur, diyorum.

Mezarlıktan çıkıyoruz. Morgenthaler heyecanla yeni görevlerinden bahsediyor. Ritterstrasse ile Ludwig-Erhard-Allee kavşağına yakın bir yerde ayrılıyoruz. Saat on bir buçuk, karnım aç. Morgenthaler'in partisine gidip gitmeyeceğimi

bilmiyorum. Bir yerde toplanan insanlar, küçük bir grup da olsa, artık bana göre değil. Bir balıkçının vitrininde duruyorum. Soldaki balık satıcısı kadın sağdaki balık satıcısı kadının yanına gidip ensesine masaj yapmaya başlıyor. Dışarıdan bir adamın kendilerini seyretmesini eğlenceli buluyorlar. Bu süre boyunca dükkân boş kalıyor. Eğer yanılmıyorsam (ki yanılacağım), üç seçeneğim var: 1. Sandra'ya karşı gitgide huysuzlaşan, inatçı bireyselliği nedeniyle evliliği ve emekliliği tepen yaşlıca bir adam rolünü oynayacağım. 2. Korkağım, emeklilik maaşını da kaçıramayacağıma göre Sandra'yla evleneceğim. Judith'e bu evliliği itiraf edebilirim çünkü evli olup olmamam onun için fark etmiyor. 3. Judith'le evleneceğim ama bunu Sandra'dan saklayacağım ve eski (şu anki) durumları devam ettireceğim. Birine danışmak isterdim ama hayatımda bu sorunumu danışacağım kimse yok. Yanıldım bile. Sandra (veya Judith) günün birinde hayatımda öbür kadının olduğunu öğrenirse dürtüleriyle hareket eden rastgele bir adam gibi görüneceğim gözüne. Öyle biri olarak kalakalmak belki bir ölçüde katlanılır bir şey olur ama biriyle (veya diğeriyle) gizlice evlenmiş olduğum da ortaya çıkarsa adi bir köpek olacağım, kadınları aldatan aşağılığın teki, sabahtan akşama kadar hakareti hak eden biri. Böyle bir adam olmayı kesinlikle istemiyorum. Yani, ikisiyle de evlenemem. Bu ekşimtırak düşüncelerime şimdi bir balıklı sandviç iyi gider. Ama bu arada balık satıcısı iki kadın benimle eğlenmeye başlamış. Arkamı dönüp eve gidiyorum. Birçok işhanının içinden o iğrenç kapalı garaj kokusu yükseliyor. Buralarda sıkça gördüğüm deli bir kadın tramvay rayları boyunca hoplayarak ilerliyor. Üzerinde her zamanki çuvalımsı pantolonla bir çeşit eşofman üstü var, herhalde bir akıl hastanesinin günlük kıyafeti. Sanırım, kadın rayları kaldığı yerin yolunu tekrar bulmak için kullanıyor. Zamanım olsa da kendimi acele ediyormuş

gibi hissediyorum son günlerde. Acelecilik çok gereksiz, üstelik sahteliğiyle sadece günümü değil, bütün hayatımı da doldurduğunu açığa vuruyor. Şık bir şekerci dükkânının önünden geçiyorum. Yüksek fiyatları beni ürkütüyor. İçinde trüflü pralin olan ufak bir selofan poşetin fiyatı küçük bir servete denk. Son zamanlarda çok iyi para kazandım, birkaç poşet trüf alabilirim. Ama hiç iştahım olmadığı gibi satın alma hevesim daha da az. Aksine, hâlâ tam olarak geçmemiş olan son tüketim depresyonum geliyor aklıma. Pikapların ve plakların bir anda ortadan kalkıp, yerlerine CD çalarlarla CD'lerin konmasının üzerinden epey zaman geçti. Sanki alışıp sevdiğim bir şey elimden alınıyormuş gibi gelmişti bana. Üstelik hissetmiştim ki birtakım şeylerin böyle değişmesi, ortadan kaldırılan plaklarla birlikte en iyisi benim de hemen yok olmam için bir çağrı oluyordu. O zamanlar yok olmamış, direnmiştim ve bu arada sanırım biraz tuhaflaşmıştım. Eve girer girmez (ne balık ekmek almışım ne de trüflü pralin), telefon çalıyor. Arayan Sandra.

Bir şey mi oldu, diye soruyorum, çünkü Sandra'nın günün bu erken saatinde araması alışılmış bir durum değil.

Evet şey öyle gibi, diyor Sandra. Kız kardeşim aradı, yarın sabah boşanıyormuş.

Oo, diyorum.

Kocası çocuğun velayetini istiyor, kardeşim de velayetin adama verileceğinden çok korkuyor. Bütün gün ağladı.

Ah, diyorum.

Birkaç günlüğüne yanıma gelemez misin, diye sordu.

Sen de gideceksin, diyorum.

Evet. Akşamüzeri yola çıkacağım, sabah duruşmaya katılabilmek için.

Elbette, diyorum.

Bir hafta izin aldım, diyor Sandra.

Seni istasyona götüreyim mi?

Gerek yok ama hemen uğrarsan hoş olur, o zaman bir saatten fazla vaktimiz var demektir. Ayrıca sana anahtarları da vermek istiyorum, çiçekleri sulamak için falan. Gelebilir misin?

Tabii, diyorum.

Hemen?

On beş dakikaya oradayım.

Bir süre telefonun yanında oturmaya devam ediyorum. Yaz tam anlamıyla gelmiş. Şimdi trüflü pralinlerden almadığım için kendime kızıyorum. Yol için Sandra'ya götürebilirdim. Etrafta, arka avlulara bakan evlerin çoğunda pencereler açık. Neredeyse sürekli yüksek sesli müzik veya boş konuşmalar duyuluyor. Bazıları balkonlarında mangal yapıyor, kızarmış sosis kokularında boğulmak istemeyen, pencerelerini kapatmak zorunda. Yaz aylarında insanlar kışın olduğundan daha çok toplumsallaştırılıyor. Benim dairem o kadar sessiz ki mutfaktaki gaz ocağının o küçücük pilot alevinin kıpırtısını bile duyabiliyorum. Ne kadar da sessiz yaşıyorsun, diyorum kendi kendime, pencereyi kapatıyorum. Bir dakika kadar sonra, yarından itibaren Sandra da gitmiş olduğunda, bir çeşit çatışkı tatiline gireceğimi idrak ediyorum. Ceketimi giyip sessiz evden çıkıyorum.

Sandra beni kombinezonla karşılıyor. Oturma odasındaki küçük masanın üzerinde iki kadeh, bir şişe şarap, biraz zeytin ve küp küp kesilmiş biraz peynir var. İçten içe, Sandra'nın tüm resimlerini ortadan kaldırmış olduğuna seviniyorum. Sandra kız kardeşinin korkunç evliliğinden ve çocuğunu kaybetme korkusundan bahsediyor. Şarap içiyoruz, onu dinliyorum ve koltukta açık duran bavuluna bakıyorum. Sandra bana evinin yedek anahtarlarını veriyor ve çiçekleri iki günde

bir, en iyisi akşamları sulamam gerektiğini söylüyor. Evlilik teklifine daha cevap vermediğim için biraz kırgın mı, diye düşünüyorum. Sandra yeni duş almış, bedeni kuşkonmaz ve pırasa kokuyor. Kadehimi bir kere daha doldurup öpüyor beni. Öpüşürken, benimle evlenmesine izin vermeli miyim, diye düşünüyorum. Neden azıcık minnettar değilim ki? Ne bir savaş yaşadım ne aç kaldım ne şiddetle tanıştım. Değerli bulduğum bir mesleğim var, iki kadın seviyorum ve bunlardan biri şimdi bariz bir biçimde etrafımda fır dönüyor; ama ben neden, neredeyse sürekli, içimdeki aşırı duyarlığın yarattığı histerilerden çekiyorum; yani kendimi neden, gerçek bir zaruret olmasa da neredeyse sürekli olarak kötü durumda hissediyorum? Bende eksik olan aslında sadece evet, nedir o? Sandra tek bir hareketiyle kombinezonunu başının üstünden çıkarıp slipini bavula doğru atıyor. Benim hazır olmamı bekliyor sevecenlikle. Artık her halim daha düşünceli, daha teferruatlı, daha yavaş; demek ki yaşlanıyorum. Sandra bacaklarını ayırıp kapının içindeki şarap kasalarına çıkıyor. Benim hazır olmam biraz zaman alıyor, Sandra şarap kasalarından inip bana oral seks yapıyor. Sonra tekrar kasalara çıkıp içine kolay girebilmem için poposunu hafifçe kaldırıyor. Judith'i düşünüyorum. Judith bu kadının seyahat öncesi çabuk bir birleşmenin başarılı olması için bu kadar çaba göstermesini ne anlar ne de hoşgörür. Düzüşmemiz sırasında Sandra o kadar zevk alıyor ki arada ağlıyor bile. Sanırım, gelecek bir felakete ağlıyor, bilinçaltı yakında terk edileceğinden emin. Üç dakika sonra güçten düşmüş bir halde, sallanarak kasalardan iniyor ve hıçkırıklar içinde bana sarılıyor. Tanrım, nasıl da üzüyor bu beni, diyor ve çıplak haliyle yatağa uzanıyor.

Üzen ne, diye soruyorum.

Birkaç gün senden ayrı kalacak olmam, diyor Sandra.

Haa, diyorum.

Doktora gitmeye söz veriyor musun?

Neden?

Varislerin için, diyor Sandra.

Aman, diyorum.

Aman yok, diyor Sandra, ben kız kardeşimdeyken senin de doktora gitmeni istiyorum; söz verir misin?

Pekâlâ, diyorum.

Sandra'nın kadehini yatağa getiriyorum ve mendile uzanıp bacaklarının arasındaki meniyi sileceği mahrem anları beklemeye koyuluyorum. Bacak bacak üzerine atmış, sırtüstü yatıyor. Çocuk gibi ayak parmaklarını oynatıyor ve bunu yaparken kendi bedenini izliyor. Özellikle, beyaz omuzlarının üzerinde, sevişmekten kıpkırmızı olup parlayan kulaklarından etkileniyorum. İşte o an geldi: Sandra bir mendille bacaklarının arasına uzanıyor ve sonra esrarengiz bir somurtkanlıkla meniye bakıyor. Senelerdir bu ani aşk somurtkanlığının nereden geldiğini bilmek isterim ama sormaya cesaret edemem. Sandra Judith'ten birkaç yaş genç olsa da cildi Judith'in cildinden daha gevrek ve daha mayalı gibi. Son yıllarda Sandra biraz dolgunlaştı, Judith ise daha zayıfladı ve adalelendi. Sandra'nın göğüsleri, fazla geniş bir maskenin göz kısımları gibi dışarı doğru bakıyor. Sandra'nın bu enine boyuna bedenselliğini uzun zamandır yadırgamaz oldum. Sandra yanda duran şarap kadehini almak için dönüp uzanıyor. Bedeninin gerilmesiyle karnında üst üste birkaç kıvrım oluşuyor. Eğer kıvrımlardan öndekinde bir göğüs ucu görünür olmasaydı, bu göğsün eğrilemesine uzanan bir kadına ait olduğunu fark edemezdim. Bu görüntüyü itici bulmuyorum. Erotik çekicilik bu bedene yaklaşmak istememde gitgide önemsizleşiyor. Sebep ne öyleyse? Üzerimde sadece atlet ve don ile Sandra'nın önünden geçiyorum. Spermlerime baktığı aynı somurtkanlıkla şimdi arkadan varislerime baktığını

hissedebiliyorum. Sandra da anlaşılan benim görüntümü yadırgamıyor.

Giyiniyoruz, fazla oyalandık. Sandra telefonla taksi çağırıyor. Sadece balkondaki çiçekleri mi yoksa içerideki çiçekleri de mi sulayacağımı soruyorum. Bütün çiçekleri, diyor Sandra. Merdivenlerde bana gitmem gereken doktorun numarasının yazılı olduğu bir pusula veriyor. Üç dakika sonra taksi yanaşıyor. Sandra aceleyle biniyor. Ben yol kenarında durup ardından el sallıyorum.

El sallarken içimde bir korku yükseliyor: Düzen isteğimin (*bir* kadın, *bir* aşk, *bir* ev, *bir* netlik) hem şu anki hem de gelecekteki düzenimi yıkacağı korkusu. Bazı günler bu acıyı daha belirgin hissediyorum; anlaşılan bugün, o günlerden biri. Birçok pejmürde, tükenmiş insan geçiyor yanımdan. Orta yaşlarda, hafif sarhoş bir adam bana doğru geliyor. Selam, n'aber, diye seslenip elini uzatıyor. Adamı hatırlamıyorum, tanımıyorum onu. Von Steffan, diyor adam, Steffan'ı sen de mi unuttun? Steffan diye birini tanımıyorum, mahcubum. Adam beni orada bırakıp sokağın karşısına geçiyor, belki yürüyüşü bana bir şey hatırlatır diye ardından bakıyorum. Sonra başka bir yabancıya yaklaştığını, konuşup elini uzattığını görüyorum. Yeni yabancı da omuz silkiyor, onun da bir şey bildiği yok. Hay Allah, deli olan o, ben değilim, diye düşünüyorum biraz uygunsuz bir rahatlamışlıkla. Morgenthal'in partisinden korkuyorum biraz. Yine çok fazla konuşacağım, üstelik canla başla. Hemen bir saat sonra da kendimi sahiciliğini hepten kaybetmiş biri gibi hissedeceğim. Sık sık bir yerlerde okuyorum, işitiyorum: Bugünkü insanların çoklu bir benliği var ve bu sebeple, bugün dünkünden ve önceki günden farklı bir benliğe sahip olmamız gayet normal bir şey. Bu durumda, sahiciliğimin olmayışı konusunda endişelenmem gerekmiyor. Sorun şu ki çok benliğimin olmasını

bilakis hiç istemiyorum. Dün tam kim idiysem bugün de o olduğumda ve öbür gün gene o olacağımda ısrar ediyorum. Hatta bazen kendime karşı olabildiğince bütüncül ve çelişkisiz görünmek için büyük çaba harcıyorum. Ama bir partide uzunca bir zaman geçirmişsem zaman ilkelerimi unutup benim olmayan düşünceleri savunuyor ve hayatımın tali yönlerini mahcup düşecek hallere varasıya vurguluyorum. En kişisel, yani en bütüncül olduğum zamanlar, şimdi olduğu gibi, bir sokak boyunca yürüyüp sadece kendime karşı açık seçik olmak istediğim zamanlar. Ne yazık ki, bu mutluluk verici yalnızlıklarda pek nadiren bulunuyorum. Şu sıra içimi kaplayan çelişkisizlik de hemen yine şu saniyelerde sona eriyor, çünkü karşıma bir kahve büfesiyle yüncü dükkânının arasından tiksinti uzmanı Dr. Blaul çıkıyor, bana selam veriyor. Dr. Blaul'un keyfi yerinde, belki nihayet, tiksinti tatili fikrini benimsetebildiği bir işletme bulmuştur.

Ayakta kahve içilen büfeyi göstererek, birlikte bir fincan kahve içmeyi teklif ediyor. Kararsızım ama dükkânın vitrininde fön makinelerinde kampanya olduğunu görüyorum. Birkaç gün önceki fön makinesi alma işinde başarısızlığa uğramıştım çünkü tam o sırada Bettina'yı görmüştüm ve aramızda sıkıcı bir sahne yaşanmıştı. Başımı sallayıp Dr. Blaul'la kahveci dükkânına giriyorum. Fincanlarımızı alıp masalardan birine geçiyoruz. Tiksinti uzmanı fincanlarımızın iştah kapayıcı haline dikkat çekiyor. Kullanıla kullanıla çentikleri, çatlakları olmuş. İki fincanın da iç kısımlarında, kafenin zaten net bir biçimde göz önünde duran pasaklılığını ayrıntıda da göz önüne seren gri lekeler var. Dr. Blaul fincanları işaret ederek benim de azıcık tiksinti duyup duymadığımı soruyor.

Ah, diyorum, aslında pek iğrenmiyorum.

Haa, diyor Dr. Blaul, çoğu modern insan gibi siz de tiksintiye karşı dirençlisiniz.

Ben olsam o kadar ileriye gitmem, diyorum ve eklemek istiyorum: Benim kendi tiksintim bana yeter ama cümlemin ikinci yarısını bastırıyorum.

Çünkü fön makinelerini görmek Bettina'yla karşılaşmamı hatırlatıyor. Yirmi beş yıldan biraz uzun bir süre önce, evliliğimizin başında, birbirimize olan aşkımızın gün olup da zedelenebileceğini veya tamamen bitebileceğini hayal bile edemezdim. Aşk oyunumuzun bir parçası, Bettina'nın yatıp bacaklarını açması, benim de ağzımla onun organına eğilmem oluyordu. İçimdeki duygu, çoktan boşalmış bir çikolatalı muhallebi veya dondurma kâsesini, azalmayan bir istekle bir daha, bir daha boşaltan bir çocuğun duygusuydu (bu imge o zamanlar sık sık aklıma gelirdi). Bir gün o noktaya geldik. Cinsel hayatımız beni tiksindirir oldu. Şöyle ki, Bettina'nın cinsel organı titreye titreye orgazma yaklaşırken gittikçe daha çok sıvı salgılıyordu; öyle ki sonunda benim arzum tersine dönüşüyordu, derken bu gittikçe sıklaşarak Bettina daha orgazma ulaşmadan olmaya başladı. Hislerimdeki bu şaşırtıcı dönüşün beni ne kadar korkutup kafamı karıştırdığını ifade edemem. Elimden gelen bir şey yoktu artık, mahremiyetimizin bu kısmından gittikçe daha fazla vazgeçer oldum. Dr. Blaul şimdi tiksinti duygusunun iç dünyada uyuşturulmasından bahsediyor ama ben derim ki, bunu ne o zamanlar ne de daha sonra başarabildim. Bettina'nın anlamaz bakışlarla yüzüme bakması gittikçe sıklaşıyordu, benden bir açıklama bekliyordu, bense veremiyordum. Senin sıvı hacmin beni aşıyor gibi bir şeyler diyemezdim ki. Hazzın orta yerindeki o bir anlık kirlenmişlik duygusu sonsuza kadar, bir daha kovulmamacasına yerleşmişti. Üstüme çullanışıyla tiksinti, yaşadığım zevki gözlerimin önünde parça parça ediyor, ağzımı kilitliyor ve eski gayretimi geçmiş bir arzunun bir anısına dönüştürüyordu. Bugün bile, şanssızlı-

ğımızın benzeri görülmemiş bu gizliliği aklıma geldikçe ürperiyorum, beni o zaman olduğu gibi bugün de geçici olarak dilsiz kılan utancın trajedisine teslim oluyorum.

Kibar bir insansınız, diyor Dr. Blaul, ayakta durulan ufak bir kafenin tiksinçliğine karışmak istemiyorsunuz.

Hayır, hayır, diyorum, ben sadece, çoğu modern insanın tiksintiye karşı dirençli olduklarına dair teziniz hakkında düşünüyordum.

Dr. Blaul gülüyor. Bu tez sadece bilindik, minimal, günlük tiksinti için geçerli, diyor.

Haa, diyorum.

Küçük tiksintiyle yaşıyoruz, diyor, büyüğünü idrak edemiyoruz.

Küçük bir günlük tiksinti oluşumu içinde fincanlarımızı boşaltıp tezgâha götürüyoruz. Kapıda, oradan yeni bir fön makinesi almak istediğimi hatırlıyorum. Dr. Blaul'la vedalaşıp gene kafeye dönüyorum. Satıcı kadın aleti paketliyor, parasını ödeyip çıkıyorum. Elimdeki paket utanca dair hatıralarımı aşıp tekrar hayatın içine karışmama yardımcı oluyor.

8

Bir salı sabahı, Sandra'nın bana adresini verdiği hekimin bekleme salonunda oturmaktayım. Hekime şunu söylemek isterdim: Varislerimde sorun yok, ben sadece, bir kadın beni bir kereliğine doktora gitmeye zorladığı için buradayım. Nereye bakacağımı bilemiyorum. Soldaki duvarda, inmenin ilk belirtileri üzerine bir afiş, sağdaki duvarda toplardamar hastalıkları üzerine bir afiş, tam gözlerimin önünde de en sık görülen cilt hastalıkları üzerine resimli bir pano asılı. Yanımda asılı keten perdede ufak, yuvarlak bir delik bulduğum için şükrediyorum. Heyecanlı bir hasta perdeyi kurşun kalemle delmişe benziyor. Ben de heyecanlı olduğumdan sol elimin serçe parmağını sokup deliği biraz daha genişletiyorum. Bütün uyarı tablolarını göz ardı etmeyi başarıyorum. Kendi ölümümü nasılsa anlamayacağım, o halde belirtilerini anlamak zorunda da değilim. Bu, bekleme odasının ortasından yükselen kocaman bir kaya gibi harika bir savunma düşüncesi. Odadaki diğer insanlara bakmak için en ufak bir istek duymuyorum. Her iki kadınımı da özlüyorum. Bir süre Sandra ve Judith'e iki kadınım diye seslenmemin uygun olup olmadığını düşünüyorum. Bir bekleme odasında, diyorum, böyle bir özetleme yapmama izin vardır. Bu beni bekleme odasının fakir görüntüsünde zengin kılıyor.

Bekleme odasının sağ üst köşesindeki küçük bir hoparlörden adım duyuluyor. Lütfen dört numaralı muayene odasına girin, diyor bir kadın sesi. Muayenehanenin büyüklüğü ürkütüyor beni. Dört numaralı odada bir plastik sandalyede otururken eklem hastalıklarıyla ilgili bir uyarı levhasına

bakıyorum kaçınılmaz bir biçimde. Kısa bir süre sonra genç doktor odaya girip soruyor: Size nasıl yardımcı olabilirim?

Son zamanlarda bacaklarımda tekrar tekrar kramplar ve ağrılar oluyor, diyorum.

Bakabilir miyim, diyor doktor ve önüme geçiyor.

Ayağa kalkıyor, kemerimi çıkarıp pantolonumu yere bırakıyorum.

Oo, diyor doktor, ırsi mi bu sizde?

Sanırım, diyorum, babamın da varisleri vardı, hatta annemde de baldır ülseri vardı.

Eğer bir şey yapmazsanız sizde de olur, diyor doktor; şimdilik size bir çift varis çorabı yazacağım, her gün giymeniz gerekiyor.

Geceleri de mi?

Geceleri giymezsiniz, diyor doktor; en iyisi bir hafta hastaneye yatıp varislerinizi aldırmanız olacak.

Hay Allah, diye inliyorum.

Doktor kanın toplardamarlardan akmak isteyip de damar kapakçıkları kapalı olduğu için akamamasının nasıl bir şey olduğunu anlatıyor. Toplardamar kapakçığı sözcüğü canımı o kadar sıkıyor ki doktoru dinlemiyorum artık. Pencereden dışarı bakıyor ve karşı binanın balkonunda bir kadının ıslak birkaç yatak çarşafını asışını seyrediyorum, herhalde sıcağa karşı. Doktor önümde çömeliyor ve dizlerimle topuklarım arasındaki mesafeyi, sonra da baldırlarımın çapını ölçüyor. Ölçülerimi bir reçeteye yazıp, Size bir büyük paket magnezyum hapı yazıyorum. Lütfen sabah akşam bir tane alın, diyor.

Pantolonumu çekip teşekkür ediyorum.

Ayrıca bir haftalığına hastaneye yatmayı da düşünün, sorununuz için en temiz çözüm bu olur, diyor doktor kapıya geldiğimizde.

Evet, diyorum aceleyle; peki bu varis çoraplarını nereden alabilirim?

Her ortopedi mağazasında bulabilirsiniz.

Bir dakika sonra sokaktayım ve birkaç kez derin nefes alıyorum. Bir sürü Loto-Toto bayisi, kasap, manav, kuaför salonu ve fırın görüyorum, ama ortopedi dükkânı yok. Kuaför salonları son yıllarda artıyor. Son zamanlarda perdesiz, büyük vitrinleri de oluyor. Millet, kuaförlerin başka insanların saçlarını karıştırmasını ilginç buluyormuş. Sıcaktan kulaklarda hafif bir tıkanma oluyor, sanki hava sıvılaşmış gibi. Oldukça yaşlı, büyük ölçüde katılaşmış bir çiftin büyük zorluklarla bir arabadan dışarıya emekleyişini seyretmek beni biraz sakinleştiriyor. Adam bastonunu dışarı uzatarak sokakla bir bağlantı yakalamaya çalışıyor. Kadın iki eliyle kaportaya tutunuyor ve inleyerek kendisini dışarıya atıyor. Adam ayakta ama bastonu yere düşüyor. Kadın arabanın üzerinden seslenerek bastonu yerden alacağını söylüyor. Doktorun bana hastanede yatmamı tavsiye ettiğini Sandra'dan saklamak zorunda kalacağım. Bir süredir, Sandra'nın evlenme teklifini ne zamana kadar düşünebileceğim konusunda bana bir tarih verip vermediğini düşünüyorum. Yoksa teklif sonsuza kadar geçerli mi? Bir anda, Sandra ve Judith'le çocukken tanışmış olmayı diliyorum. Bu dileğin *her iki* kadına karşı hissettiğim o büyük sevecenlikle ilgili olduğu kanısındayım. Her şeyin gücümü aştığı havasına girdikçe korku yükseliyor içimde. Yaşadığım çatışkının kargaşasına daha iyi dayanabilmek için bir süre olduğum yerde duruyorum. Kendi kendime şu cümleyi mırıldanıyorum: Buraya bakın, artık kimsenin yardım edemeyeceği bir adam belki böyle görünüyordur. Kendi bölünmüşlüğüm içinde yaklaşık iki dakika öylece duruyorum. Kendi sorunumla kendime bile böbürlenmeye çalışıyorum. Gerçekte, talihsizliğin hortlamış hali rolüne girip kendime

karşı hava atmaktan çoktandır hoşnutsuzum ama bu hoşnutsuzluğun bana faydası yok. Somut olarak bakıldığında, hayatımda insanların çoğundan ne daha fazla mutsuzluk ne de daha fazla mutluluk yaşadım, yaşıyorum. Gençliğimden itibaren gene de neden bu kadar trajik hisseden biri olduğumu anlayamıyorum. Bu sonlandırılamaz mutsuz adam kendini beğenmişliği nasıl da sinirlerime dokunuyor! Şu anda Bay Bausback, posta düşmanı, gazete bayisinden çıkıp bana selam veriyor. Bugün her zamankinden daha bir şişmiş görünüyor gözüme, gene kötü kokuyor ama heyecanlı. Bir şey keşfetmiş, bana bunu hızlı cümlelerle anlatmaya başlıyor.

Postacımı üstü açık posta arabasıyla yürürken yakaladım, yağmur yağdığı halde!

Yok canım, diyorum.

Evet, kendi gözlerimle gördüm. Derken, mektup kutumda yağmurdan hamur gibi olmuş bir mektup buldum, *neredeyse* okuyamıyordum!

Önemli bir mektup muydu?

Çok şükür ki değildi! Ama posta idaresi kendisine emanet edilen postalar konusunda bu kadar ihmalkâr davranamaz!

Bausback'a hak veriyorum, o da seviniyor.

Peki ya şimdi, diye soruyorum.

Şimdi bir fotoğraf makinesi alacağım.

Yağmurda dolaşan postacının resmini mi çekeceksiniz?

Aynen, diyor Bausback; resim, kanıttır! Bununla posta idaresine karşı kanıtlanmış ihmalkârlıktan ötürü dava açabileceğim!

Sessizce inliyorum.

İyi bir fotoğraf mağazası biliyor musunuz?

Bilmediğim için başımı sallıyorum. Ben de bir bir ortopedi mağazası arıyorum.

Aa, diye sesleniyor Bausback, zamanı geldi demek!

Kısaca gülüyorum ama bu sözüyle ne demek istediğini sormuyorum.

Şu caddeden yürümeye devam edin, aşağı yukarı iki yüz metre sonra sol tarafta Wagner yaşlılar mağazasını göreceksiniz, ben bir kere kasık bağı almıştım!

Ayrılıyoruz, ben Bausback'ın gösterdiği yönde yürüyorum. Burası şehir merkezinden dışarıya doğru yönelen bir cadde. Şehir merkezinin yavaş yavaş kırsal bir ortama dönüştüğünü görmek hoşuma gidiyor. Evler küçülüyor ve köy evlerine benzemeye başlıyor; birçoğu artık olsa olsa iki katlı, bazılarının avlu girişleri veya sokak kapısıyla cadde arasında küçük bahçeleri var. Orada burada hâlâ, "Serin Sürahi", "Şehir Sınırı" veya "Güçlü Adam" gibi isimleri olan eski birahaneler görünüyor ki böyle isimleri merkezde artık hiçbir mekân kullanmaya cesaret edemez. Bir dört yol ağzında Wagner Medikal Hizmetleri'ni görüyorum. Vitrinde engelli sandalyeleri, sürgüler, güvenli klozetler ve emzirme sutyenleri sergilenmiş. Kapıyı açtığımda tiz bir çıngırak sesi duyuluyor. Elli-elli beş yaşlarında bir adam görünüyor, ona reçeteyi uzatıyorum. Adam duvar dolabından çeşitli kutular çıkarıp önümdeki tezgâha yığıyor. Böyle birçok çorabı bir arada görünce aklıma annemle yaşadığım bir olay geliyor. İyice kar altında kalmış bir parktaydık, görünürde bizden başka kimsecikler yoktu. Bir anda bir adam hızlı hızlı anneme doğru yürüdü. Sol eliyle anneme sıkıca sarıldı, sağ elini eteğinin altına soktu. Dokuz yaşındaydım ve hiçbir şey anlamıyordum. Çık git, diye bağırdı annem bana. Gitmeyip adamın anneme ne yaptığına baktım. Adam iki dakika kadar, eliyle annemin eteğinin altında uğraştı durdu. Sonra etrafına bakındı ve geldiği gibi, hızla ortadan kayboldu. Annem elimi tuttu ve doğruca eve gittik. Akşam yemeğinde annem babama, uzun yün donunun kendisini kurtardığını anlattı. Herif

bana sahip olmak istiyordu, dedi ama yün çamaşırdan cesareti kırıldı! Wagner yaşlılar mağazasındaki varis çorapları ya siyah, ya kahverengi ya da iğrenç ten rengi. Ten rengi olanları alıyorum, bu sayede bir kere bile giymeyeceğime eminim. Adam çorapları paketliyor; ufak bir tabelanın üzerinde şu yazıyı görüyorum: Baston kiralanır. Dışarıya çıktığımda, bir gün hastalanıp bakıma muhtaç olursam ne olacak diye düşünüyorum. Sandra'yla evli olmam durumunda kendimi Judith'e baktıramam, tersi de olamaz. Hasta olmayacak ve evlenmeyeceksin, diyorum kendi kendime, ciddiyim.

Saat bire geliyor, yoruluyorum, acıkıyorum ve gitgide hassaslaşıyorum. Ufak ve sade bir lokantanın girişinde bir kampanya tabelası görüyorum: Çorba & Ekmek 2 euro. Sunum hoşuma gidiyor. Bu kampanya yeni bir fakirliğin üzerimize üzerimize gelmekte olduğu, bunun da sonra bizi yeni bir faşizmin içine iteceği görüşümü destekler nitelikte. Lokantanın içinde geniş masalar ve eski sandalyeler görüyorum. Barın yakınında oturan, lokantanın tek müşterileri olan yaşlıca bir işçi karı-kocaya, başımla selam veriyorum. Karşımda bir kadın beliriyor. Çorba, ekmek ve bir bardak su söylüyorum. İşçi karı koca bu sırada adamın gözlüğünün çirkin olup olmadığını tartışıyor. Kadın, adamın ona yeni bir gözlük almasını istiyor, adam istemiyor. Neden ki, diye soruyor yine, bu gözlüğü on beş yıldır takıyorum, derken bir anda çirkin olduğu geliyor aklına. Sanırım, kadın aslında adamın çirkinleştiğini söylemek istiyor, gözlüğün değil. Hatta adamın çirkinliğinin yıllar içinde gözlüğe geçmiş olması da mümkün.

Biri kız biri erkek iki çocuk mutfaktan çıkıyor, lokantada geziniyor ve bana bakıyorlar. Oğlan aşağı yukarı dokuz yaşında, kız belki altı. Oğlan masama oturuyor, kız ortada durup bakıyor. Oğlan cebinden bir tarak çıkarıp saçlarımı taramaya başlıyor. Ses çıkarmıyor, neredeyse hiç kımıldamıyorum.

Çocuk saçımı önce sola sonra sağa taramaktan keyif alıyor. Arada bir saçı öne alıyor ve rastgele bir yerlerinden ayırıyor. Kız mesafeyi koruyup alçak sesle kıkırdıyor. Bir süre gelen olmuyor, sonra kadın, belki çocukların annesi, çorba kâsesiyle mutfaktan çıkıyor. Çocuk beni bırakıyor ama yakınımda kalıyor. Kadın kâseyi önüme koyuyor, tekrar mutfağa girip bir bardak suyla iki dilim siyah ekmek getiriyor. Çorbanın tadı mükemmel. İçinde şerit şerit doğranmış krep olan bir sebze çorbası. Şerit şerit krep lafı da hoşuma gidiyor, içimden tekrarlıyor ve biraz daha uzatıyorum: Şerit şerit krep kenarı. Çünkü krepin özellikle kenarı çıtır çıtır olur; krep şerit şerit kesilip çorbaya atıldığında bile kenarı bu halini korur. Zaten insan sadece, kafasında güzel kelimeler döndürebildiği zaman yemek yemeli. Çocukların çorbamı bitirmemi beklediğini hissediyorum. Oğlanın saçımı taramaya devam etmesini ben de heyecanla bekliyorum. Küçük çocuk parmaklarının dokunuşları benim de çocukken babama berberlik yaptığım günleri hatırlatıyor. O da bana izin verirdi, tıpkı şimdi benim bu çocuğa izin verdiğim gibi. Geçenlerde mezarlıkta babamı inkâr ettim. Kendi kendime, sanki ona dair sadece olumsuz anılarım varmış gibi yaptım. İşte bu da benim gülünç, mutsuz, kendini beğenmiş ve alabildiğine otomatik olarak beliren trajik duyumlayışıma bir başka örnek. Şimdi üzülüyorum buna. Neyse ki burada ve şimdi, hatırlayışımı düzeltiyorum. Bu iyiye işaret. Kâse bitti bile. Arkama yaslanıp siyah ekmeğimi kemiriyorum. Oğlan yeniden bana yaklaşıyor. Kız cesaret edemiyor, tezgâhın yakınında durmayı tercih ediyor ve elini ağzına tutarak kıkırdıyor. Çocuk şimdi gayretle, saçımın bir yarısını sola, öbürünü sağa tarıyor. Kız gülmesini tutamayınca mutfağa koşuyor. Zaman zaman babamın karşısına geçtiğimi ve onun görünüşü karşısında aynen böyle güleceğim geldiğini hatırlıyorum. Babamın o zamanki yüce

gönüllülüğü duygulandırıyor şimdi beni. Kız elinde güzel bir topla mutfaktan çıkıp dışarıya koşuyor. Oğlan da bir anda beni bırakıp dışarı fırlıyor. Şu anda çocuk hayatını kıskanıyorum. Sadece çocukların bir şeyi böyle yarıda kesmesine izin vardır. İki el hareketiyle saçımı düzeltiyorum. Çocukken topumu sokağa çıkarmak istemediğimi hatırlıyorum. Oynayınca görünüşünün çok çabuk bozulacağından korkardım. Topu evin içinde elimde tutmak yeterdi bana. Topu tutarken yaşadığım duygu, mutluluktu. Bir süre için topu yatağıma da alırdım. Top sakin sakin yastığımın yanında dururken gene safi mutluluk yayılırdı etrafa. Kadın salona girip boş kâseyle bardağı kaldırıyor. Hesabı ödeyip tuvalete gidiyorum. İdrarım yine köpüklü. Salonu biraz huzursuz bir halde geçip eve gidiyorum.

Postalarımın arasında Sandra'dan bir kartpostal var. Sevgilim, diyor, umarım bensiz idare edebiliyorsundur. Ben şimdi geldim, kız kardeşimin sinirleri çok bozuk. Onu yatıştırıyorum çünkü bence çocuk için endişe etmesine gerek yok. Çiçeklerimi sular mısın? Selamlar, öpücükler, Sandran. Postaları çalışma odama bırakıyorum. Merakımdan varis çoraplarını deniyorum. Bu kadar sıkı ve dar bir çorabı gerçekten giymem gerektiğine, giyebileceğime, giymek zorunda kalacağıma inancım yok. Çoraplarla birkaç dakika evin içinde dolanıyor, sonra çıkarıp bacaklarımda bıraktıkları izlere bakıyorum. Judith neden bana kartpostal yollamıyor? Judith neden hiç kartpostal yollamaz? Postaların arasında Alman Kıyamet Araştırmaları Derneği'nden de bir mektup var. Sıradaki almanak için benden makale istiyorlar. Daha önce başka yerde yayımlanmış bir yazı da olabilirmiş. Son redaksiyon için teslim tarihi 31 Ekim. Yanlışlıkla, son redaksiyon kelimesini son ereksiyon diye okuyorum. İki saniye içinde kara bir kuş kafama konuyor ve benim yerime bakıyor dünyaya. Bu yanlış

okuma sonucu aniden içimi bir sefilliktir kaplıyor, her tarafım uyuşuyor. Şimdi gene o yaşlanma sorunu gelsin dürtsün istemiyorum ama son zamanlarda bu bakımdan hiç rahat yok. Oysa çoktandır, benimle ilgili konular benim tarafımdan yaşanmak istemiyormuş gibi bir izlenime sahibim. Benim düşünce tarzım benim sorunlarıma nahoş geliyor. Hatta daha doğrusu, çatışkılarım ruhumu sıkıyor ama bu sıkıntının peşinden gidemem. Aşk tekniği açısından bakınca yüzümle, yani cinsel organımla duvara karşı duruyorum. Seks hayatından geri çekilmeliyim; zaman geçtikçe, nasıl diyeyim, aşk cevherimi durmadan kaybediyorum, daha seçkin bir ifadeyle, libidom azalıyor. *Hem* Sandra'ya *hem* de Judith'e şunu söyleyebilecek cesaretim olmalı: Cinsel hayatımın aktif olan kısmı sanırım yakında sona eriyor, bu yüzden terk edilmeyi rica ediyorum. Bu düşüncedeki korkaklık ne yazık ki tam bana özgü. Çünkü yakından bakıldığında yaşlanmak, bana uyan bir durum. Yaşlanmak sadece isteksizliğin başka bir adı, bense daha çocukken bile isteksizdim. Aslında çocukluğumdan itibaren yaşlanmayı bekledim, bana benzediği için. Bu görüşleri niçin benimsemiyorum? Bunun yerine, üstelik kendim uydurduğum o son ereksiyon lafının bunca eziyetine katlanmam niçin? Oturma odasındaki sehpada ekmek kırıntıları görüyorum. İlk anda irkiliyorum ama sonra hatırlıyorum: Dün gece yarım sandviç ekmeği yemiştim, burada, sehpada, gece bastıran çaresizliğimin orta yerinde. Kesin bir şey varsa o da kendi son ereksiyonumu yaşamak istemiyor oluşum. Yani, *önce* bırakmam gerekiyor. Ama korkuya kapılıp yıllar önce bırakmayı da istemiyorum, olabildiğince geç olmalı bu. Peki, nasıl anlayayım bu zamanın geldiğini? Şu anlaşılıyor şimdiden: Çatışkı haftam geçip gidecek ve kadın sorunumu sadece biraz yanımda gezdirmiş olmakla kalacağım. Sandra'nın kendimi asla tehdit altında hissettirmeyen

o sadeliğini özlüyorum. Sandra'yı arkadan tutmak ve düzüşürken göğüslerinin sallanışını yandan, yukarıdan seyretmek istiyorum. Bunu pornografik anlamda söylemiyorum; anaç, sıcak ve umutsuz bir anlamda söylüyorum. Sallanan göğüsler yurdu ve neşeyi ifade eder. Evimde olduğum için, kimse beni gözleyemediği için memnunum. Yaklaşık on beş dakika sonra, son ereksiyon sözünün korkutucu etkisi azalıyor. Telefona ulaşmayı başarıp Alman Kıyamet Araştırmaları Derneği'ni arıyorum. Mektubunuz için teşekkürler, diyorum sekreter kadına, bir makale vereceğim. Sonra ev yeniden sessizliğe bürünüyor. Pencereye gidip karşıdaki dairelere bakıyorum. Bazı balkonlarda, geceleyin terden ıslanıp kurumaları için dışarı bırakılmış yastıkları görünce içimden hafif bir tiksinti geçiyor. Acaba bir daha o lokantaya gidersem oradaki çocuk yine saçlarıma şekil verir mi, diye düşünüyorum. Çocuk parmaklarının o dile gelmez yumuşaklıktaki dokunuşları bana otuz bir yıl önceki, Bettina'yla çocuğumuzu aldırdığımız korkunç yazı hatırlatıyor. Bettina sıcak banyolara girip koşa koşa parkı dolaşmış ama cenin yerinden kopmamıştı. Bad Kissingen'deki kür hekiminin adresini kimden aldığımızı hatırlamıyorum. Doktor bize sorunu bir gün öğleden önce halledeceğine söz vermiş, karşılığında bin mark istemişti. Bad Kissingen'e gidip orada bir kür oteline yerleştik. Doktor müdahaleyi yaptı ama Bettina cenini düşüremedi. Ardından gelen beş gün boyunca öğleden önceleri jinekolog sandalyesine oturmak zorunda kaldı. Ancak altıncı günün öğleden öncesinde başarılı oldu işlem. İki saat sonra muayenehaneden sallana sallana çıktı Bettina. Ağrılardan yakınıyor ve sokakta inliyordu. On beş dakika sonra o kadar halsiz kaldı ki otelin parkında bir çimenliğe uzandık. Şansımıza çimenlik epey genişti de ağladığımızı kimse duymadı. Eziyetini çektiğim, utanç verici bir düşüncem var: Bana parmaklarıyla dokunan

çocuğun aslında Bettina'yla birlikte ortadan kaldırdığımız o çocuğun meleği olduğunu düşünüyorum. Sık sık olduğu gibi, fazla güçlü duygu akışlarının acısını çekmekteyim. Aslında sadece yorgunum ve bir saat uyumam lazım. Ne yazık ki yorgunluk ve uyku, bende sık sık bir araya gelmeyen iki farklı şey. Evin içinde, kaderini abartarak telaşlara kapılmış bir bakire gibi dört dönüyorum. Derken telefon çalıyor. Sanki telefon denen şeyin varlığını unutmuşçasına irkiliyorum. Arayan, Sandra.

Kız kardeşim boşandı, diye bağırıyor, aile mahkemesi velayet hakkını ona verdi!

Sandra konuşuyor, ben dinliyorum. Tuhaf ki velayetin anneye verildiği haberi beni de yatıştırıyor. Haber içime, sanki bu rahatlama dışında hiçbir şey beklememişim gibi kayıyor.

Çiçeklerimi de unutmadın, değil mi?

Ne demek, diyorum, tek bir menekşeyi bile atlamam ben.

O zaten mümkün değil, diyor Sandra, çünkü benim evde tek bir menekşe bile yok.

Tabii canım, diyorum, çiçek isimlerini hep karıştırdığımı biliyorsun.

Peki tamam, diyor Sandra ve gülüyor; ben daha üç gün kardeşimde kalacağım, belki de dört.

İyi dinlen, diyorum.

Çocuk annesinde kalabileceği için mutlu.

Tanrım, diyorum çaresizce.

Pekâlâ!

Sandra kapatıyor. Ben bir süre daha telefonun yanında kalıp velayetin anneye verilmesinin getirdiği sakinliğin içimde yayılmasını izliyorum. Sandra'nın kız kardeşini tanımıyorum. Ne anneyi ne de çocuğu bir kez bile görmedim. Bir süre sonra, odamda duyduğum böcek vızıldamasına takılıyorum. Uçuş sesinden, uçanın sinek mi, bal arısı mı, yoksa eşek arısı mı

olduğunu ayırt edebilirim. Ses bu sefer, tutsak olduğunu herhalde unutmaksızın, eşyalara konup kalkan bir bal arısından geliyor. Gözlemlerime göre, uçan böcekler arasında bal arıları en zeki, sinekler de en aptal olanlar. Bir sinek, açık bir balkon kapısının önünden yüzlerce defa geçer de oradan kaçabileceğini idrak edemez. Arı ise kapının yakınındaki hafif hava akımlarını fark eder etmez bir şansı olduğunu sezer. Şimdi de böyle. Arı odamdaki eşyalara karşı ilgisini kaybediyor ve yarı açık balkon kapısından uçup özgürlüğüne kavuşuyor.

9

Doğrusu şu ki, Sandra'nın çiçeklerini şimdiye kadar bir kez olsun sulamadım. Herhalde birçoğu kurumuştur bile. En iyisi kuruyanların yerine yenilerini koyayım. Ölmüş çiçeklerden geriye kalanları bir paket etmekten, bir çiçekçi dükkânında paketi açıp, bana bu çiçeklerin tazelerinden verir misiniz demekten başka çare yok. Ya da öyle bir şey işte. Çarşamba öğleden sonra Sandra'nın anahtarlarını yanıma alıp yola koyuluyorum. Bugün sokaktaki insanlar artakalmış çizgi roman kişileri gibi görünüyor. Bir teras kafede kirli tişörtlü, mavi güneş gözlüklü ve yeşil saçlı bir genç kadın oturuyor. Yanındaki kadın, sıcağa rağmen, siyah deri bir kıyafet içinde. Kadın bir şişe sütün yarısını tek dikişte bitirip şişeyi tekrar bir plastik torbaya koyuyor. Kafalarında McDonald's kasketleri, ellerinde bira şişeleri olan birkaç genç sallana sallana vitrinlere sürünücesine yürürken bağırıyor: Cennette bira yoktur, buradan iyisi yoktur. Sağlık dairesi girişinin yanına çelikten yapılma birkaç bank konulmuş. Metalik gri renkleri ve köşeli şekilleri içimde tiksinti uyandırıyor. Sağlık dairesinin çakıllı beton kaplama taşları ve bunlara yaslanmış yarı çıplak adamların görüntüsü bir anda birbirine uyuveriyor. Lindenstrasse'yle Max-Beckmann-Strasse'nin kesiştiği köşede bir adam dikdörtgen biçimli bir çelik konteynerin önünde durmuş, kızarmış piliç satıyor. Adamı geçen hafta da gözlemiştim. Her gün saat 15.00 sularında binek arabasıyla gelip piliç römorkunu yerleştirecek uygun bir yer arıyor. Sonra römorku ayırıp arabasını birkaç sokak öteye park ediyor. Römorkun öndeki iki kanatlı kapağını açtığında, sekiz çevirme

şişine takılmış, hazır durumda yaklaşık seksen adet tam piliç görünüyor. Piliçlerin çoğunu şimdi, akşamüzeri satıyor. Saat 19.00'a kadar sokakları ağır kızartma yağı kokusu kaplamakta ve anlaşılan kimsenin buna karşı çıktığı yok. Adam saat 19.30 gibi konteynerin kapaklarını, ertesi gün yeni yüküyle dönüp gelmek üzere kapatıyor. Kavşağın karşısına geçip Wupperstrasse'ye sapıyorum. Uzaktan Sandra'nın oturduğu kızıl-kahverengi apartmanı görüyorum. Uyuşturucu bağımlısı bir genç karşımda durup bana sağlık dairesinin yolunu soruyor. Sağ elimle arkayı işaret edip şöyle diyorum: Şu üç yeni, iğrenç bankı görüyorsunuz, değil mi? Sağlık dairesi onların tam karşısında. Adam bulanık bir bakışla teşekkür edip yoluna devam ediyor.

Sandra'nın dairesinde pencereleri açıp içerideki ağır kokuyu salıyorum. Çiçekler imdat diye bağırmakta. Çoğu artık kurtarılamaz görünüyor. Yine de hemen sulamaya başlıyorum. Sandra geri dönene kadar çiçekleri her gün sulamaya karar veriyorum. Hangilerinin yerine yenisini alıp almayacağıma son gün karar vereceğim. Hayır, o kadar beklememeliyim. O zaman Sandra çiçeklerini yenileriyle değiştirdiğimi hemen anlar. Adıyla bildiğim az çiçek, birkaç sardunyayla siklamen henüz çok kötü durumda değil. Sandra'nın resimlerinden üçünü banyoda buluyorum. Onları benden saklamaya mı çalışmış? Buraya gelirken Sandra'nın hobisine karşı nasıl davranacağım konusunda yine endişelere kapılmıştım. Neden mutlak biçimde yeteneksiz olan bunca insanın sanata yöneldiğini düşündüm. Morgenthaler'in ölen annesi de yaşı iyice ilerleyene kadar şan dersi almış ve geç de olsa opera şarkıcısı olarak kariyer yapacağını ummuştu! Kendi annem bile böyle saçmalıklara kapılmadan edemezdi. Okulu bitirmek üzere olduğum sıralarda o da kendini büyük bir ressam sanıyordu. Lise son sınıf olarak Amsterdam'a gidip Van Gogh

Müzesi'ni ziyaret etmiştik. Ben oradan aldığım en ünlü Van Gogh resimlerinin birkaç kartpostalını ertesi gün anneme hediye etmiştim. Resimlerden iki tanesini kopya etti, ama kendi yaptığı resimlerin orijinalleriyle hiç ilgisi olmadığını da gördü. Gerekçesi şuydu: Ben de Van Gogh kadar erken yaşta resim yapmaya başlamış olsaydım bugün onun kadar iyi resim yapabilirdim. Birkaç sene sonra bir televizyon oyunu yazabileceğini düşündü. O zamanlar Südeutscher Rundfunk televizyonuna "yaşlı vatandaşlarımız" için bir yazma yarışması düzenledi diye içten içe küfürler etmişimdir. Annemin yazdığı bir sayfadan öteye geçemedi. Hemen iki gün sonra işi bana yıktı, ben oturup annemin yerine yazdım televizyon oyununu, o da zaten seçilmedi. İyi ki seçilmedi, diye düşünüyorum bugün, yoksa annem kendini oyun yazarı sanacaktı. Ama bir anda, nasıl oldu bilmiyorum, Sandra benim için sorunlardan biri olmaktan çıkıyor. Aksine, onu sanatçı olma çalışmasındaki içtenliğinden ötürü seviyorum bile.

Kaktüsleri de sulayıp sulamamam gerektiğine karar veremiyorum. Buna karşılık, yarım adam boyundaki iki bitkiye bol su veriyorum. Yarım saat sonra pencereleri kapatıp jaluzileri indiriyor ve elimle Sandra'nın baş yastığına dokunuyorum. Yastığı bir ucundan hafifçe kaldırınca, altında yedi yaşında bir çocuğunki gibi güzelce katlanmış geceliğini görüyorum. Yatağa eğiliyor, Sandra'nın geceliğinin kokusunu içime çekiyorum, sonra evden çıkıyorum.

Sokağa indiğimde posta düşmanı Bay Bausback'ı görüyorum ama birkaç saniye geç kalmışım. O beni daha önce fark etmiş, bana doğru geliyor.

Bir düşünün, diyor, biraz önce ana postanenin orada bir sıçan gördüm, duvar boyunca hop hop gidiyor!

Yok canım!

Evet! Hem de nasıl kocaman bir şeydi.

Peki ne yaptınız?

Sıçanın peşinden gittim, diyor Bay Bausback, bakalım nerede kaybolacak diye!

Gişe salonuna mı girdi?

Hayır, daha o kadar değil, diyor posta düşmanı son derece ciddi bir tonla; kocaman bir taşın altına girdi.

Çok da akılsızca bir hareket değil, diye takdir ediyorum sıçanı.

Bence de, diyor Bay Bausback; tekrar dışarı çıkar mı diye bir süre bekledim ama bana o iyiliği yapmadı ne yazık ki.

Peki, şimdi?

Yarın yine ana postaneye gideceğim ama bu sefer fotoğraf makinemle, diyor Bausback. İkinci defa, postanenin etrafındaki çim şeridinden sıçan bölgesi diye söz ediyor. Posta idaresini zararlı hayvanların ve salgınların yayılmasını kolaylaştırmakla suçluyor. Sıcaklara dikkatini çekerek kızgınlığını hafifletmeye çalışıyorum.

Kanalizasyonun kokusu ta buraya geliyor, diyorum, bu da sıçanları çekiyor tabii.

Aynen! İşte posta da bir o kadar dikkatli olmak zorunda.

Fotoğraf kanıtlarınızı postaya gönderecek misiniz?

Bir işe yaramaz, diye bağırıyor Bausback, posta idaresi kendi skandallarına hiç tepki göstermiyor. *Tagesanzeiger* gazetesine gidip satacağım bu haberi.

Aa, diyorum hayranlık göstererek, o zaman posta da bir şey yapmak zorunda kalacak?

O zaman köşeye sıkışmış olacak, diyor Bausback.

Bir sıçan gibi, diyorum.

Aynen, diyor Bausback ve nihayet kısaca gülmeden edemiyor.

Gazete için size bol şans!

Teşekkürler, diye bağırıyor Bausback, uzaklaşmadan önce.

Belli bir niyetim olmadan, durduğum yerde biraz daha kalıp ardından bakıyorum. Bir banyo butiğinin vitrininde, camın arkasına yapıştırılmış bir afiş düşüyor, sonra vitrindeki ürünlerin üzerine yayılıp kötü bir görüntü yaratıyor. Hemen düşünüyorum: Kayıp düşen bu afiş benim hayatıma dair bir anlam mı içeriyordu? Bir açıklama, bir şeyleri yapmam veya yapmamam için bir işaret veya uyarı mıydı? Neden tam afişin düştüğü saniyelerde baktım o vitrine? Böyle ayrıntılara aşırı açık olan duyarlığımı biraz dizginlemem gerek. Ama nasıl? Banyo butiğinin vitrinindeki altın kaplamalı parlak musluklara, narin porselen lavaboların üzerindeki çiçek motiflerine, limon sarısı doğal süngerlere bakarken bu eşyalarla aramdaki yabancılığı hissediyorum. Sen yeterince istemiyor, yeterince hızlı satın almıyor ve yeterince hızlı çöpe atmıyorsun! Hayatına ha bire, uzun süren tüketim tıkanıklıkları girip seni çoğunluğun düşünüşünden ayırıyor! Sinirlerimin bozuk olması herhalde uyku sorunlarımla da ilgilidir. Uykusuzluk birilerinin bana yardım etmesini istememe yol açan bir ruh hali yaratıyor gündüzleri. Ama sonra, kimsenin buna kalkışmadığına şükrediyorum. Çünkü bana *ne bakımdan* yardım edileceğini söyleyebilecek değilim. Hemen gene içimde bir çöküş hissediyorum, ağır gösterimde bir devrilme, bir şeylerimin çözülmesi, ama neyimin? Beni çözüştürecek olanın ne olduğunu söyleyemiyorum (söyleyemem) ve biraz da söyleyemediğim için de çözüşüyorum. Kararsız adımlarla gara doğru ilerliyorum. Sattlach'taki Protestan Akademisi'ni mutlaka arayıp semineri onaylamam gerek. Ayrıca Hannover Polis Okulu'nun bir mektubuna da cevap vermem lazım. Okulun müdürü, huzursuzluklarda ileriyi görme, şiddet teşhisi ve güvenlikte önlem yönetimi konularında bir konferans verip vermeyeceğimi soruyor. Bugüne kadar bir polis yüksekokulunda hiç konferans vermiş değilim, aslında

istemiyorum da. Senden yeni huzursuzlukların nerede ve ne zaman patlak vereceğini öğrenmek istiyorlar. Sanki ben biliyormuşum gibi! Ama bu konferansı vereceğim. Bu istek beni bir şekilde heyecanlandırıyor. Polisin bile beklediği huzursuzluklar kesinlikle olacaktır. Bu da benim kıyamet yaklaşımımın doğru olduğunun bir göstergesi. Hansaplatz Meydanı'nda, Humanitas adlı sigorta şirketinin yüksek binasının yanından geçiyorum. Orada, giriş katında, jaluzilerin ardında güzelce saklanmış olarak, uzun yıllar önce utanılacak bir duruma düştüğü için bana sırt çeviren eski arkadaşım Henschel oturuyor. Henschel en az yirmi yıldır Humanitas'ta hizmet yetkilisi olarak çalışıyor. Odasının camındaki lamellerin eğimi uygun şu an. Dışarıdan yavaş yavaş geçerken, Henschel'in masasında oturduğunu görebiliyorum. Bir dosyayı karıştırıyor ve bu sırada, kendisini ta eskilerden beri pek sayan, şu anda da gençliğini anmakta olan birinin dışarıdan geçtiği aklının ucundan bile geçmiyor. Gerçekten anıyorum onu, hatta bugün her zamankinden de uzunca. Henschel, yirmi yıldan uzun bir süre önce, Hegel'de tanınma sorunu üzerine bir doktora tezi hazırlıyordu, bununla Habermas'ın yanında doktora yapacaktı. O büyük heyecanını hatırlıyorum, söze her seferinde şöyle başlardı: Saygı duyduğum, düşüncemin öncüsü Hegel'i eleştirmem gerekiyor çünkü kendisi... Bu, kulağa çok etkileyici geliyor, aynı zamanda gelecek de vaat ediyordu ama Henschel yıllarca çalıştıktan sonra, Hegel'in hem metafiziğinin hem diyalektiğinin içinde tıkanıp kaldı. Tez çalışmasını yarıda kesti, hatta bir yıl sonra felsefe eğitimini bile bıraktı. Hayatının bir zamanlar yükselmekte olan Hegel-Habermas-Henschel çizgisi bir süre sonra Humanitas-Hansaplatz-Henschel şeklinde basit bir yenilgiye dönüştü, bunu itiraf etmek de onun gücünü aşan bir şey oldu. Gençliğindeki yüksekten uçmaların diyetini fazlasıyla uzun

bir zamandır burada, giriş katında ödüyor. Gençliğindeki kibrinin çöküşünü anıyorum, arkadan hareketsiz duran sırtına bakıyorum ses çıkarmadan.

Neredeyse sevecen bir yağmur atıştırmaya başlıyor, ben de bina duvarlarına iyice sokuluyorum. Üstü kapalı bir tramvay durağında, plastik bir banka oturmuş bir kadın kendi kendine homurdanıyor. Kadının başında savaş sonrası dönemde moda olan, Nuh Nebi'den kalma bir şapka var. Şapka tencere şeklinde ve iki tarafından uzanan koyu renkli iki tüy hafif rüzgârda salınıyor. Kadının homurdanmalarını anlayabilmek için yanına oturuyorum. Ama mümkün değil. Ne hakkında söylendiği anlaşılmıyor. Sebebi, konuşurken hep öne kayan takma dişleri. Kalkıp gar civarında hâlâ bol bol bulunan o ölgün binaların yanından geçiyorum. Bu evlerin sadece giriş katında oturan veya yaşayan var; daha ilk katta bile artık sadece yarı yarıya oturuluyor; ikinci kattan yukarısı ise gittikçe artan bir köhneleşme içinde. Geçen gecelerin birinde, kesici dişlerimden ufacık bir parça kırıldı. Şimdi sürekli, dilimin ucuyla kırılan yerin üzerinde dolanıyorum. Gitgide hoşlanmadığım bir gündüz halinin içine kayıyorum. İçteki acelelik aynı kalırken dış hayatın yavaşlaması bu. Belki de bugün, birçok insanın kanser olduğunu sandığı o günlerden biridir. Yanılmıyorsam yağmurun atıştırması biraz azalmış.

Yol genişliyor ve büyük bir alan, daha doğrusu üzerine bir şey inşa edilmemiş bir yer görülüyor. Alanın ortasında bir çarpışan araba pisti ve kızarmış sosis büfesi, bunların sağında bir şekerleme standı, solunda da bir atış standı var. Etrafta birkaç seyyar satıcı, Hintli göçmen ve işsiz dolanıyor. İç hayatıma dair tasvirlerimin gerçeğe pek uymadığını ama beni eğlendirdiğini fark ediyorum. Galiba yaşlanmada üç seçenek var: çarpıtma, yüceltme ve melankoli; ki ben de bunları değiştire değiştire kullanıyorum. Tozlu meydanı aşağı yukarı on

üç yaşında bir kız yüksek topuklu ayakkabılarıyla sallana sallana geçiyor. Hintlilerden ikisi altın düğmeli birer blazer almış, burada gezmeye *çıkarmışlar*. En çok, atış standının hoparlörü hoşuma gidiyor. Büyük, mavi bir plastik torbayla örtülmüş, daha doğrusu torba tepesinden giydirilmiş. Schlager müziği plastik örtünün altından biraz detone geliyor, yani kendine uygun düşen bir sahtelik içinde. Gündüz esneyenleri belli belirsiz akşam esneyenleriyle karışıyor. Bu öğle sonrasının monotonluğuna karşı can alıcı darbeyi hâlâ indirebilmiş değilim. Meydanın kenarında bir gece kulübünün kırmızı ve yeşil neon ışıklı girişini görüyorum. Birkaç striptizci kadının küçük bir camekânın içindeki, güneş ışığından kıvrılmış fotoğraflarına bakıyorum. Biraz melankolik bir haldeyim ve bu yüzden cinsel zevksizliğe her zamankinden daha açığım. Hâlâ göz alan gün ışığından gece kulübünün loşluğuna giriyorum. Birkaç kırmızı halının üzerinden geçerek sahnenin olduğu salona çıkıveriyorum. Küçük, dairesel seyirci mekânı rumba müziğiyle inliyor. Solumda, sağımda karanlıkta kalan birkaç kişi bir sonraki gösteriyi bekliyor. Bir resepsiyonist kadın bana küçük masalardan birini gösteriyor. Bir barmen kadın üzerime o kadar eğiliyor ki saçındaki sigara ve parfüm kokularını aynı anda alabiliyorum. Dekoltesinde, altın bir zincire takılı, plastikten bir kaplan dişi sallanıyor. Önce her zamankinden mi? diye soruyor, başımla onaylıyorum ve aynı zamanda her zamankinin ne olduğunu merak ediyorum biraz. Salon kararıyor, sahne aydınlanıyor. Hoparlörden Pippi Uzunçorap anons ediliyor. Dışarıdan geçen bir tramvay bir an bütün binayı sarsıyor. Perdelerin arasından yarı çıplak kadınlar bir görünüp bir kaybolmakta. Localarda ne olup bittiğini bilmemek beni biraz uyarıyor. Garson kadın önüme her zamankini koyuyor, bir birayla bir konyak. Pippi Uzunçorap sahneye atlıyor. Neredeyse çıplak, yüzünde bo-

yanmış çiller var, sırtında bir okul çantası taşıyor, başında Pippi Uzunçorap'ın saç örgüleri. Kâğıt hamurundan yapılmış bir at başına sarılıyor. Sahnenin ortasına tokmaklı bir eyer konmuş. Okul kızı Pippi Uzunçorap, rüyasını, ata binmeyi gösteriyor. Pippi Uzunçorap eyere oturuyor, öyle oturuyor ki tokmağın işlevinin penisin yerini almak olduğu ortaya çıkıyor. Pippi Uzunçorap penis tokmağına binip at koşturmaya başlıyor. Bir süre iyi gidiyor bu, sonra Pippi Uzunçorap bir şeylerin yolunda olmadığını fark ediyor. Ama artık atı dizginleyemeyecek kadar zayıf düşmüş ve olan oluyor. Bir dakika kadar sonra, yarı mest yarı baygın bir halde eyerden düşüyor ve sadece bükülmüş olan lastik tokmak yeniden dikiliveriyor. Pippi Uzunçorap inleyerek eyerin yanında yatmakta, son, perde kapanıyor, yedi kadar erkeğin seyrekçe alkışı. Bira şişesini yarıya kadar içiyor, tuvalete gidiyorum. Tuvaletin ön kabininde hata edip erkeklerin duvarlara doldurduğu o yazılardan birini okuyorum: Gençken güdümlü füze, yaşlıyken artık müze! Son ereksiyon konusundaki şaşkınlığımdan burada kurtulabileceğimi kurmuştum. Şimdi bu hela vecizesinden sonra, yok olduğunu sandığım korku geri geliveriyor. Tuvaletle seyirci salonu arasındaki koridorun karanlığında, oraya bırakılmış şarap kadehlerinden birini alıp ceketimin altına saklıyorum. Şarap kadehine ihtiyacım yok, evde yeterince var zaten. Zedelenmiş hallerimde ufak veya çok da ufak olmayan eşyaları götürmek aşırı yorgunluğumun içimdeki saldırılarını hafifletmeye yarıyor. Ne durumda olduğumun farkındayım ama bu farkındalığın bana faydası yok. İki hafta kadar önce, salonlarında öylesine dolandığım başka bir mekândan da büyük, beyaz bir kumaş peçete yürütmüştüm. Şimdi evde, televizyonun yanında duruyor, kullanılmamış halde. Ellerimi beyaz kumaş peçeteyi korumak için kâğıt havluyla silmeye devam ediyorum. Sol dizim ağrıyor. Belki

sandığımdan daha çabuk bastona ihtiyacım olacak. Bir şarap kadehini ceketin altına saklamam çok kolay. Kadehi sağ dirseğimin altına sıkıştırıp sol elimle konyak içebilirim. Dekoltesi kaplan dişli garson kadına hesabı ödüyorum, bir dakika sonra da dışarıdayım. Eve dönüş yolunda yanlışlıkla bir duvara veya bir direğe çarpmamaya dikkat etmekten keyif alıyorum. Aslında yaralanma tehlikesi büyük olmasa, küçük bir kazaya bile bayılırdım. O zaman, camdan yüreğimin nasıl parçalandığını kendi kulaklarımla duyabilirdim. Eve daha hızlı varabilmek için Wiesengrundstrasse ile Zellerstrasse üzerinden geçen kestirme yolu seçiyorum. Kuru temizlemeci BLITZ'in önünden geçiyorum, vitrininde güzel bir oyuncak elektrikli tren kurulu. Yani aslında o kadar güzel de değil. Tünelin kenarları aşınıp dökülmüş, çam ağaçlarından talaşlar saçılmış, küçük kontrplak evlerin kahverengi tutkalları görünür olmuş. Küçük bir levhada oyuncak trenin fiyatının 1.500 euro olduğu yazılı. Bu kadar eski püskü bir amatör işi için fazla yüksek bir fiyat. Bir süre vitrinin önünde durmaktan kendimi alamıyorum. Çünkü kuru temizleme dükkânının ve herhalde model trenin de sahibi olan kişinin arkadaki odadan çıkıp oyuncağı benim için çalıştıracağını düşünüyorum. Dükkân sahibi model treni için benim şahsımda bir müşteri görmekten kendini alamayacaktır. Tam da öyle oluyor. Çeyrek dakika sonra adam ön tarafa, demiryolunun başına geçip bir yolcu treniyle bir yük trenini iki geniş, oval ray üzerinde karşı yönlerde dolaşmak üzere harekete geçiriyor. Adamın öbek öbek istiflenmiş, yeni temizlenmiş gömleklerle (demiryolunun solunda) aynı şekilde öbek öbek istiflenmiş, yeni temizlenmiş iş önlüklerinin ve bluzların (demiryolunun sağında) yanı başında duruşunu görmek ve benim kendisinin artık köhnemiş çocukluk rüyasını satın almamı yalvarırcasına umduğunu seyretmek güçlü bir görüntü oluşturuyor.

Yorgun düşmüş çaresizliğimin demiryolu modeline ve hatta sahibine sıçradığı gözümden kaçmıyor. Kadın sorunum iki lokomotiften birine atlıyor ve elipsler çizerek pürneşe gezdiriyor şimdi kendini. Eziyet içindeki benliğimde belli bir rahatlama var. Bir lokomotifin üzerinde, üstelik bir vitrinde gezmeye dolaştırılan bir melankoli, hemen hoş bir şey oluveriyor. Belki sahibinin de bir sorunu öbür lokomotife atlar ve böylece, herhalde çok farklı iki erkek yarası bir kuru temizleyicinin ağır kokusu içinde turlamaya koyulur da bu arada bir anlığına ne kadar zor olduklarını unuturlar. Aynı zamanda, camın arkasındaki adamdan gitgide rahatsız olmaya başlıyorum. Birazdan dükkânına girip modeli satın alacağıma dair düşüncesinin yüzünde nasıl sabitleştiğini görebiliyorum. Yoksa belki kendisi sokağa çıkıp beni dükkâna mı çağıracak? O zaman ben de ona, elektrikli trenin bütün o yatıştırıcı gücünü evime kurulduğu anda kaybedeceğini açıklamak zahmetine gireceğim. Adam bunu herhalde anlamayacaktır. Daha o korkunç kazağından bile anlaşılıyor bir elektrikli trenin bir elektrikli trenden başka bir şey olmadığını düşündüğü. İzlenmediğim birkaç saniye içinde (trenin sahibi telefon çaldığı için tezgâha dönüyor) kayboldum bile. Kayboluşumun adamın yüzünde nasıl bir etki oluşturduğunu göremeyişime üzülüyorum. Buradan benim eve çok yol kalmıyor. Çalışma odama gidip şarap kadehini bir yere bırakıyorum. Belli belirsiz, bugün öğleden sonra kendi kendimi alçalttığımı hissediyorum. Bu duyguyla savaşmak için telefona sarılıyor ve hem Protestan Akademisi'ndeki sonbahar seminerini hem de polis okulundaki konferansı onaylıyorum. Burada olmasalar da Sandra ve Judith'i evimin içinde dolanırken görür gibiyim; böylece onları kaybetme korkum biraz azalıyor. Nihayet, çalışma odamın sessizliğinde eski özlemimin, bu sessizliği bölmeye yanaşmayan gücünü hissediyorum.

10

Başlangıçtaki ihmalime rağmen Sandra'nın çiçekleri son günlerde iyice kendilerine geldi. Hatta çarşamba ve perşembe günü Sandra'nın evine iki kere çiçek sulamaya gittim ve bu sayede çoğunun yeniden açmasını sağladım. Sadece adını bilmediğim, ufak kırmızı yapraklardan oluşan bir öbek kuru ve pörsük kaldı, onu yenisiyle değiştirmem gerekecek. Sakin bir cumartesi öğleden öncesi. Kadınlar alışverişe gidiyor, emekliler boş şişeleri konteynere taşıyor, bekârlar kirli çamaşırlarını çamaşırhaneye götürüyor, bir kedi bir arabanın tepesinde uyuyor. Evden çıkıyor, Judith'i havaalanından alıyorum. Akşam Morgenthaler'in partisi var. Judith'i de götürmeyi düşünüyorum ama herhalde istemeyecektir. Havaalanındaki kalabalık beni ürkütüyor. Bir kere daha, aynı anda binlerce kişinin gelip aynı anda binlerce kişinin gittiğini aklıma getirmedim. Mayorka'dan dönenler bugün C salonu, 11, 12 ve 13. çıkışta bekleniyor. Genç bir çalışan etrafta dolanıyor ve çöp kutularını boşaltmadan önce lastik eldivenlerini giyiyor. Buraya da yeni konan o iğrenç çelik banklardan birine oturup bekliyorum. Neden havaalanlarındaki anonslar hemen hemen daima net anlaşılırken istasyonlardaki anonslar neredeyse hiç anlaşılmaz? Pejmürde görünümlü Uzak Doğulu bir kadın, galiba Vietnamlı, salonda oradan oraya dolanıp duruyor. Yanında ağır bir valiz ve bir de çocuk var. Çocuk annesinden tekrar tekrar o kadar uzaklaşıyor ki bağlantıları neredeyse kopuyor. Bu tehlikeye rağmen çocuğuna dönüp bakmıyor anne. Kendi kendime acaba çocuk annesinin onu kaybetmek istediğini ne zaman anlayacak diye soruyorum.

Yoksa çocuk annenin bu niyetini çoktan sezdi de annesiz idare edip edemeyeceği konusunda kendisini mi sınıyor? Derken, geri dönen büyük bir tatilciler kümesi içerisinde Judith'i görüyorum. Teni yanmış, saçı açık, görünüşü harika. Az sonra kucaklaşıyoruz. Otel iyiydi, yemek ve plaj da öyle, deyip gülüyor. Peki insanlar, diye soruyorum. Bilirsin, diyor Judith, orada birçok kadın makyaj çantasıyla, birçok erkek de zincir kolyelerle dolaşıyor. Ben neredeyse bütün günü şezlongda geçirdim, ayrıca, sabahtan akşama kadar da servis vardı.

Banliyö treninde giderken, çok etkilendiği bir olayı anlatıyor: Otelin siyahi komilerinden biri eline bir kâğıt tutuşturmuş, Judith'in hizmetçisi olarak Almanya'ya gelmek istediği yazıyormuş kâğıtta.

Düşün bir hele!

Düşünemiyorum, diyorum.

Çocuk en fazla on beş yaşındaydı, diyor Judith, her gün yüzüme bakıp benden kararımı bekledi.

Ee? Sen de ona on iki odalı villanda zaten üç hizmetçin olduğunu söyledin mi?

Öyle bir şey, diyor Judith.

Ciddi misin?

Onun şahsına karşı olduğumu düşünsün istemedim, diyor Judith. Ama yerimin ve paramın olmadığını söylemek de istemedim, bana inanmazdı. Avrupalılar onun için bir masal ülkesinden gelen insanlar. Sonra ona bir hizmetçim olduğunu söylediğimde kâğıdı alıp başka bir kadına verdi.

Sonra seni unuttu?

Umarım.

Judith'in evinde onun küçük ama yine de dolgun göğüslerine gömülüyorum, hem mutluluk hem de bir o kadar minnettarlık hissediyorum. Günlerdir sevinerek bu anı beklememe rağmen az sonra neredeyse iktidarsızlığın kurbanı

oluyorum. Hazır olmam zaman alıyor, çaresizlikten felce uğramış gibi olduğum için de beceriksizlik ediyorum. Ancak Judith'in içindeyken organım hız ve kuvvet kazanıyor; ama bunu beklemek bir gerçeği ifşa etti ve aşağılayıcı oldu. Boşalmayla gelen o yıkılış duygusu da eskisi kadar güçlü değildi. Judith mahcubiyetimi fark etti mi, yoksa etmemiş mi göründü, bilemiyorum. Bir yastık yığınının içinde yatıyorum ve panikten terlediğimi saklayabiliyorum. Bir süre sonra Judith'e bu akşam benimle Morgenthaler'in partisine gelip gelmeyeceğini soruyorum. Ha, Morgenthaler, şu ihtiyar un güvesi, diyor sadece. Gülüyoruz. Bundan sonra artık bu sallantılı cinsellikten başka bir şey ortaya koyamaz olursam ne yaparım, diye düşünüyorum. Judith, poposunun sağına veya soluna bir gül dövmesi yaptırmış genç turist kadınları anlatıyor. Daha üç yıl önce böyle bir şey yoktu, diyor. Saat dokuza yaklaşana kadar yatakta kalıyoruz. Aslında ben de Morgenthaler'e gitmek istemiyorum ama kabul etmiş bulundum. İnsanlar bir gecenin yarısını aralarında elle tutulur bir bağ olmayan başka insanlarla beraber, aralarında yardımcı unsurlar (tiyatro, sinema, seminer gibi) olmadan nasıl geçirebilir, çoktandır bilmez olmuşum. Zaten tanıdıklarımın benim tanıdıklarım olmalarına gittikçe daha sık şaşıyorum. Yakında yeniden göreceğim onları.

Otuz dakika sonra, Morgenthaler'in misafirleri arasında Bettina'yı da görünce irkiliyorum. Her zamanki gibi, yaşama sevincinden çok yaşama gayretiyle dolu. İki omzunda da bulunan o güzel çillerini hatırlıyorum. Toz araştırmacısı Bayan Dr. Pfister de gelmiş, bana el sallıyor. Panik danışmanı Dr. Ostwald mutfakta oturmuş, bira içiyor. Şükür ki tanımadığım bir kadın birçok kişiye tatlım diye hitap ediyor ve etrafa havadan öpücükler gönderiyor. Morgenthaler üç odanın da mobilyalarını kenara çekmiş, böylece ortada ufak dans pistleri

oluşmuş. Şu ana kadar sadece küçük televizyon odasında dans ediliyor. Bettina'ya baktığımda, bir şeylerin yolunda gitmediğini görüyorum. Huzursuz, benimle temas kurmak için de biraz fazla çabalıyor. Dr. Blaul panik danışmanına şöyle diyor: Bütün dünyadan tiksinmek için fazla bir şey gerekmez. Biraz önce, selamlaşırken Bettina benimle tokalaşmış ve elimi hemen bırakmayıp kendine doğru çevirmişti. Bir anda elimi göğsüne bastırdığını fark etti, abartılı bir şekilde güldükten sonra bıraktı elimi. Tiksinti raportörüne sağlık dairesinin oradaki yeni kızarmış piliç standıyla gene oradaki ve havaalanındaki iğrenç çelik banklarından bahsedip bahsetmemeyi düşünüyorum. Zaten, kamusal alanda ne kadar yeni tiksinti kaynağı oluşmasına izin olduğunu sormak istiyorum Dr. Blaul'a. İzin verilen tiksinti yoğunluğuna dair bir yönetmelik var mı? Morgenthaler, şikâyetçi olanların çoğunun dış etkenlere değil, daha çok içsel bir şeye karşı öfke hissettiklerini söylüyor: Uygunsuz olma duygusuna karşı. Öfkeyi bu duygu yaratıyor, diyor Morgenthaler, çoğu zaman da ömür boyu sürüyor. Problem şu ki, diye ekliyor bilgiççe, bu insanlar yaşadıkları paniğin karşısında duran bir düşman imajına sahip değil. İnsanlar neye veya kime öfkelendiklerini bilmiyor. Bu düşmansızlık da öfkeye yol açıyor. Davetliler Morgenthaler'i heyecanla dinliyor. Birinin dişleriyle bira bardağını tıkırdattığını duyuyorum. Oturmaktan kaçınıyorum çünkü Bettina'nın yanıma oturup bana dinlemek istemeyeceğim bir hikâye anlatmasından korkuyorum. Yaşlı bir adamın cep telefonu tuvalete düşüyor. Telefonu çıkarıp fönle kurutuyor ama cihaz çalışmıyor artık. Bir odadan blues müziği geliyor ve bana Bettina'yla tanıştığım zamanı hatırlatıyor. O sıra bir sözleşmeli öğretim üyesinin kız arkadaşıydı ve adam bir akşam, Wittgenstein'ın özel dil önermesi hakkında konuşurken Bettina'yı bir bar tezgâhında biraz fazla yalnız bırakmıştı. Ben

Bettina'nın yanına dikildim, onunla sohbet ettim ve sonunda eve getirdim. Sözleşmeli felsefeci Bettina'nın elden gitmiş olduğunu ancak iki gün sonra fark etti ama Wittgenstein'ın özel dil önermesiyle başka bir kadını kazanabildiği için bu çok da umurunda olmadı. Bütün cinsel konularla Bettina'nın ilgilenmesi birkaç yıl boyunca işime geldi. Seviştikten sonra bacaklarımın arasına yerleşip organımı yeniden ağzına alıyordu. Gözlerini kapatıp orada öylece yatarken ben de başının arkasını okşuyordum, sık sık uykuya dalıyorduk bu arada.

Morgenthaler annesinin ani vefatından bahsediyor. İç sesimi yarıda kesen, vefat kelimesi oluyor. Artık nadiren kullanılan bir kelimenin insanı kısa bir duraklamaya uğratması ne kadar da iyi geliyor! Ne yazık ki bu tefekkür halim uzun sürmüyor. Bu partiden şimdi ayrılmam, evde balkona uzanıp gece göğünü seyretmem mümkün olmalı. Ama ne yazık ki, bu sırada uyuyakalırım, az sonra horlamaya başlayınca da komşularımın dikkatlerini çekmekten rahatsız olurum. Bunun yerine, yaşayan her şeyin gerçek olmadığına ve radikal olarak her şeyin radikal biçimde gerçekdışı olduğuna dair bir duyguya kapılıyorum. Hepimiz mümkün olmayan bir hakikatin kıyametinde yaşıyoruz. Bütün ofislerde, evlerde, tiyatrolarda, sinemalarda, okullarda, üniversitelerde ve kantinlerde, kimsenin ifade edemediği, benim de edemediğim, kapsamlı bir hakikatsizliğin parçaları üretiliyor. Etrafa bakıyor ve birinin (Bettina hariç) beni bu içsel çetrefilden kurtarmasını umuyorum. Bettina yaşlıca bir adamla dans ediyor; öyle görünüyor ki ben hedef olmaktan çıktım. Posta düşmanı bana doğru geliyor, keyfi yerinde ve bana bir kadeh şarap getirmeyi teklif ediyor, şaşırıp kabul ediyorum. Bu sırada adamın bunun karşılığında ne isteyeceğini sezer gibi oluyorum: Yarın veya öbür gün postaneye giderken kendisine eşlik etmemi isteyecek, ben de reddedeceğim. Morgent-

haler'den, posta düşmanının artık bazı postanelerden hırsızlık yapmaya yöneldiğini duydum. Postanelere karşı hissettiği yoğun duygu artık başka türlü işlenebilir olmaktan çıkmış. Yapışkan bantlar, zarflar, sicimler, ataşlar, makaslar çalıyormuş. Yakında bir detektif adamı kolundan tutup bir kenara çekecek, sonra bütün postanelere girmesi yasaklanacak. Sonra bir kere daha bir şey çalarken yakalanırsa polise haber verecekler. Ama şimdi, yeni doldurduğu bir kadeh beyaz şarapla yanıma geliyor posta düşmanı.

Düşünebiliyor musunuz, diyerek kadehi veriyor, bir Kafka alıntısı buldum ki üstüne yok; duymak ister misiniz?

Buyurun, diyorum.

Kafka, diyor Herr Bausback, günlüğünde postaneye *hırsı olmayan kurum* demiş!

Posta düşmanı gülüyor, bu arada coşkusundan iki büklüm oluyor.

Nasıl ama! diye bağırıyor Bausback iki defa; bundan daha kısa, daha keskin söylenemez, değil mi?

Kesinlikle, diyorum.

Bu alıntı postaneyi mahvedecek, diyor posta düşmanı gülerek.

Muhakkak, diyorum.

Kafka'nın bu yumruğundan sonra posta idaresinin işi bitik demektir, diye bağırıyor.

Kafka'nın bir yumruğu! Bausback zorla bastırdığım gülüşümü fark etmesin diye yüzümü çeviriyorum. Oysa bu sırada o zaten başka tarafa dönmüş, toz araştırmacısı kadına Kafka'nın posta hakkında ne düşündüğünü anlatmakta.

Kadınlara bakıyor birini veya öbürünü dansa kaldırsam mı diye düşünüyorum. Bettina hâlâ o yaşlıca adamla dans ediyor. Ama ben onun yaşlıca erkeklerle –buna ben de dâhilim– işi olmayacağını biliyorum. Ben sadece, bir zamanlarki yakınlığımıza ilişkin olarak bende depolanan bilginin değerini

bildiğinden bir istisna oluyorum. Kendime sorduğum şu: Bettina keyfini kaçıran şeyin ne olduğunu gecenin sonunda herkesin bilmesini istiyor mu yoksa pek istemiyor mu? Şu anki aşırı hareketliliği melankolisini şimdilik kendine saklamak istediğini gösteriyor.

Morgenthaler yeniden bana doğru geliyor. Misafirlerimin çoğu medeniyet öfkelisi, diyor; fazla gürültüden, havanın kirliliğinden, kötü yemeklerden ve çok fazla alerjiden şikâyet ediyorlar! Buna benzer çoğu öfkeyi basit iletişimsel edimlerle halledebiliyorum. XY'ye bir telefon ediyorum veya YZ'ye bir faks çekiyorum, olay halloluveriyor!

Toz araştırmacısı Dr. Pfister'e yönelmeyi başarıyorum, o da o sırada yaşlıca bir kadına bundan böyle vücut pudrası kullanmamasını tavsiye ediyor.

Neden?

Çünkü pudra bir süre sonra beden tozuna dönüşüyor, diyor Bayan Dr. Pfister.

Ne, diye bir çığlık atıyor kadın.

Araya girip şöyle diyorum: Geçenlerde duyumlarımın bile toza dönüştüğünü hissettim.

Çok ilginç! diyor Bayan Dr. Pfister; bu duygu ne yaparken oluştu?

Bir vitrinin önünde duruyor, bir oyuncak trenin dönüp durmasını seyrediyordum, diyorum.

Aa! diyor Bayan Dr. Pfister, bunu bana iyice bir anlatın!

Dönüşüm konusunu dilim döndüğünce anlatıyorum, bu sırada artık daha genç bir dans partneri bulmuş olan Bettina'ya bakıyorum. Adama nefes almadan bir şeyler söylüyor, iyiye işaret değil. Bettina'nın yirmi beş yıl önce aklına gelen bir buluşunu hatırlıyorum: Şehirde sevişme kulübeleri. Bedensel ihtiyaçlarını ertelemek istemeyen çiftler için şehrin yoğun noktalarında ufak sevişme kulübeleri kurulmalıydı. O zamanlar saçma ama yine de hayatın içinden gelen bu fikre

gülmüştüm fakat ertesi gece ilk defa benim için Bettina'ya karşı uyarı niteliğinde bir rüya gördüm. Bettina'yla yatağımızda yatıyordum ve çoğu zaman olduğu gibi onun cinsel organına yumulmuş haldeydim; rüyamda organı biraz fazla büyümüş ve sertleşmişti, bu beni rüyamın içinde de rahatsız ediyordu ama rahatsız edenin *ne* olduğu sorulsa söyleyemez veya düşünemezdim. Bettina'nın organının önündeki hafif çıkıntının ağzımın içine tam nasıl oturduğuna ve ağzımı birkaç anlığına olsun kapatamadığıma şaşıyordum. Bir ara gözlerimi açınca ağzımı dolduran şeyin Bettina'nın organı değil, sert, porselen beyazı emzikli bir fincan olduğunu gördüm. Zaten yatakta Bettina'yla değil, bir hastanenin diş kenetlenmesi bölümünde yalnız yatıyordum, çevremdeki doktorlar da bana çaresiz çaresiz bakıyordu.

Şimdi Bettina bana doğru geliyor, beraber dans ediyoruz, her zaman yaptığımız gibi, yani bedenlerimizin ön yüzünü birbirimize bastırıp sadece ufak ufak adımlar atıyoruz. Ona, neden yakında evleneceği erkek arkadaşıyla gelmediğini sormak istiyor ama merakımı bastırıyorum. Bettina kollarını boynuma doluyor, ben kalçalarını sarıyorum ve sağ elimi kazağının içine sokuyorum. Derken Bettina itiraf ediyor: Arkadaşı onu terk etmiş. Bunu soğuk ve umursamaz bir tavırla söylüyor, yorum eklemeden. Onu ne kadar zamandır tanıyordun, diye soruyorum. Üç yıldır, diyor Bettina. Gitmesinin nedenini söyledi mi? Hayır, diyor Bettina. Bettina'yla dans etmek hoş, şimdi iki kardeş gibi hareket ediyoruz, başarısızlıkta iki kardeş, bir zamanlar olduğumuz ve belki de hâlâ olmaya devam ettiğimiz gibi. Benim için de, o zamanlar (nasıl söyleyeyim) fazla sıkı bir bedensel mutluluğun yavaş yavaş tam tersine dönüşmesinin üç yıl sürdüğü geliyor aklıma. O zamanlar onun beden sıvılarıyla baş edemez olunca, istemeye istemeye Bettina'dan ayrıldığımı hatırlamayı içimdeki

direnceye rağmen başarıyorum. Bettina'nın erkek arkadaşı da aynı noktada çuvallamışa benziyor ve o da benim gibi bunu ona söyleyememiş. Ben bunu bugün de dile getiremiyorum (getiremem); aksine, ikimizin de utançlarının bulunduğu sırlar tarihine geçti bu sebep, artık kendine dair en ufak bir alışverişe bile izin veremez. Mahremiyetin özünün insana (belki de) düşmanlık beslediği düşüncesi beni yeniden felç ediyor. Ben Bettina'nın bedenini de sonunda ondan neden kaçıldığını da bilen biriyim ve bu nedenleri saklamak zorunda olanım; yoksa utanç ölçülemez boyutlara ulaşır. Nitekim utancın gerçek boyutları bilinse, insan dünyası bir hoşgörü hastanesine dönüşürdü ki hayat buna yönelik bir yeteneğe hiç mi hiç sahip değil. Blues bitti, sessizce birbirimizden ayrılıyoruz, Bettina kadehini arıyor, ben bir anda yalnız kalıyorum ama hiç şikâyetçi değilim.

Panik danışmanı Dr. Ostwald'ın bir cümlesi ulaşıyor kulaklarıma: İnsanların sorunları çözülemediği için onlar da sorunlarına sırtlarını dönmelidir, tıpkı kötü alışkanlıklara karşı yaptıkları gibi.

Bu cümleyi saçma/tartılmamış/delice buluyorum ama beni çekiyor da. Göz ucuyla, Bettina'nın yeniden biraz önceki genç adamla piste çıktığını görebiliyorum. Ben de Schnellinger türbin fabrikasının alkol sekreteri Herr Mannschott ile yabancılık ve alkol hakkında konuşan panik danışmanına dönüyorum. Mannschott'a göre insanlar kendilerini yabancı hissedene kadar içiyor. Hayır, diyor Dr. Ostwald, insanlar kendilerini daha önceden yabancı hissediyor, sonra kendi kendilerine yabancı olarak tanıdık gelene kadar içiyorlar. Hayır, diyor alkol sekreteri, yabancılık her durumda kalıcıdır, insanlar yabancılığa karşı duydukları öfkeye alışmak için içiyor. Kimse öfkenin doğal bir şey olmasına alışamaz. Doğal olan, öfke duyulmayan bir hayattır, anlıyor musunuz?

Panik danışmanı susup düşünüyor ve bu sırada bana bakıyor. Alkol sekreteri mutfağa gidip kendine bir şişe bira daha alıyor. Çılgınca dans eden Bettina'ya bakıyorum. Yalnızlık uçurumlarının üstünden zıp zıp atlıyor. Ondaki hareket etme itkisi safi çaresizlikten kaynaklanıyor olabilir. Bettina şimdi kırk dokuz yaşında. Bu yaşlarda bir insan artık böyle, ta temellerinden sarsılmamalıdır. Her seferinde, Bettina'nın kendisine bir kötülük edeceği hissine kapılmama şaşıyorum. Bu yeni aşk kaybı belki fazla geliyordur. Arta kalmak terk edilmekten de kötü. Bettina'yı bu kadar büyük bir empatiyle düşünüyor olmam beni hayrete düşürüyor.

O anda panik danışmanı bana şöyle diyor: Siz de sorununuzdan daha kurtulamadınız, değil mi?

Nasıl kurtulabilirim ki, diye cevap veriyorum ihtiyatla.

Size bir tavsiyede bulunabilir miyim?

Ücretsiz mi?

Panik danışmanı gülüyor.

Ücret ancak muayenehanemde oluşur, diyor.

O zaman burada konuşalım daha iyi, diyorum.

Siz ne o ne de öbür kadından, ikisinden de vazgeçmek istemiyorsunuz, doğru mu?

Aynen öyle, diyorum.

Eğer sorunu böylece gördüyseniz, çözmeye çalışmaktan da vazgeçmelisiniz.

Çözmek yerine ne yapayım?

Size huzursuzluğunuzu dağıtmanızda yardımcı olabilirim.

Nasıl?

Size bazı önerilerde bulunabilirim. Tabii birkaç kademeli bir proje söz konusu. Önce kafamda neler olduğunu bir dinleyin, ilk saatim ücretsiz.

Pekâlâ, diyorum, haftaya uğrarım.

Panik danışmanı karşımda eğiliyormuş gibi yapıp dans eden kalabalığın içinde kayboluyor. Onun benimle müşteri seviyesinde konuşmuş olması, benim de ona uslu uslu cevap vermiş olmam kızdırıyor beni. Saat 23.00, Morgenthaler'in partisi doruk noktasında. Her üç odada cihazların sesleri gümbür gümbür, koridorda bile dans ediliyor. Ceketimi giyip çıkıyorum. Sokakta aklıma düşünen çekirge Dr. Ostwald geliyor. Maalesef midem ağrıyor. Kucağında küçük bir çocukla hızlı hızlı sokağın karşısına geçen bir kadın görüyorum. Nefes nefese kaldığını duyabiliyorum, belli ki kaçıyor. O sırada kadını takip eden bir adam görünüyor. Kadın yavaşlayıp peşindeki adama bakıyor. Orada belirmem kadına bir çeşit koruma sağlamış gibi. Adama doğru bağırıyor: Senden nefret ediyorum! Yüzüne tüküreyim! Yavaşlayıp kadının bir ara sokakta kaybolmasını bekliyorum. Adam takibi bırakıp yanımdan geçiyor. Ben asla trajik bir insan olmak istemiyorum, diye düşünüyorum. Salaş bir bistroya girip mide ağrıma karşı soğuk bir kola söylüyorum. Arkamda bir kadın bir adama şöyle diyor: Bir kadının, bugüne bugün, kızarmış sosis bile satsa İngilizce bilmesi şart. Tezgâhın arkasındaki adam gözlerini bana dikmiş bakıyor. Yanlış bir zamanda yüzüme bakıldığında hemen Kızılderili olmak veya en azından adımı kaybetmek isterim. Dışarıda, sokağın ortasında ezilmiş bir güvercin yatıyor. Her araba geçişinde gözlerimi kapamak istiyorum ama bunun yerine her seferinde gene oraya bakıyorum. Midemin ağrısı azalıyor, bir minnettarlık havasına doğru kayıyorum. Çocuklu kadını takip eden adam bara girip bir bira söylüyor. Ölü güvercin çabucak asfaltın bir parçası oluyor. Azıcık öfkelenmek istiyorum ama öfke kaldıramayacak kadar yorgunum. Takipçi, şimdi biracı oldu. Postanenin etrafındaki çim şeritten geçmek istiyorum. Artan kolamı yanıma alıyor, yürürken tekrar tekrar birkaç yudum

alıyorum. Yeşil alanda birkaç adam dolanıyor; kadın, uyuşturucu ve porno film teklif ediyorlar, ben hiçbirini istemiyorum. Etrafım binalar, barlar, sokaklar ve arabalarla çevrili olsa da herhangi bir canlının olmadığı vahşi tabiattan geçiyormuş gibi hissediyorum. Pencerelerin ardında pek çok şeyin olup bittiğini düşünmek beni biraz heyecanlandırıyor. İnsanlardan odalarına bakmama izin vermelerini dilemek isterdim. Hedefim, posta düşmanının bana anlattığı üzere, etrafında sıçanların kol gezdiği postanenin o uzun duvarı. Bettina'nın niçin tekrar aklıma geldiği belli değil. Sık sık, geceleri balkona çıkıp ağlamaya başlardı. Bense odanın dibinde otururdum, ürküntü içinde. Bettina bir süre sonra, balkona çıkıp onu içeri girmesi için ikna etmemi beklerdi benden. Bir süre tepki vermez, karanlığa karşı ağlamaya devam ederdi. Ben komşularımızdan hangilerinin ağlamayı duyup hangilerinin duymayacağını düşünürdüm. Bettina ancak, Bayan Fehnser (bir üst katta, hemen üzerimizde oturan kadın) çoktandır balkonda durmuş ağlamanı dinliyor, diye fısıldadığımda benimle birlikte odaya dönerdi. Hemen yarım dakika sonra, postanenin duvarı boyunca hoplayarak giden ilk sıçanları görüyorum. Benden başka kimsenin dikkatini çekmeyen bu tatlı hayvanlar hoşuma gidiyor. Az çok aydınlık bir bank buluyor, sıçanların hayhuyunu izliyorum. Belli ki yiyecek arıyorlar. Kuşkucu olmalarına rağmen yakınıma kadar geliyorlar. Hep pusuda yaşar hallerini izlemek bana çok ilginç geliyor. En göze çarpan tarafları, burunlarının sürekli titreyişi. Midemin ağrısı geçti. Kola kutumu hayvanların yakınına doğru atıyorum. Kutu yarım metre yuvarlanıp duruyor. Yere biraz kola dökülüyor. İki sıçan kutuya yaklaşıp önlerindeki nesnenin cansız olduğuna kanaat getiriyorlar. Sonra birden, dökülen kolayı yalamaya başlıyorlar. Kıyameti sanki çoktan geride bırakmış gibiler.

11

Yıllardır, elindeki uzun kıskacı cam konteynerlerinin deliklerine sokup satabileceği depozitolu şişeler arayan erken emekli birini görürüm. Yapayalnız, üstü başı azıcık dökülen bir adamdır; zamanla matrak bir tip olup çıktığı ve daha da olacağı (artık) kendisini ilgilendirmemektedir (fazla küçük bir şapka, fazla bol pantolon, fazla bakımsız saç). Tuhaf olan, benim bu adama son zamanlarda selam veriyor olmam. Şimdiye kadar yanından geçip giden bir yabancı tarafından neden birdenbire fark edilmeye başladığına dair düşüncelere gark ediyorum adamı. Ben de bilmiyorum, sadece birkaç tahmin yürütebilirim. Biri şu: Ben de artık önemli kararlar vermek zorunda olmayan biri olmak isterdim. Sandra dönüyor artık. Treni saat 17.02'de geliyor, ben gara doğru yoldayım. Sandra'nın çiçeklerinden sadece biri (ismini hâlâ bilmiyorum) bir daha kendine gelemedi. Onun yerine yenisini koymayı düşündüm ama sonra *bir* kurumuş çiçeğin savunulabilir oranda bir kayıp olduğunu düşündüm. Son zamanlarda bir yaşlı kadına da selam verir oldum. Gençliğinde oyuncu olduğunu söylediğini duymuştum bir keresinde. Şimdi yaz aylarında iş önlüğü ve terlikle dolaşıyor. Mahallenin ağaçlarına papağanlar yuvalanıyor. Bunlar başında kırmızı çizgiler olan yeşil tüylü, toparlak kuşlar. Sürü halinde ağaçlardan havalandıklarında sokaktaki insanlar kalakalıyor, bağırıyorlar: İnanılır gibi değil! Akıl alır bir şey değil! Olur şey değil! İnsanların hayatı tuhaf bulması için bir papağan sürüsü gerekiyormuş. Biraz huzursuzum. Sandra'nın daha garda teklifini düşünüp düşünmediğimi sormasından korkuyorum. Sesi biraz zorlama bir

neşeyle çıkacaktır çünkü şimdiye kadarki çekingenliğimi, kararımla birlikte nihayet ortadan kaybolması gereken, gülünç bir tiyatro olarak görecektir. Oysa ben Sandra'nın teklifini ağzıma bile alamam. Onun bunu çok ciddi söylemediğini ve belki de unutmuş olduğunu ummadan edemiyorum. Vitrinlerinde sprey boyayla iki kere İCRA SATIŞI yazılı büyük bir mağaza görüyorum. Satılan, bahçe lambaları, lastik ayakkabılar, espresso makineleri, motosiklet kaskları, alüminyum sandalyeler, yüksek basınçlı temizleyiciler, elektrikli süpürgeler. Çok indirilmiş fiyatların bile malları daha cazip hale getirmeyişine şaşıyorum. Aksine, satılması gittikçe zorlaşan nesnelerin önünden geçip gitmek insanın moralini yükseltiyor. İçimdeki o huzursuzluk bile, kendisini bu gereksiz lastik ayakkabılarla espresso makinelerinin önünden geçirdiğim için azalıyor.

Şehirlerarası tren gara tam zamanında giriyor. Sandra inen ilk yolcular arasında. Bana daha iyi sarılabilmek için bavulunu yere bırakıyor. Görünen o ki acelesi var. Ne iyi, döndüm artık, diyor. Aklıma hem canlı hem basit hem tumturaklı olmayan bir selam sözü gelmiyor. Hemen bir şeyler yemem, bir kadeh de köpüklü şarap içmem lazım, diyor Sandra, kan şekerim dibe vurdu. Bavulunu alıyor ve Bahnhofsstrasse'de büyük bir bar var, diyorum. İyi, diyor Sandra ve koluma giriyor. Yavaş ve oflayarak yürüyor yanımda. Bar gürültülü ve kalabalık. Bütün duvarlarda televizyonlar, müzik otomatları ve oyun makineleri var. Benim için bir bagetle bir kadeh prosecco söyler misin, diyor Sandra, benim hemen tuvalete gitmem lazım. Çenesini öne uzatmış, omuzlarını kısmış, kalabalıkla baş etmeye çalışan tek bir garson var. Boks maçı gösterilen bir televizyonun tam altında duruyorum. Başımın hemen üzerinden televizyona bakan insanları seyrediyorum. Sandra geliyor. Sipariş verdin mi, diye soruyor. Garson bizi daha fark etmedi

bile, diyorum. Hay Allah, diyor Sandra, şimdi devrileceğim şuraya. Buradan çıksak daha iyi olmaz mı, diye soruyorum. Çok halsiz kaldım, diyor Sandra. Sonra kız kardeşine kızıyor. Yanında bir gün daha kalmaya katlanamazdım. Çok garip biri olmuş, aynı annem gibi. Çok şaşırdım. Durup durup yüzüne baktım ve şöyle düşündüm: Karşımda bizim o korkunç annemiz oturuyor, bu odadan hemen çıkmam şart. Annemin alışkanlıklarını bile almış. Mesela masaya birkaç kat örtü seriyor. Üstü çok yumuşak olduğundan bardağını bile koyamıyorsun. Evde annem ne diye böyle kat kat masa örtüsü sererdi anlamazdık, neden şimdi o da aynısını yapıyor?

Kafam biraz karışık ama kendimi yarım saat öncesine kıyasla daha iyi hissediyorum. Sandra evlilik teklifini sanki unutmuş gibi konuşuyor. Garson bize yaklaşıyor ama sipariş alıp almayacağı belli değil. Şaşılacak bir şey yok adamın kardeşimden kaçmış olmasında, diyor Sandra. Garson yan masada duran bir şarap kadehine çarpıyor, kadeh devriliyor, şarap pantolonuma dökülüyor. Garson özür dileyip yoluna devam ediyor. Sandra burnunu çekip konuşmaya devam ediyor: Kardeşim kendi bokunun kokusuna katlanamıyor! Klozette otururken kısa kısa aralıklarla durmadan sifonu çekiyor çünkü en ufak kokuya bile tahammülü yok! Ama iki haftada bir, koştura koştura diskoya gidiyor! Otuz altı yaşında! Bir keresinde ben de onunla gittim, korkunçtu, Tanrım, her şey ne kadar garip, diyor Sandra.

Pantolonumdaki alkol kuruyor; gülüyoruz. Garson bir karışık salatayla görünüyor ve sipariş eden müşteriye bakınıyor. Salatayı bana verin, diyor Sandra. Garson Sandra'nın sözünü dinliyor, kaza için tekrar özür diliyor ve salata için para vermeyeceğimizi ekliyor. Bana hemen bir prosecco getirin, diyor Sandra, o zaman her şeyi unutmuş oluruz. Hemen, diyor garson. Bu sefer sözünde duruyor. İki dakika sonra bize

iki kadeh prosecco getiriyor. Sandra salatasına yumuluyor ve kadehini bitiriyor. Tepemizdeki televizyonda gösterilen boks maçı nakavtla bitiyor. Cihazın içindeki seyirciler coşkulu çığlıklar atarken mekândaki seyirciler sessizce başlarını çeviriyor. İnsanlarda bir yenilik yok, hepsi dünden artakalmış gibi görünmekte. Sandra salatayı bitirip yan masada kalmış iki dilim ekmeğe uzanıyor. Pantolonunu evde makineye atayım mı, diye soruyor. Gerek yok, diye cevap veriyorum, sadece birkaç ufak leke kaldı. Sandra gülüyor. Kendime geldim, çok şükür, diyor. Benim proseccomu da içebilirsin, ister misin? Yarısını, diyor Sandra ve kadehimi alıyor. Bu gece bende kalır mısın, diye soruyor. İster misin? Evet, diyorum. Sandra boş salata kâsesini ileriye itiyor. Kalkıp çıkışa doğru gidiyoruz. Tezgâha ceketinde nakışla ATHLETIC DEPARTMENT yazılı şişman bir adam yaslanmış. Komik değil bu, sadece öyle görünüyor. Yolda bir şişe Bordeaux şarabı, biraz zeytin, biraz peynir, ufak bir salam, yarım kilo tereyağı, bir ekmek alıyoruz. Sandra nehir kıyısına yakın bir yerde günbatımını daha iyi görebilmek için duruyor. Işık bulutların arasından parça parça, sanki zar atılır gibi belirip cadde aralarına dökülmekte; nehri yeşile, köprüyü laciverde, evleri kum sarısına boyuyor. Sandra'nın dizlerin arkasındaki o harikulade çukurları ve Judith'in poposunun bir o kadar harikulade yarığını düşünüyorum, ne birinden vazgeçebilirim ne diğerinden. Ben de bütün ötekiler gibi, göz göre göre bir felakete doğru yürüyeceğim, insan için başka türlüsü mümkün değil. Sandra iç çekip bana dokunuyor. Az sonra evine vardığımızda, çiçeklerine özenle bakmış olmamı övüyor. Alkollü pantolonumu yine de çamaşır makinesine atıyor. Evin içinde iç çamaşırım ve çoraplarımla dolanıyor, televizyonu açıyorum. İkinci kanalda bir Schlager programı var. Yaşlanmakta olan haber spikerlerini görmekten daha çok sevdiğim bir şey, yaşlanmakta olan

Schlager şarkıcılarını görmektir. Beyaz saçlı Roger Whittaker şarkı söyleyerek sol taraftan ekrana giriyor. Sahnenin merdivenlerinden aşağıya bakıyor, ki ayağı takılmasın, ve bu sırada şarkı söylüyor: Genciz, sonsuza kadar genciz. Kullanıla kullanıla eskimiş sesini, eskimiş yüzünü ve eskimiş gülümsemesini bir daha, bir daha kullandığını görüyorum, duyuyorum. Kendi çöküşünü belki de farkında olmadan kabullenmiş olduğu için ona biraz hayranlık duyuyorum. Ara sıra Sandra'nın bavulunu boşaltışına, içindekileri çamaşır makinesine atışına bakıyorum. Haftaya gene resim kursum var, sevinçliyim, diyor. Ona bir kadeh kırmızı şarap veriyorum. Bir kez daha kız kardeşine kızıyor. Saat dokuz buçuğa doğru yatağa giriyoruz. Sandra'nın rahat iç çamaşırıyla yeniden karşılaşmak beni keyiflendiriyor ama belli etmiyorum. Sarılıp yarı karanlıkta kendime çekiyorum ve bu sırada biraz yabancılıyorum onu. Cinselliğin sonsuz tekrarı içimde, kendimde hiç hoşlanmadığım ama yine de gözlem altında tutmam gereken belli bir amcalık duygusu uyandırıyor. Azıcık, yaşlı bir Schlager şarkıcısı gibi hissediyorum kendimi: Kendi klişelerimi görüyor, işitiyorum ve onlardan kaçamıyorum. Sandra'nın yatağında uzanmış konuştukça konuşuyor, elimi geceliğinin altına sokuyorum ve kendi canlanışıma karşı sessiz sedasız bir yenilgiye uğruyorum. Zaten yatakta olduğum için yavaş yavaş nasıl dibe battığımı kimse göremez. Sandra içimdeki yarılışın herhalde farkında değil, ki olmasın da zaten. Sandra, uzun zamandır neye alışkınsa onun olmasını ister. Beni rahatsız eden aşırı olağanlık, onun için büyük ciddiyet işaretidir. Bunun için, çamaşır makinesinin mutfaktan bize kadar ulaşan sesi onu rahatsız etmiyor. Ayağa kalkıp yatak odasının kapısını kapatmıyorum ki Sandra'yı beni engelleyen bir şeyler olduğundan haberdar etmeyeyim. Bunun yerine, çamaşır makinesinin ileri geri dönen tamburunun homurtusunda, birazdan kendimizi ellerine bırakacağımız sevişmenin sesiyle

incitici bir benzerlik yakalıyorum. Sandra'ya üstten bakıyorum ve bana meydan okuyan çıplaklığından duygulanıyorum. Sık sık olduğu gibi, daha katlanılır bir hakikati bilen tek kişinin ben olduğum duygusu beni felç ediyor. Ne yazık ki aşırı hassasiyetimi fark edip gülünç bulan kimse yok. Bir anda (ve ilk defa) şu düşünce beni mutlu ediyor: Senin sorunun iki kadın değil, cinsellik değil, sadece kendi kafanın delilikleri. Bu aydınlanmanın peşinden serbest kalan suçluluk duygusu beni yeniden alçakgönüllü ve duyarlı kılıyor. Yüzümü minnettarlık içinde Sandra'nın memelerine gömüyor ve kimse suçluluğumu görmesin diye ışığı söndürüyorum.

İki gün sonra, sabah on birde, panik danışmanı Dr. Ostwald ile ilk terapi seansım var. O biraz canlı ve fazla konuşuyor, en azından başlarda. Söylediklerine neredeyse hiç inanmıyorum, onun (benim gibi) konuşarak geçinebilen şu şüpheli karakterlerden biri olduğunu düşünüyorum. Dediklerine dikkatimi vermeden baş sallıyorum ve bu sırada, sıcak günlerde bile üstlerine kalın şeyler giyen korkak emeklileri izliyorum. Yazın bitmekte olduğunu gördüğümden içimi hafif bir melankoli kaplıyor. Bugünlerde kırlangıçlar güneye doğru uzun yolculuklarına başladı. O güzel uçuşmaları, bir günden diğerine, kayboluverdi. Temmuzun sonu ve kıştan korkuyorum şimdiden. Yine kar yağacak, kar mantoma, atkıma, kasketime ve hatta yüzüme düşüp kalacak ve ben yine, üstümde kalan kar bana mutluluk mu veriyor yoksa dehşet mi, bilemeyeceğim. Altı katlı bir binanın giriş kapısında duruyoruz. Bu binanın çatısında bulunmak da terapime dâhil. Düz bir çatı. Buradan bütün şehrin "olağandışı" (Dr. Ostwald diyor bunu) bir panoraması görülüyor, dağlara varıncaya kadar. Lütfen beni takip edin. Dr. Ostwald kapıyı açıyor. Asansör bizi beşinci, altıncı kata çıkarıyor, oradan da çatı kapısına bir merdiven var. Sonra bir çocuk bahçesi büyüklüğündeki, biraz rüzgârlı, güneşten ısınmış çatıda duruyoruz. Bir bacanın

yanında, üzerinde iki yastık bulunan bir bank var. Belli ki Dr. Ostwald buraya başka müşterileriyle de gelmiş, bunun farkına varmam bana güven veriyor mu, vermiyor mu, bilmiyorum. Oturuyoruz, Dr. Ostwald hâlâ konuşuyor ama önceki kadar çok değil. Önemli olan, olağan düşünceleri kaybetmek veya bambaşka düşüncelere varmaktır, diyor panik danışmanı ve bana dürbününü uzatıyor. Önce hiçbir sonuç alamıyorum. Dürbünle bir huzurevinin terasını görüyorum, beyaz önlüklü iki adam tekerlekli sandalyedeki birkaç hastayı hava almaları için çıkarıp bırakıyor. Hastaların ağızları açık, parmakları pençe gibi açılmış ve gövdelerinden öteye uzatılmış. Hastaların gözleri kapalı, bedenleri hareketsiz. Yanlış görmüyorsam, zavallı ihtiyarlar kimsenin dikkate almadığı bazı sesler çıkarıyor. Kötü bir şakaya mı kandım? Dürbünü başka yöne çeviriyorum ve nehrin öbür tarafında birkaç atölye, fabrika, ayrıca depolar ve nakliye ambarları görüyorum. Bir yatak fabrikasının avlusunda koltukların ve çift kişilik yatakların yüklendiği uzun treylerler duruyor. Bir villanın bahçesinde taze, siyah köstebek tepecikleri görüyorum. Sanki köstebekler tepeciklerini bahçenin kenarında yaparlarsa kimsenin basıp bozmayacağını biliyorlarmış gibi. Bir süre sonra hiçbir şey düşünmez oluyorum, izlemek, dinlenmek, nefes almak, bitkinleşmekle yetiniyorum. Bu muydu hepsi?

Size özel bir biçimde hitap eden bir görüntü veya bir nesne arayın, diyor Dr. Ostwald. Ayrıca, vaktiniz var. Bugün şansınız yaver gitmezse gelecek hafta veya sonraki hafta tekrar deneriz. Her zaman şöyle düşünmelisiniz: En büyük sabrı kendime göstermeliyim. Ama sonra, büyük bir bahçede bir çocuk, sekiz yaşlarında bir kız çocuğu görüyorum; kız minicik bir makasla çimenleri kesiyor. Bağdaş kurmuş, otları tek tek kesiyor. Hemen o an kilitleniyorum. Kız kestiği her sapa bakıyor, sonra onu kesilmiş çimenlerden oluşan küçük bir

yığına götürüyor. Zamana ve zamanın içinde kendi sonsuzluğuna karşı bu inanılmaz güven! Ödevin aşırılığına karşı bu gamsızlık! Bu cahilce tevekkül! Orada oturmuş, sadece eğilmiş sırtını ve kirli sarı saçını görebildiğim bir çocuğa hayran hayran bakakalıyorum. Kızın yeni kestiği otu eklemek için her seferinde koşa koşa tepeciğine gitmesini, sonra tekrar (nasıl söyleyeyim) o dünya güven merkezine geri dönmesini izliyorum. Dr. Ostwald'tan yarın veya öbür gün de kırk beş dakika bu çatıda bulunmak için izin istiyorum. Ne zaman isterseniz, diyor, kimseye sormanız gerekmez, buyurun, bunlar sokak ve çatı kapısının anahtarları.

Birkaç küçük anahtar uzatıyor. İlk terapi seansı bitti, çatıdan ayrılıyoruz. Aşağıda, sokak kapısından çıkınca vedalaşıyoruz. Bir sonraki seans için beni ararsınız, diye soruyor Dr. Ostwald. Evet, diyerek uzaklaşıyorum.

Kısacık, acaba kızın çimen kestiği bahçenin oradan geçsem mi diye düşünüyorum. Ama tablolara yakından bakmak bir şey getirmez. Ani bir hayranlıktan huzur içinde bir edimsizliğe kaymak kadar duygulandırıcı bir şey yoktur. Bu edimsizlik içinde etrafta dolaşıyor ve bir yeşil alanda bir banka oturuyorum. Küçük bir çimenlikte birkaç oğlan futbol oynuyor. Okul çantalarını kale için işaret olarak yerleştirmişler. Herhalde okulu asmışlar, onlara da hayranlık duyuyorum. Ben neden hiç okulu asmadım? Okulun ilgimi çekmediği, öğretmenlerin sıktığı ve hatta benim için bir işkence olduğu anlaşıldığında ben de futbola geçmeliydim. Benim uysal annem izin kâğıdını itiraz etmeden yazardı. Ama ben günbegün okula gittim, o sefil öğretmenlerimin gözünün içine baktım ve beni aşağılamalarına izin verdim. Ya okulu asamayacak kadar ciddiydim ya da ki bu daha kötü, yeterince hayal gücüm yoktu. Çiçekleri solmuş leylakların arasından posta düşmanı Bay Bausback görünüyor. Herhalde postacıları

bekliyordur, izinsiz kahvaltı molalarında yakalayıp fotoğraflarını çekmek için. Yakınlarda hiçbir postacı olmamasına rağmen fotoğraf makinesiyle oynuyor ve bana doğru geliyor.

Bu sabah ne buldum, bir düşünün, diyor.

Sadece yüzüne bakıyorum.

İdarenin el arabasında kendi alışverişini taşıyan bir postacı kadın gördüm! Mektupların üzerinde peynir, ekmek, tereyağı, meyve! Mektupların bu yüzden lekelendiğini net bir şekilde gördüm! Buna ne dersiniz?

Onu sakinleştirmeye çalışıyor ama başaramıyorum. Ayağa kalkıp onunla birlikte yeşil alandan çıkıyorum, belki bunun ona faydası olur ama olmuyor.

Kirlenmiş mektupların fotoğrafını çekmeyi başardım, diyor, bu arada biraz heyecanlı.

İlk defa, posta düşmanı acaba delirmiş mi, diye düşünüyorum. Cümlelerimin artık ona ulaşmadığını fark ediyorum. İstediğimi söyleyebilirim, o benim dışarıdan giremeyeceğim, katılaşmış bir çılgınlık dünyasında yaşıyor. Friedensplatz'ta sol elini kaldırıp Richard Wagner Strasse'ye sapıyor. Alışkanlığım olmasa da, ben de elimi kaldırıp Bay Bausback'ın ardından sallıyorum. Sanki onunla sonsuza dek vedalaşıyormuşum da o bunu fark etmiyormuş gibi. Eve dönüş yolunda, posta düşmanı yakında bir akıl hastanesine kaldırılırsa bunun umurumda olmayacağını itiraf ediyorum kendime. Sanki dünyanın belli parçaları karşımda bir fısıldaşmaya dalmış da bu beni artık ilgilendirmiyor. Evet, hatta bu fısıldaşmanın sanki beni bugüne kadar hiç ilgilendirmemiş olduğunu bile nihayet itiraf edebilirim kendime karşı. Ama o zaman, hangi kadınla birlikte yaşamak istediğime dair soruyla kendime neden bu kadar eziyet ediyorum? Galiba sadece, geriye çekilişimi en azından *bir* insanın iyi bulup benimle paylaşmasını istiyorum. Bunun için, Judith'in akşam arayıp beraber

sinemaya gitmek ister misin, diye sorması işime geliyor. Johann Sebastian Bach hakkında bir film, diyor Judith, belki film kötüdür ama ben yine de görmek istiyorum. İstediğin yere gidebilirsin, diyorum, ben de gelirim. Judith gülüyor. Karanlık bir sinemada bir buçuk saat kokunu içime çekmek istiyorum, diyorum. O akşam, haberini ancak ertesi gün alacağım bir kaza oluyor. Sandra beni Judith'le görmüş. Kurs akşamı çıkışta iki amatör ressam arkadaşıyla dolaşıyormuş, o sırada olan olmuş. Sandra'nın yalnız gezmiyor olması benim talihim, yoksa beni gördüğü anda "derdest eder" (Sandra'nın ifadesi) ve açıklama isterdi. Benden hesap sorulunca uzun süre düşünemiyorum ve şu açıklamayı yapıyorum: Benimle gördüğün kadın, Isviçre'deki son seminerimden bir katılımcı.

Sandra duraksıyor, susuyor.

Kıyamet kültüründen aklıma gelen ilk şeye tutunup yanıtlıyorum: Kadın seminerde kısaca değindiğim bir kıyamet alanı konusunda benden özel ders almak istiyor.

Hangi alanda yani, diye soruyor Sandra.

Hıristiyanlık'taki kıyamet, diye cevap veriyorum, katlanılmaz bir ciddiyetle, bir anlamda bütün kıyametlerin arketipi, Yahya'nın Vahyi.*

Bu vahyin konusu ne, diye soruyor Sandra.

Yahya'nın vahyi, dünyanın sonunun tasviridir. Dünyevi olan ne varsa mahvolmaya doğru gitmektedir, üstelik dehşet verici bir şekilde, insanlar hasta veya delirmiştir veya ikisi birden, bütün sınırlarda savaşlar vardır, kadınlar kısırdır veya kısırlaşmaktadır, toprakta da artık bir şey yetişmez olmuştur. Şartlar günden güne daha feci hale gelir ama sonra, hayat artık pratik olarak yaşanamaz hale geldiği sırada, Tanrı gelip yeni bir dünya yaratır, diyerek veriyorum dersimi.

---

* Yeni Ahit'teki Vahiy bölümünü Havari Yahya'nın yazdığı kabul edilir. -y.n.

Sandra beni dinliyor ama kuşkulu.

Hatta mezarlar bile açılır, diyorum, ölüler çıkar ve Tanrı karşısında hesap verir, Tanrı da ölülerin, yarattığı bu Yeni Dünya'da yaşayıp yaşayamayacaklarına ya da eski dünyayla birlikte yok olup olmayacaklarına karar verir. Talihli olup Tanrı tarafından seçilenler gelecek hayatlarını Tanrı'yla birlikte ebedi saadete kavuşmuş olanların arasında geçirir, sonsuza kadar.

Bundan *bana* neden hiç bahsetmedin, diye soruyor Sandra.

Çünkü kıyamet seni ilgilendirmiyor, bunu bana tekrar tekrar söyledin.

Peki ya şu seminere katılan kadın, o ilgileniyor mu kıyametle?

Hem de çok, diye cevap veriyorum çaresizce.

Hem de çok, ne demek?

Yahya'nın vahyini tamamen öğrenmek istiyor.

Bu ne demek?

Ona metni açıklıyorum, diyorum.

Yaa! Yani onunla daha önce de birkaç kere buluştun?

Haftada bir, çoğu zaman perşembe günleri.

Peki, somut olarak ne yapıyorsunuz?

Bir lokalde oturup geçen hafta okuduğu sayfaları konuşuyoruz.

Onunla kaç kere buluştun?

Aşağı yukarı beş kez.

Peki, daha ne kadar göreceksin onu?

Üç veya dört kere, sonra bitecek konu.

Ve sana bunun için para ödüyor?

Evet, diyorum.

Akşam başına ne alıyorsun?

Yüz, diyorum.

Kadın zengin mi?

Olağanüstü zengin değil sanırım.

Sonra onu yine görecek misin?

Hayır.

Yanılmıyorsam, Sandra cevaplarımın kesinliğinden etkilenmiş. Hâlâ biraz huzursuz ama genel olarak bana inanıyor. Kendimi biraz iğrenç hissediyorum ve sadece talep üzerine konuşuyorum. Verdiğim bilgilerde oldukça dikkatli olmam gerektiği açık. Her yalancı gibi yalanlarımın ucunun tam nerelere vardığını göremiyorum. Örneğin, Sandra benim bir ara Judith'in elini tuttuğumu ve yürürken ara sıra kolumu omzuna attığımı gördü mü görmedi mi, bilmiyorum. Sandra beni tuzağa çekmeye ve yalanımı yakalamaya çalışıyor olabilir. Eğer, peki kadınla bir anda samimi olmana ne diyelim, diye sorsaydı verecek cevap bulamazdım. Ama anlaşılan, şanslıyım. Sandra beni görmüş ama takip etmemişe benziyor. Bir saat kadar sonra kuşkusu azalıyor, en azından şimdilik. Tamamen ikna olmadığını hissediyorum. Tedirginlik kalıyor. Suçumun gayet farkında olarak oturmuş, Sandra'nın yüzüme dayanılmaz bir şüpheyle bakmasını seyrediyorum. Ancak neden sonra, bu suskunluğumun suçsuzluk karineme uymadığını fark ediyorum. Ama bu arada çoktan telefonun başına geçmiş, panik danışmanı Dr. Ostwald'tan bir sonraki terapi seansı için randevu istemekteyim.

Son günlerde çatıya tekrar çıktınız mı, diye soruyor arada.

Evet.

Ee? Bir şey keşfedebildiniz mi?

Evet, diye cevap veriyorum, heyecan verici bir çocuk.

İyi, diyor Dr. Ostwald, pek yakında daha da heyecan verici olaylar izleyeceksiniz.

Heyecanla bekliyorum, diyorum rutin bir ifadeyle.

Artık ihtiyacınız olmayan ama atmak da istemediğiniz, artık pek yeni olmayan birkaç eşyanız veya elbiseniz vardır, değil mi?

Yığınla, diyorum.

Yani küçülmüş ayakkabı, kazak, şapka, pantolon gibi?

Elbette, diyorum.

Ve artık ihtiyacınız olmayan küçük bir bavulunuz veya seyahat çantanız da var mı?

Onca eski eşyayı ne yapacağımı bilmiyorum, diyorum.

O zaman lütfen şöyle yapın: Artık ihtiyacınız olmayan elbiselerinizden birkaçını bavula koyun. Bavulu iyice dolu halde, şehrin hareketli bir yerine bırakın. Sonra biraz mesafeden, bavulunuza ne olduğunu gözleyin. Biri alıp götürecek mi, yoksa oracıkta mı boşaltacak veya başka bir şey mi olacak?

Yaklaşık on saniye boyunca şaşkın bir halde öylece kalakalıyorum. Ne sorabileceğimi bilmiyorum.

Dr. Ostwald soruyor: Bunu yalnız yapabilir misiniz, yoksa ben de geleyim mi?

Hayır, hayır, diyorum hızla, gelmenize gerek yok.

İyi, diyor panik danışmanı. Akşam beni arayıp ne olduğunu anlatın.

Tamam, diyorum. Yani, bir sorum daha var: Biri bavulumu götürürse ne yapacağım?

Hiçbir şey yapmayacaksınız. Sizden bir şeylerin kaybolduğunu izleyeceksiniz.

Peki bavul olduğu yerde kalırsa?

O zaman da bir şey yapmayacaksınız. Bavula istediğiniz kadar bakın, sonra eve gidin.

Tamam, peki, diyorum.

Panik danışmanının verdiği işi yerine getiriyorum. Yatak odamdaki dolapta, bir zamanlar Bettina'nın hediye ettiği tekerlekli bir bond çanta duruyor. Çok şükür yönetici olmadığım için çanta neredeyse yeni gibi, gerçi biraz modası geçmiş. Dolabın bir üst bölmesinde, hâlâ kuru temizlemecinin

plastik poşetleri içinde, tertemiz gömlekler duruyor. Bunlardan ikisini çantaya koyuyorum. Ayrıca, neredeyse hiç kullanılmamış bir çift yazlık mokasen. Bir de fazla zevksiz bulduğum için sadece bir veya iki kere giydiğim, bej rengi, hafif bir yazlık ceket. Üç çift beyaz spor çorabı da –aynı şekilde– zevksizlik bahanesiyle çantayı boyluyor. İki yün kaşkol da sokuşturunca dolmuş oluyor çanta. Friedensplatz'a bırakacağım. Meydana çınarlar dikilmiş, bazılarının çevresinde daire şeklinde banklar bulunuyor. Burada dinlenmek isteyenler ve belki ufak bir talih uman muhtaç insanlar oturur her gün. Az sonra evden çıkıyorum. Sıcağa rağmen dışarıda çok insan var. Yolda, ben olsam başkasının çantasını alıp götürür müydüm, diye düşünüyorum. Herhalde yapmazdım. Bir cüzdan hariç, bugüne kadar asla bir şey çalmadım. O sıra durumum kötüydü ve başka çarem yoktu. Friedensplatz'ta bir kuş satıcısı duruyor. Yaşlıca bir adam, yere dikey olarak oturttuğu, üzerine kafesler asılı, tekerlekli bir levhayla şehrin içinde turluyor ve süs kuşları satıyor, en başta muhabbet kuşu, bülbül, ispinoz ve küçük papağanlar. Kuş satıcısı biraz pejmürde bir halde, kafesleri de pek bakımlı değil artık. Bazen arsız birkaç güvercin gelip kafeslere tutunuyor ve gagalarını süs kuşlarının yemlerine ulaşmak için parmaklıkların arasına sokuyorlar. Kuş satıcısı güvercinleri kovmuyor. İlk bulduğum banka azıcık oturuyor, çantamı yanımda yere koyuyor, biraz etrafa bakınıp oradan kayboluyorum. Sanırım beni izleyen olmadı. Çantamdan yaklaşık kırk metre ötede bir evin duvarına yaslanıp olacakları izliyorum. Çantamın da içindekilerin de eksiğini çektiğim yok. İçimde hafif bir kıpırtı hissediyorum, bir yerlerim çekiliyor gibi ama o kadar. Olsa olsa diyebilirim ki genel gündelik huzursuzluğum çantayı bıraktığımdan beri bir gıdım azaldı. Bir ıtriyat mağazasının yanında, mağaza sahibinin dışarıya büyük bir

sepet içinde bıraktığı özel indirimli banyo liflerinin yanında bekliyorum. Bütün banyo lifleri birbirine benziyor. Boyları hep aynı, renkleri kırık beyaz ile vanilya sarısı arasında, yani sabun rengi gibi, üstlerine kısa zaman içinde kötü bir kullanılmışlık kokusu sinecek, lifin ağzına sol veya sağ taraftan takılmış birer ilmikleri var; o da birkaç hafta sonra kopacağından lif küvetin kenarına konacak ve orada iğrenç bir manzara oluşturacak. Çocukluğumda bu havlu lifler yüzünden yaşadığım incinmelere dair bir tirat okuyabilirim ama neme lazım. Elektrikli engelli sandalyesiyle dolaşan bir engelli çöp kutusunun başına geliyor ve orada durup cep telefonuyla konuşuyor. Üç motosikletli bir çınarın altında duruyor, kasklarını çıkarıp dondurma alıyor. İki karga kocaman çöp sepetlerine doğru inişe geçiyor. Engelli adam cep telefonunu tekrar cebine sokup aracının vızıltısıyla beraber yoluna devam ediyor. Bir karga, gagasında bir parça sosis kalıntısıyla çöp sepetinden yükseliyor. Hemen kısa bir süre içinde bütün insanların bitkin olduğu görülebiliyor, istisnasız hepsi. Bitkinliklerini göstermemek için sarf ettikleri çabayla dünyaya belli bir şevk geliyor, beraberinde bağışlayıcı ve saadet veren bir şevk. Sadece çok az insanın, örneğin garsonların, bitkinliklerini açıkça göstermesine izin var. Derken, orta yaşlarda, aşırı bitkin bir adam banka, terk edilmiş çantanın hemen yakınına oturuyor. Pantolonunun sağ paçası çantanın sağ tarafına dokunuyor. Bu jestin amacı çok belli: Herkes onu çantanın sahibi sansın. Daha şu anda bile, çantanın bana ait olduğunu ispatlayamam artık. Adam etrafına bakınışıyla gösterdiği üzere, ufak bir hırsızlık tasarlamakta. Çantayı hafifçe kaldırıyor, içinin boş olmadığını anladı şimdi. Bir ikilem içinde olduğunu sanıyorum. Harika! Öğle güneşinin aydınlığında, çaresizliğinin orta yerinde bir adam görmekteyim. Fakir görünmüyor, yine de birkaç parça yeni giyeceğe pekâlâ

ihtiyacı olabilir. Derken, adam beklenmedik bir anda ayağa kalkıyor, çantamı alıp gidiyor.

Bir an için onu takip edip etmemeyi düşünüyor ama sonra vazgeçiyorum. Ama şimdi bütün içimi saran hafif bir duygulanma yaşıyorum. Çantam gitti! İlelebet! Geriye küçük bir teselli kalıyor: Yakında, senin gömleklerini giyen bir yabancı olacak. Daha da içleniyorum, hoş bir şey değil. Friedensplatz'tan ayrılıp bir büyük mağazanın, önünde bir grup Moğol göçmenin şarkı söylediği giriş kapısında duruyorum. Bir çeşit hüzün çöküyor üstüme. Bettina'dan ayrılmaya karar verdiğim ana benziyor biraz. Hemen kendime kızıyorum: Bettina'yı eski elbise dolu bir çantayla kıyaslayamazsın. Yoksa kıyaslayabilir miyim? Her zaman hayatın anlaşılmazlığı duygusu nihayet azalsın isterdim. Azalacağına artıyor bu duygu. Yaşadığımı ifade edemiyorum, söze dökülemez alanda yaşıyorum. Moğollar, hafif giysiler içindeki vitrin mankenlerinden oluşan bir fon önünde şarkı söylüyor. Koyu renkli bozkır giysilerine bürünmüşler, vücutlarına bir nesne biçimi veren, yöresel havalı iş kıyafetleri bunlar. Şarkıları güzel ama tam bana göre değil, çünkü tuhaf bir biçimde genizden gelen, iniş çıkışlı sesleri içimden yükselen duyguyu kuvvetlendiriyor. Şarkıcılardan ikisi ilkel bir yaylı çalgı, biri de, arkası hayvan derisiyle kaplı bir tür tef çalıyor. Adamların baskılı sesleri yabancılık ve yalnızlık hissi uyandırıyor, daha fazla katlanamıyorum. Dönüp metro istasyonu yönüne ilerliyorum ama önce, gene hafif giyimli mankenlerin önünde duran ve tamamen siyah örtülere bürünmüş bir dilenci kadının önünden geçmem gerekiyor. Kemikli, gutlu eli siyah bir elbisenin kolundan çıkmış, öbürü de bir bastona yaslanmış. Böyle dilenci kadınlar normalde sadece Portekiz veya Sicilya'da görünür ama bu kadın güneyden gelmiyor. Bana Almanca hitap ediyor: Bir sadaka lütfen. O

pek duygulanmış haldeki acelemle, bugün olmaz, diyor ama sonra gene kendime kızıyorum: Dilenci her gün aç, sen ona, bugün olmaz, diyemezsin! Kendimi aklamam lazım, geri dönüp kadının eline biraz bozuk para bırakıyorum. Metro istasyonunun serinliği beni nihayet rahatlatıyor. Biraz daha serinlemek için, gelen trene binmeyip bekliyorum. Bir sonraki tren dolu, varsın olsun, sıkışıklık çok banal, gerçek ve zihin dağıtıcı. Durduğum sahanlıkta insanlardan birkaçına o kadar yakınım ki kulaklarının ta içini görebiliyorum. Bir sonraki istasyonda, eski bir bisikleti olan genç bir adam biniyor. Bisikletin neredeyse kararmış, derisi yer yer çatlamış selesine bakıyorum, en az otuz veya kırk yıllık. Benim çocukluğumda böyle deri seleler çok yaygındı ve daha o zamanlar bile eski görünürlerdi. Ter basıyor, nedenini bilmiyorum. İyi ki sadece iki durağım kaldı, sonra gene istasyonun serinliğine kavuşuyorum. Mendille ensemi silerken kimsenin beni izlememesine dikkat ediyorum. Kulağımı ruhuma dayıyorum ama bana çanta deneyinin olası anlamı hakkında herhangi bir şey demiyor. Yukarıda, sokakta, biri reçel kelimesini kullanıyor. Yanlışlıkla ecel diye anlıyorum ama aklıma kötü bir şey gelmiyor. Ayrıca, böyle kaba imalara genelde aldırış etmem. Daha sokaktayken hemen eve girip panik danışmanını aramak istiyordum. Ama şimdi, küçük çalışma odamda telefona dokunmuyorum. Onun yerine açlık hissediyorum. Ama buzdolabım boş, ekmek sepetim de. Şimdi bir kadınla yaşıyor olsaydım böyle arızalar olmazdı. Açlığım sayesinde bir anda, metroda neden terlediğimi anlıyorum: Deri sele bana çocukluğumun fakirliğini hatırlattı. Dokuz veya on yaşımdayken, açlıktan pantolon askılarımın deri kayışlarını kemirmiştim. Deri yeterince çiğnendiğinde kendine has, tatlımsı acı bir sıvı çıkıyor, bu da hem açlığı dindiriyor hem de biraz uyuşturuyordu. Ama kayışın ucunu çok fazla kemirmemem

gerekiyordu çünkü aynı sıvı o zaman kusma hissi uyandırıyordu. Bu anı içime halsizlik veriyor. Bir daha ter içinde kalıyorum. Gömleğimi çıkarıp kurulanıyorum. Anıların bu yönü çok aptalca: Bir tanesi bile yetiyorken, bir anda düzinelercesi üzerime çullanıyor. On iki yaşımdayken babam bir saç kesme makinesi almıştı. Kahverengi bir kutunun içinde ufak bir el aletiydi. Babam makineyi Woolworth'ten almıştı, çocuk tıraşına para vermemek için. Mutfağın ortasına bir sandalye çekip oturmamı söylerdi. Babam berber değildi, gözüne vazgeçilir görünen ne varsa keserdi. Sadece kafamın tam üstünde birkaç tutam saç bırakırdı. Yük treninin altında kalmış bir Sioux Kızılderilisi gibi olurdum. Hemen ertesi sabah okulda herkesin bana bakıp gülünç bir beceriksizin saçlarımla uğraşmış olduğunu görmesi onun umurunda değildi. Bu utanç onca yıl sonra yeniden içimi titretiyor. Keşke metroda o eski seleye öyle uzun uzun bakmasaydım! Aynaya bakıp kendimi bugün başka türlü göründüğüm konusunda ikna ediyorum. Ama bugün de kendimi beğenmiyorum. Islak saçım kafama yapışmış, beni bir plaj cankurtaranı veya bir kapıcı gibi gösteriyor. Bir kere daha kendimi babama karşı ayaklanmamış olmakla suçluyorum. Babam masada, yemek yerken bile yellenirdi. Poposunu hafifçe kaldırır, gazı salar ve yemeğine devam ederdi. Annem pazar günleri öğle yemeğinde bakışlarıyla, yellenen babaya karşı bir şeyler yapma görevini verirdi bana. Annemin yüzündeki yalvarışı görürdüm ama cesaret edemezdim, gücüm çok azdı ve fazlasıyla ödlektim. Başarısızlık duygusunun geri gelmesi şimdi de kabul edilebilir gibi değil. Tuvalete gidiyor, kusarak kurtulmak istiyorum ama içimde kalıyor. Hiçbir zaman bir şey çıkmıyor, ödlekçe utancın duygusu içimde yer etmiş, beni asla terk etmeyecek. Yeniden aynaya bakıp başımı kısaca eğiyorum. Felaketzede, felaketine onay veriyor başıyla, daha fazla yapacak bir

şey yok. O anda telefon çalıyor. Arayan Judith. Kendimi iyi hissetmediğimi söylüyorum, o da bana gelip yardım etmeyi öneriyor. Otuz dakika sonra geliyor. Kendine yeni, geniş kenarlı bir hasır şapka almış. Şapkanın sol tarafında koyu kırmızı iki cam kiraz ve mavi bir bant takılı. Judith çok güzel, gözlerimi ondan alamıyorum. Şapkasıyla birlikte evin içine yaz mevsimi doluyor. Judith bana papatya çayı yapıp bir portakal soyuyor. Biraz uzanmam gerektiğini söylüyor, dediğini yapıyorum. Yanıma, geçici olarak hafızasını kaybetmiş bir hastanın yatağına oturur gibi oturuyor. Çay içiyor, Judith'in getirdiği peksimeti yiyorum, portakalı da. Judith şapkasını çıkarmıyor. Sanki onu asla terk edemeyeceğimi biliyor gibi.

Ertesi gün, öğleden önce Dr. Ostwald'ı arıyor ve çanta işinin nasıl geçtiğini anlatıyorum. Doğruya sadık kalarak, biraz duygulanmış olduğumu da itiraf ediyorum.

O kadar mı, diye soruyor.

O kadar, diyorum.

Aklınıza bir şey gelmedi mi, bir fikir, herhangi bir şey?

Hayır, maalesef, hiçbir şey. Bir açıklamaya girişmesini bekliyorum ama bir şey söylemiyor.

Bu deneyin neye yaradığını söylemeyecek misiniz, diye soruyorum sonra.

Henüz değil, diyor Dr. Ostwald, daha sonra.

Peki şimdi ne olacak?

Eminim bir eski bavulunuz ve birkaç eski eşyanız daha vardır?

Var.

O zaman lütfen bavul deneyini tekrarlayın.

Bir sessizlik oluyor, sonra Dr. Ostwald bozuyor sessizliği: Çekincelerinizi hissedebiliyorum.

Ben pratik hayata yönelik biriyim, diyorum, onun için, terapinize karşı hissettiğim çekincelerimi dile getirmezsem kendimi sahtekâr hissederim.

Sizi çok iyi anlıyorum, diyor panik danışmanı, zaten sizi boş yere meraklara salmayacağım. Şöyle anlaşabilir miyiz: Siz lütfen bavul gezisini tekrar edin, ben de sonra daha konuşkan davranayım.

Pekâlâ, diyorum.

Gerçekten, eski bir bavulum daha var, annemin bavulu, yaklaşık otuz yıldır sürekli oradan oraya taşır dururum. Bavulu dolaptan indirip üzerine eğiliyorum, tıpkı eskiden annemin üzerine eğildiğim gibi. Bavuldan az da olsa, anne kokusu geliyor daha. İki çift ayakkabı, iki adet oldukça iyi durumda (artık dar gelen) pantolon, bir tek ceket (o da fazla dar), bir kışlık ceket, dört gömlek ve iki kazak yerleştiriyorum. Öğlene doğru apartman tamamen sessiz. Rahatsız edici bir sessizlik, biraz da huzursuzluk içinde metro istasyonuna ulaşıyorum. Gene Friedensplatz'a gidiyorum. Özellikle benim gibi, fakirlik ve açlık korkularının hiçbir zaman terk etmediği birinin şimdi bavul bavul elbise atması biraz tuhaf. Bir önceki sefer olduğu gibi bavulu bırakıyor, sonra kendime bir binanın duvarı dibinde bir yer arıyorum. Bir balıkçıyla bir gelinlikçi dükkânı arasında bir yerde duruyorum. Dükkânların kapıları açık. Soldan balık kokusu, sağdan kullanılmamış gelin çamaşırlarının yumuşak rayihası geliyor. Kadınların, erkeklerin aşklarını icra ettikten sonra biraz balık kokması hep hoşuma gitmiştir. Üstelik adam da kadın da bu kokunun erkeğin menisinden mi kadının salgısından mı geldiğini pek bilmez. Aşk işinde pis bir insanlık kokusunun oluşması ama bunu sonra kimsenin üstüne almaması gülünç derecede tuhaf değil mi? Çocuklar geçiyor, balık kokusuna karşı duydukları tiksintiyi açık seçik gösteriyorlar. Küçük kızlar gelinliklere bakıp kıkırdıyor. Sadece önümden geçip giden köpekler kayıtsız, hiçbir şeye öfkelenmiyorlar. Derken, bavulumla ilgilenen bir adam görüyorum. Kırk yaşlarında ve sırtında bir

spor çantası taşıyor. Tahminimce bavulu hemen alıp götürecek. Ama yanılmışım. Adam bavulu bankın üzerine koyup açıyor. Hızlı hareketlerle içeriğini inceliyor. Dört gömlekle pantolonları kenara ayırıyor. Kazaklarla kışlık ceket ilgisini çekmiyor anlaşılan. Öbür ceketi çırpıp üzerine giyiyor. Afallıyorum. Kendi ceketimin içinde bir yabancı. Bir şey artık senin olmayınca böyle görünüyormuş. Ceketime bakıyor ve ondan "vazgeçiyorum" Biraz keyifliyim veya çaresiz ya da şaşkın. Adam spor çantasından düzgün katlanmış iki poşet çıkarıp açıyor. Poşetlerden birine iki pantolonu, öbürüne dört gömleği yerleştiriyor. Sonra bavulu kapatıp gene yere bırakıyor. Yabancı gidiyor. Elimde değil, bir süre arkasından gidiyorum. Birkaç kez kendi kendime şu cümleyi fısıldıyorum: Şurada biri senin ceketinle dolaşıyor. İlk olarak aklıma şu düşünce geliyor: Bavul deneyinin amacı dikkatimi kendi yok oluşuma mı çekmek? Bu mesajın basitliğinden irkiliyorum. Yoksa Dr. Ostwald benimle dalga mı geçiyor? Yanımda bir kadın, iki kolunu da havaya kaldırıp koltuk altında ter var mı diye bakıyor. İki genç çalışan fazla gürültülü kahkahalar atıyor. Birinin kahkahası öksürüğe dönüşüyor, diğeri susuyor. Yabancıyı takip etme isteğim geçiyor. Yarım dakika olduğum yerde durup ceketimin insanların arasında batışını/gömülüşünü/kayboluşunu izliyorum. Bir dakika boyunca hayatın benden ne istediğini bilmiyorum. Yoksa yine, ayan beyan bir şeyi kavrayamaz hale mi geldim? Bir şeylere karşı bir sıla hasreti çekiyorum, bir bistroya girip bir porsiyon bolonez soslu spagetti söylüyorum. Küçük bir radyodan, Gustav Mahler'in "Sevgilimin Düğününde"* şarkısı geliyor. Daha dün Sandra'yı veya Judith'i terk edeceğim diye düşünürken, şimdi terk edilen ben (imişim) gibi hissediyorum. Anoreksi hastası bir garson kadın, ayakta dikildiğim masaya spagettimi

* Özgün adı: "Wenn mein schatz hochzeit macht." -y.n.

getiriyor. Dışarıda hafif bir yaz yağmuru yağıyor. Spagettinin kokusu güzel, tadı da harika. Pejmürde görünümlü bir adam kafeye girip önce garsondan sonra da müşterilerden para dileniyor. Herkes geri çeviriyor adamı, insanlar ne söylediğini dinlemiyor bile. Ben o aptalca sıla hasretimi unutmak istediğimden, birinin bıraktığı bir gazeteye uzanıyor, tabağımın yanına koyuyorum. Adam bana geliyor, ne yapacağımı bilmediğim için biraz titriyorum. Elimi pantolon cebime atıyorum ama cebimdeki bozuk para o kadar az ki, adama vermek aşağılamak olur. Bir anda adama, neredeyse hiç dokunmadığım spagettimi yemek ister mi, diye soruyorum. Adamın dili tutuluyor, benim de, dört saniye kadar. Adamın yüzü eziyet görür gibi bir ifadeye bürünüyor, herhalde benimki de.

Spagetti çok iyi, diyorum sonra, bunu kesinlikle aşağılar gibi söylemiyorum. Ben doydum, o kadar, garsonun da spagettiyi çöpe atmasına gönlüm razı değil, yazık olmasın, diye ekliyorum.

Jestlerimle ve cümlelerim arasındaki gerilimi hissediyorum, adamın hemen yumruğunu kaldırıp suratıma indirmesi mümkün ama sonra, adamın bu iş için fazla halsiz olduğunu görüyorum. Tezgâha gidip çatal bıçak alarak geliyor, ben mahcup bir baş selamıyla masadan ayrılıyorum, adam tabağımı devralıyor. Biraz heyecanlıyım veya sinmiş ya da kendi yükümü kaldıramaz haldeyim. Adamın beni gereğinden bir saniye bile fazla yakınında istemediğini varsayıyorum. Kapıda durup dışarıya, yağmura bakıyorum. Çocuk arabalı bir kadın duruyor ve arabanın eşya bölmesinden bir yağmurluk çıkarıyor. Kılıfı açıp çocuğun ve arabanın üzerine geriyor. Çocuğun plastik çadırın altında kayboluşunu izlerken ona kafamdan kötü bir deneyim uyduruyorum: Çocuk kılıfın altındaki darlıktan ve kötü havadan muzdarip, annesini artık göremez halde, kendini terk edilmiş hissediyor, belki boğulma

tehlikesi bile var! Gerçekte, çocuk gözümün önünde kılıfın altından neşeyle el sallıyor ve etrafını saran o kukla sahnesi içinde maskaralıklar yapıyor. Şaşkın, afallamış, rahatlamış bir haldeyim: Çocuk benim o saldırganca fantezilerimin maskesini düşürüyor. Çocuğun kukla oyununu birkaç saniye izliyorum. İçine düştüğüm şaşkınlıkta ilk olarak, ölüm korkusunu sırf ölüm korkusu tiyatrosu olandan ayırmayı başarıyorum. Sanki yaz mevsiminin getirdiği bir kafa karışıklığından çıkıyormuşum gibi. Ahlaki yönden uğradığım güneş çarpması nihayet hafifliyor. Hemen birkaç saniye sonra, Sandra veya Judith arasında "seçim yapmak" gereğini duymakla kendime haftalarca nasıl eziyet etmiş olduğumu anlamaz oluyorum. Ne Sandra'yı ne Judith'i, ikisini de terk etmeyeceğim; aşk hayatımın karışıklığını ve bu karışıklığın nihailiğini kabul ediyorum; her şey eskiden ve şimdi olduğu gibi kalacak. Sandra'nın evlilik teklifi konusunu yeniden açmamış olması, iyiye işaret. Her ne kadar yaşlılığımda bana yardımcı olacaksa da planının benim mutluluğuma bir katkı sağlamayacağını kuşkusuz hissetmiş olmalı. İşte benim üstesinden gelinmez inatçılığım da bu çatlakta saklı ve Sandra'nın bu inatçılığı dizginlemeye çalışmaktan vazgeçmesini takdir ediyorum. O fikir de diğer birçoklarının yanına, iyi niyetler arşivine yollanıp orada her şey gibi ömrünü dolduracak. Aşkta (Sandra'ya veya Judith'e karşı) büyük bir haksızlıktan kaçınmak için, etik bakımından küçük ihlallerin sürüp gitmesini (sadakatsizlik) sessiz sedasız göze alıyorum. Bu düşünceye ulaşabiliyor olmam beni mutlu ediyor. Beni ürpertiler içinde ama memnun, aşka rağmen hayatta kalmış biri olarak bırakıyor. İçimi kaplayan yüce bir hüzün hafifliği sayesinde kendi tersine dönüşüyor. Böylece, ölüm korkusu da farkına varılmadan yaklaşan bir ölümlülüğe dönüşüyor. Bu sırada, duygularımın bu yoğunluktaki yakınlığından hemen rahatsız oluyorum

bile. İçimde böylesi ayaklanmalara alışkın değilim. Her şeyin alabildiğine önemden uzak yaşandığı bir yerde olmak isterdim. Yağmur gene azalıyor bu arada, tek tek damlalar halinde düşmeye başlıyor. Friedensplatz'tan ayrılıp nehrin kıyısına doğru ilerliyorum. Bankın yanında kalan bavulumu unuttum bile. Bavul deneyini bundan sonra tekrarlamaya gerek yok. Ölümlülüğe doğru yumuşak kayışla birlikte, bir kadını mı, iki kadını mı sevdiğim sorusunun bir anlamı kalmadı. Hızla yaşlanmakta olan çatışkımdan uzaklaştıkça bir kutlama havasına giriyorum. Biraz sonra, önce Sandra'yı mı yoksa Judith'i mi arayayım diye düşünüyorum. Bu sorunun içerdiği dünyevi saadeti, hiç şu anki belirginliği içinde görmemiştim. Şaşkınlık duruluyor, yeniden doğru cümlelerle düşünebiliyorum. Bundan, yaptığım seçimden sağ çıktığım sonucuna varıyorum. Nehir kıyısındaki bir sahnede külüstür bir pop grubu çalıyor. Sahnenin etrafına birkaç tahta bank, masalar, şemsiyeler konmuş; ayrıca kızarmış patates standıyla bira standı yer alıyor. Belediye, yılda bir kere, yaz aylarında gerçekleştirdiği bu programa "Tatile Çıkmayanlara Kültür" adını veriyor. İpini koparmış birkaç çocuk ve ellerinde bira bardakları olan birkaç adam şemsiyelerin altında yer arıyor. Birkaç emekli ağır aksak geliyor, inleyerek banklara çöküyor. Onlara, pejmürde karıları ve köpekleriyle bir avuç dolusu evsiz ekleniyor. Kıyamet *sonrası* gibi bir görüntü oluşuyor: Hayatta kalmış olanları yatıştırmak gerek. Ben de onlardan biriyim, bir ağaca yaslanıyorum. Müzik yüksek sesli ve orta kalitede ama insanlar trafiğin gürültüsünden, polis sirenlerinden ve uçakların gümbürtüsünden başka bir şey bulup dinleyebildikleri için mutlu. Aşk militanlığımın verdiği yorgunluğun kalıntılarından sıyrılıyor, sonunda hiç hissetmez oluyorum. İçimdeki darmadağın suskunluk keyfi de, bu aleni kayıtsızlık ortasında dikilmek de hoşuma gidiyor.

"Genazino'nun eserlerinde çağdaş Alman edebiyatındaki hüznün, melankolinin ve can sıkıntısının en derin hallerinden biri görülür."

–Svenja Frank

Kıyamet hakkında seminerler vererek hayatını zar zor kazanan elli iki yaşında bir adam ve onun birbirlerinden habersiz iki sevgilisi: Sandra ve Judith. Mükemmel bir Genazino romanı için gereken her şey işte bu kadar...

Yıllar önce başarısız bir evlilik yapan kahramanımız bu iki kadından hangisi ile yaşamak istediğini daha sık düşünmeye başlar ve işler iyice sarpa sarmadan bir karar vermek zorundadır. Sandra ve Judith ikilemini *neredeyse bir yazı tura atışıyla* çözecek kadar çıkmaza giren isimsiz kahramanımız aynı zamanda yaşam, toplum, aşk, geçmiş gibi konular hakkında ilginç gözlemler yapar, tuhaf işlere kalkışır. Böylece *Aşk Aptallığı*, kafası karışık bir adamın portresinden ziyade, daha derin bir meseleyi sezdiği halde bunu bir türlü çözemeyen zeki ve hüzünlü bir adamın hikâyesine dönüşür.

Özden Özberber'in Almanca aslından çevirdiği *Aşk Aptallığı* ile Genazino, yine bildiğiniz gibi...

Kapak Tasarım Hakan Güngör

/jaguaryayinlari /jaguarkitap /jaguarkitap

